

ΧΡΟΝΟΣ

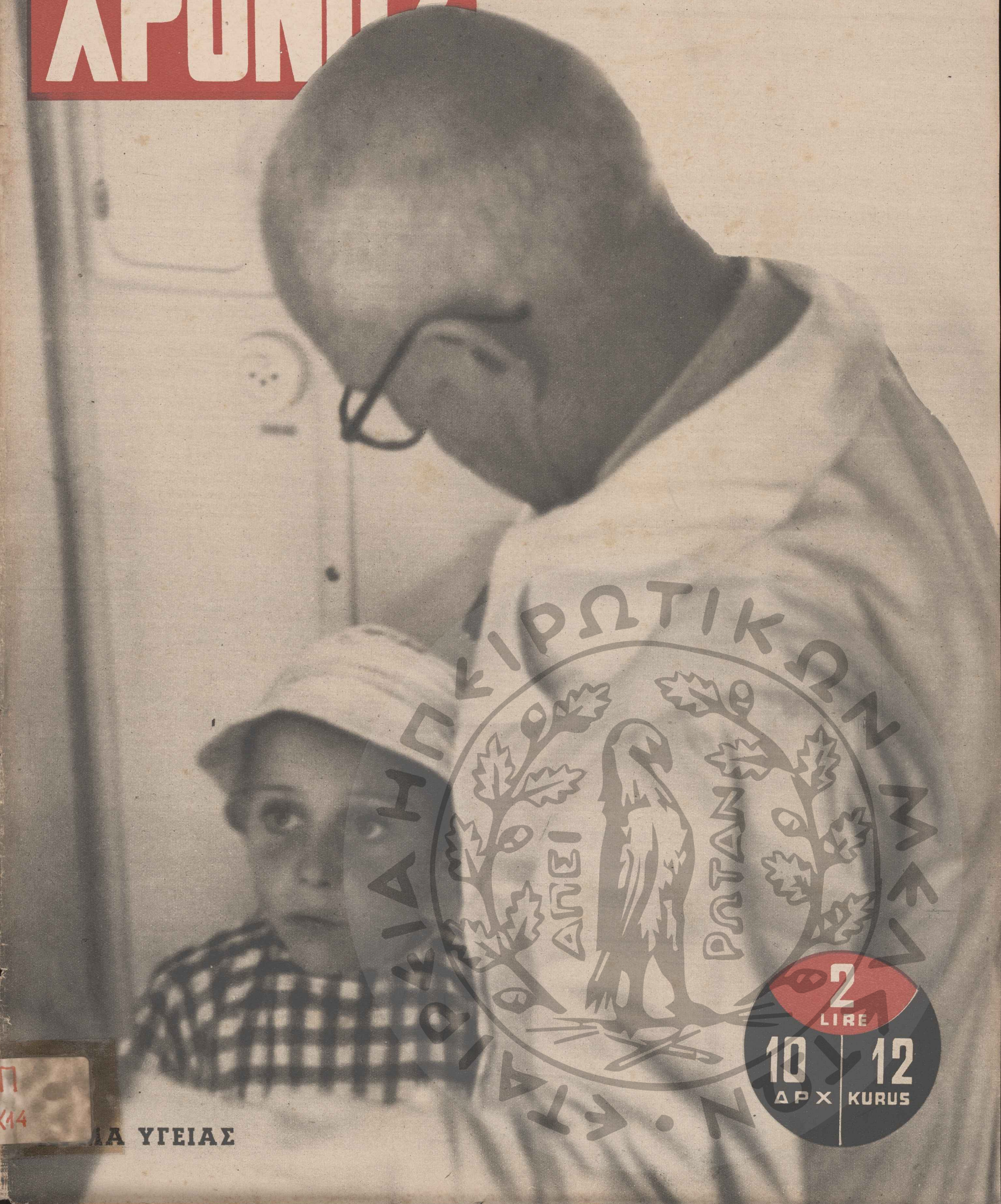

ΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΗΜΟΝ

Π
X14

ΤΕΜΠΟ· ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΡ. 6

ΧΡΟΝΟΣ

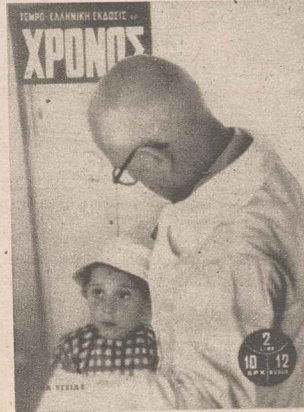
2
LIRE
10 12
ΔΡΧ KURUS

ΙΑ ΥΓΕΙΑΣ

Ρώμη, 6-19 Νοεμβρίου 1941-XX

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ

TEMPO

Τό άρμα της υγείας τό έφαντάσθη και τό έθεσε εις έφαρμογήν ό καθηγητής Πετρανιάνι, ό όποιός διευθύνει τήν Δημοσίαν υγείαν εις τήν 'Ιταλίαν. Τό πρώτον άρμα έγεννήθη εις Ρώμην τό 1937. Τό 1940 ήρχισαν νά κυκλοφορούν άρματα εις Ρέτζιο Καλάβρνα, εις Τάραντο, εις Φότζιαν, εις Παλέρμον. Τό 1941 εις Νεαπόλιν εις 'Ακουλιαν, εις Βολωνίαν, εις Τεργέστην, εις Ζάραν και εύρίσκονται υπό έτοιμασίαν τά άρματα υγείας τοῦ Κάλιαρι και τοῦ Κούνεο. Κάθε έπαρχία πολύ συντόμως θά έχη τό ιδίόν της άρμα υγείας και ό έπαρχιακός Ιατρός θ' αναλάβη τά καθήκοντα του.

ΕΙΔΙΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΝ	Σελ. 5-8
ΤΟ ΑΡΜΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	» 9-11
ΚΥΠΡΟΣ	» 16-19
ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΤΟΡΠΙΛΛΗΝ	» 20-21
ΕΞΥΜΝΗΣΗ ΤΟΥ ΜΠΑΜΠΑΚΙΟΥ	» 23-25
FORUM PALATINUSQUE	» 29-30
ΜΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΗ ΠΙΖΑ	» 33-34

ΤΕΧΝΗ

Ο ΡΩΜΑΝΤΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΙΤΑΛΙΑΝ	» 12-15
---------------------------	---------

ΕΓΧΡΩΜΟΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ο ΡΩΜΑΝΤΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΙΤΑΛΙΑΝ	» 13-14
FORUM PALATINUSQUE	» 31
ΜΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΗ ΠΙΖΑ	» 32

ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

Ο ΚΩΔΗΚΑΣ ΤΟΥ ROCCO CARTOSCELLI	» 28
------------------------------------	------

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	» 35-37
---------------------------------------	---------

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Ο ΚΑΡΚΙΝΟΣ	» 38-41
------------	---------

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΧΑΜΕΝΟΣ ΚΑΙΡΟΣ	» 4
ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΜΕ ΤΟΝ BONTEM- PELLI	» 26

**SOMMARIO
PERIEXOMENA**

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ
1. 7. 1941
ΗΜΕΡΟΜ. 16. 8. 45
ΑΡΙΘ. 36190

*Anonima Periodici Italiani***Ο ΟΙΚΟΣ MONDADORI**

δημοσιεύει εις τήν συλλογήν «OMNIBUS» όλα τά διηγήματα
έκ των πλέον σημαντικών συγχρόνων 'Ιταλών συγγραφέων

**ALFREDO
PANZINI**

ΙΤΑΛΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

Ό καλλιτέχνης ό όποιός εκφράζει εις πεζόν έπιμελούμενος και
τόν χρόνον, τήν νοσταλγίαν του, άργοπορημένου άνθρωπιστοῦ.

Τόμοι δημοσιευθέντες:

ΕΞΗ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΔΥΟ ΑΙΩΝΩΝ

Περιλαμβάνουν:

Ο ΦΑΝΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ - ΤΟ ΤΑΞΙΔΙΟΝ ΕΝΟΣ ΠΤΩΧΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ - Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ ΧΩΡΙΣ
ΠΑΡΘΕΝΙΑΝ - Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ - Ο ΚΟΣΜΟΣ
ΕΙΝΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΣ - Ο ΚΥΡΙΟΣ ΕΙΜΑΙ ΕΓΩ

Τόμος Σελ. 952 Λιρ. 35

Προσεχως

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

Τη έπιμελεία και μέ πρόλογον τοῦ Πέτρου Πανκράτι

Περιλαμβάνουν:

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΖΩΝΤΩΝ - Η ΜΑΥΡΗ
ΣΚΥΛΑ - ΜΙΚΡΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΟΣΜΟΥ - ΤΑ
ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΑΡΕΤΗΣ - ΞΑΝΘΙΠΠΗ, ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΠΑΝΑ-
ΓΙΕΣ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΙ - ΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΙΤΟΥ - ΤΟ
ΦΙΛΗΜΑ ΤΗΣ ΛΕΣΒΙΑΣ

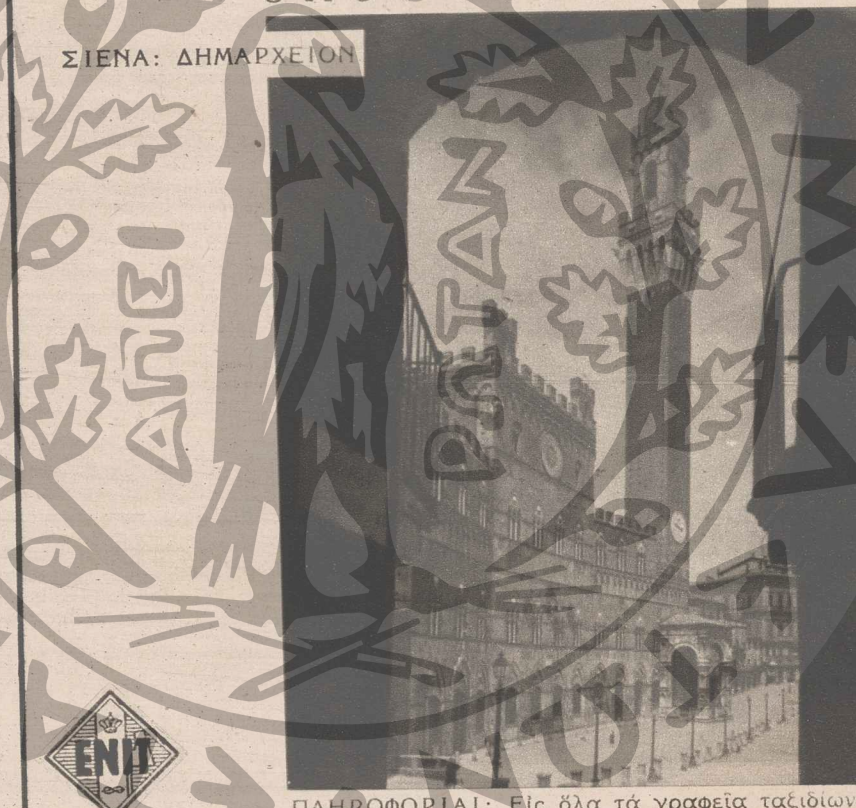
Τόμος Σελ. 1076 Λιρ. 40

Έκαστος τόμος είναι πανόδετος μέ έγχρωμον έξώφυλλον.

**ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ A. MONDADORI
ΜΙΛΑΝΟΝ - ΟΔΟΣ CORRIDONI, 39****ΙΤΑΛΙΑ**

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΕΙ ΟΛΑΣ ΤΑΣ
ΚΑΛΛΟΝΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ. ΤΕΡΜΑ ΤΟΥ
ΤΑΞΙΔΙΟΥ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ
ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

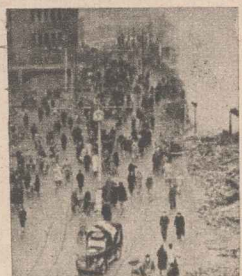
ΣΙΕΝΑ: ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ: Εις όλα τά γραφεία ταξιδίων

ΧΑΜΕΝΟΣ ΚΑΙΡΟΣ

Ο ΜΥΘΟΣ ΕΝΟΣ ΜΕΤΩΠΟΥ

Θ' αποβιβασθούν λοιπόν οι 'Αμερικανοί εις την Εύρωπην; Πρώτο τό παρόν φαίνεται ότι ούτε καν θά τό επιχειρήσουν. Πέριξ του τρελλού αυτού σχεδίου, εκάλυψαν επί πολύ, τό αγγλικόν κοινόν και αι αγγλικαί εφημερίδες χωρίς αποτέλεσμα. 'Η μάλλον μέ τό αποτέλεσμα ότι εβγαλαν τό συμπέρασμα ότι ήτο χαμένος κόπος ακόμη και τό νά όμολουν. Διά νά παρηγορηθούν όμιλούν πολύ διά τό ανατολικοδυτικόν μέτωπον διά τό ανατολικοδυτικόν προπύργιον όπως όνομάζεται ή παράταξις (μά είναι παράταξις;) τών αγγλικών δυνάμεων, από της Αιγύπτου μέχρι του Καυκάσου, διά μέσου της Συρίας, της Παλαιστίνης, του 'Ιράκ και του 'Ιράν (άλλοι προσθέτουν και τό 'Αρχανιστάν, αλλά πρὸς τό παρόν είναι θεωρία). "Ενας στρατός φάντασμα, ή διάφοροι κόμβοι στρατών, θά πρέπει ν' αναχαιτίσουν την πορείαν του 'Αξονος εις αυτές τας περιοχάς, εις τά νύκτα του σοβιετικού στρατού, πού πολεμά ακόμη μεταξύ του Ντόν και του Καυκάσου. "Οπισθεν ως ενισχύσεις, εύρισκονται και έλλοι κόμβοι στρατών, εις τό βορείον τών 'Ινδιών, χωρίς νά ληφθών ύπ' όψιν αι δυνάμεις πού είναι τοποθετημέναι εις κλίμακα περισσόν πρὸς νότον, από την Κεϋλάνην εις την Σιγκαπούρην τό Χόγκ-Κόγκ, με διάφορα μικρά τμήματα εις την ακόμη νοτιότεραν Αυστραλίαν.

Πολλά πράγματα. Καί δεν είναι διόλου βέβαιοι ότι έπισθεν όλοι αυτών τών επαγγελιών περί αγγλικών μετώπων, πολύ ή όλιγον έκταμένον, και πολύ ή όλιγον όργανωμένον, δεν ύπάρχει ένα είδος πεισματόδους έντροπής, μία επιτήδειος φλυαρία διά νά παρηγορηθούν οι «γαππητόι ρόδοι» οι όποιοι πρὸς τό παρόν σπαργίζονται διά τούς ώραίους ορθολόγιους της 'Αλβινός. 'Υποχωρούντες οι Ρώσοι, εύρισκονται τώρα πλέον μέ τά νύκτα πρὸς την όρεινήν άλυσον του Καυκάσου. Καί άκούετε πώς φωνάζουν οι 'Αγγλοι. «'Ανέξέστε ή, ήμεῖς εἰμεθα έδω, τό μέτωπον μας είναι έδω».

Παρ' όλα αυτά, ή στάσις αυτή της 'Αγγλίας δεν είναι παράδοξος. 'Απ'έναντίας, περιλαμβάνεται εις την νησιωτικήν λογικήν εις τό σύνολον εκείνου τών γεωγραφικών, πολιτικών και ψυχολογικών παραγόντων οι όποιοι κάμνουν την 'Αγγλίαν τό 'Εθνος όκατόπι περί τό ύπολοιό υήλησας άλλοτε. 'Η 'Αγγλία είναι μία νήσιος και ή 'Ηπειρος είναι ή 'Ηπειρος. 'Η νήσος ή όποια πολεμά έναντίον της 'Ηπείρου, όμοιάζει όλίγον μέ τόν άγώνα της άράχνης έναντίον της σφήκας. Κάποτε παρηκολούθησα έναν τέτοιον άγώνα πού έλάμβανε χώραν πάνω στό ζεστό κεραμίδι μιας στέγης. Διετήρησα μίαν άνάμνησιν άνάμικτον έκπληξέως και άπογορευσιμού. 'Η άράχνη, μία άράχνη ελαφίη σάν μία μύγα, είχε τυλίξει την σφήκα δέκα φορές μεγαλύτεραν της, μέσ στό δίχτυ της. 'Η σφήκα, άμείνη κατ' αυτόν τόν τρόπον, έπολέμει δύν ώρας διά νά έλευθερωθή από τό καταραμένο σφιγμένο και δέκα φορές έφάνηται τό κατόρθωσος. 'Η άράχνη όμως, κρυμμένη κάτω από ένα κεραμίδι επαγρυπνούσε

διαβολικά και κάθε φορά πού έβλεπε ότι ή σφήκα εύρίσκειτο στό σημείον νά έλευθερωθή, έβγαине μέ μεγάλην ταχύτητα και έπαιε ένα καινούργιον κι άόρατο ίστών, γύρω άπ' την αλχηματισμένη σφήκα πού άγρια προσπαδούσε νά έλευθερωθή. Καί ή σφήκα άδικα πολεμούσε. 'Η άράχνη δεν ύποχωρούσε, έμοιαζε μάλιστα ότι έδάγκανε την σφήκα στην κοιλιά και γρήγορα έκρύπτετο και περίμενε νά πέση ή σφήκα άποκαμωμένη. "Επειτα ήλθαν και μυρμήγκια και ή άράχνη τά άφισε: ήσαν σύμμαχοι της και έδάγκασαν και αυτά την σφήκα. Τέλος ήτο ένα θέαμα ψυχράς άγριότητος. Καί τώρα ή 'Αλβιών πολεμά κατ' αυτόν τόν τρόπον. Πολεμά διά τό άποκλεισμόν και είναι τά σχοινία της άράχνης: πολεμά μ' επιθέσεις διαλειπούσας, και είναι αι περαικταί επιδρομαί της περί τών όποιων όμιλήσα, και τέλος πολεμά διά τών συμμάχων, όπου της είναι δυνατόν νά τούς εύρη, και είναι τά μυρμήγκια πού είδα εκείνην την ζεστήν ήμέραν νά επιπίπτουν έναντίον της σφήκας.

Τι άλλο έκαμε ή 'Αγγλία κατά τούς Ναπολεοντείους πολέμους παρά τό παιχνίδι της άράχνης; Κατά πρώτον άπέκοψε τούς ίστούς της Γαλλίας κατά θέλασσαν και εις τόν ήπειρωτικόν άποκλεισμόν άπήνησε διά τό άποκλεισμόν, κατόπιν εξέτελει τας επιδρομάς της επί της 'Ηπείρου, τέλος έδημιούργησε τά μέτωπα της, πρώτα επί της 'Ιβηρικής χερσονήσου, κατόπιν διά τών συμμάχων, στέλλουσα τόν Ουέλλινγκτωνα εις τας Φλάνδρας. Καί κατά τόν τελευταίον πόλεμον; Κατά τόν τελευταίον πόλεμον ή Μεγάλη Βρετανία συνεζήτησε πολύ, όπως και τώρα, επί τών μετώπων της. Είς ένα βιβλίον του ο Σέρ Τζώρτζ 'Αρτουρ (Kitchener and the great war — ο Κίτσεναρ και ο μεγάλος πόλεμος) διηγείται ότι μίαν ώριμάνην στιγμήν εις τόν γόνιμον εγκέφαλον του Λόυδ Τζώρτζ, ήλθε ή ιδέα νά μεταφέρη όλόκληρον τόν αγγλικόν στρατόν, από την Γαλλίαν εις τά Βαλκάνια, διά νά πιάξη έκ τού σημείου αυτού τας κεντρικάς δυνάμεις. 'Ο Τζώρτζ άπ'έναντίας, άντέταξε τό περίωμνον και όλέθριον σχέδιον τών Δαρδανελίων. "Οχι, έχρειάζετο νά έκπορθηθούν τά στενά τών Δαρδανελίων και νά δοθί χείρ εις την Ρωσίαν διά τού Βοσπόρου. Κάποιος άλλος πάλιν (ήτο ο Λόρδος Φίσερ) έπρότεινε μίαν ναυτικήν και στρατιωτικήν άποστολήν εις Σπλιτγκ Χόλσταν: τό μέτωπον ήτο εκεί, έπρεπε νά κτυπηθή ή Γερμανία διά μέσου της φλέβας αυτής.

Κ' εν τώ μεταξύ, όπως ήτο φυσικόν, έπολέμουν οι έλλοι και έπέτρεψαν εις την Μεγάλην Βρετανίαν νά μή δώση τά αἷμα της εις τόν άγώνα τόν όποιον έλλοι έμάχοντο ήδη δι' αυτήν. Αυτό είναι κλασικόν. Αυτό είναι εις τας παραδόσεις της, και τούς αγγλικούς νόμους. Είναι άποκρουστικό, αλλά δεν μάς εκπλήττουν. Τό πολύ, μπορεί νά παρατηρήσωμεν σήμεραν (πάντοτε άναφερόμενοι εις τό παράδειγμα της άράχνης) ότι οι ίσιοι μέ τούς όποιους ή 'Αγγλία ζήτηε νά περιτυλίξη την 'Ηπειρον, είναι πάντοτε εφίμεροι και αι άγρια επιθέσεις έναντίον της σφήκας είναι πάντοτε και όλιγότερον ταχείαι, πάντοτε και περισσότερον φοβισμέναι. Δεν ύπάρχουν μυρμήγκια τώρα, σύμμαχοι της Μεγάλης Βρετανίας επί της 'Ηπείρου. 'Υρίστατα βέβαια τό άμερικανικόν μυρμήγκι, άπ' αυτό όμως ή 'Αγγλική άράχνη πρέπει νά προφυλαχθή καλά, επίσης και όσον άφορά και τά μηχανήματα αυτά, και θά έκλονίσθη. 'Ο Λόρδος Μπήβεμπρουκ δεν άνειρεύεται παρά άρματα μάχης. Κάποτε όμως άπ' έναντίας τά όνειρα του είχαν άλλο χρώμα

ρυβιδώς περί τών «επί ξηράς μετώπων της», έναντίον τού άξονος, σείουσα ύπό τά όμματα τών άπολικών, όχι πλέον γεωγραφικούς χάρτας αλλά όλοκλήρους ύδρογείους σφαίρας. Είς μάτην.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΚΙΝΗΤΗΡ

'Η νέα κυβέρνησις περιλαμβάνει ένα μόνον μέλος τό όποιον εις την δημοσίαν ζωήν ήναψε περισσότερας φιλονικίας κ' έγκατέστησε περισσότερα τιμάρια, από τόν Προθυποργόν. Είναι ο άνθρωπος τόν όποιον έδιάλεξε ο Τσώρτσιλ διά νά τόν κάμνη ύπουργόν τών άεροπορικών παραγωγών. "Επρεπε νά γίνη ο πύλεμος διά νά κάμνη τόν Τσώρτσιλ προθυποργόν και έχρειάζετο ένας Τσώρτσιλ διά νά πείση τόν Λόρδον Μπήβεμπρουκ νά κατέλθη από την πρώτην σελίδα του Daily Express. 'Ο Τσώρτσιλ είναι εκείνος πού κατήρτισε τούς πόρους του άνδρωρίνου αυτού κινήτρος εισάγων αυτόν εις τόν κρατικόν όργανισμόν. Αυτά έδιάβαζον εις ένα εγκώμιον (αγγλικόν) του κυρίου Μάζ 'Αιτκεν, άλλως λεγομένου Λόρδου Μπήβεμπρουκ, πού άνάγεται στό 1940. 'Από τότε έως σήμερα, πολύ νερό έπέρασε κάτω από τά γεφύρια του Ταμέσους και διά τόν Λόρδον Μπήβεμπρουκ, γινόμενον ύπουργόν τών άνεφοδιασμών, πολλά άλλα πράγματα είπαν και έγραψαν. Μεταξύ τούσων άλλων είναι και κάτι πού δεν ξεύρομεν πόσην εύχρηστην θά έπροξένησε εις τόν Τσώρτσιλ, δημιουργόν της εξέδου του «Κινήτρος τών άνθρώπων» από την πρώτην σελίδα του Daily Express. 'Ο «Κινήτρος» θά έπρεπε νά τόν άντικαταστήση εις τό άνώτατον κυβερνητικόν αξίωμα.

Θυμάσθε τό πρόσωπο του Τούνεη; 'Εκείνο τό παχύ και πλατύ πρόσωπον μέ την ζουλιγμένην μύτην, πρόσωπον πυγμαίου; 'Ο Λόρδος Μπήβεμπρουκ έχει αυτό τό πρόσωπον. Είναι 62 έτών κ' έγεννήθη εις τόν Καναδάν. 'Η τελευταία του εκδήλσις ήτο τό ταξίδι του εις Μόσχαν. Αυτός είναι πού όμίλησε διά τό πολυτελές συμπόσιον πού παρέθεσεν ο Στάλιν εις τά ύπόγεια του Κρεμλίουν, αυτός πού μαζύ με άλλους, περιέγραφε τούς παχείς και μαλακούς τάπητας τούς άπολωμένους με ανατολικήν χλιδήν εις τας αλδούσας της Κυβερνήσεως, αυτός πού εξύμνησε τόν πολιτισμόν, την εγκάρδιον ευγένειαν του φιλογηγαί του είχε άδικον, ποτέ όμως δεν ένοκλήθη. 'Ο Στάλιν δεν είναι άρχούδα, είναι ένα πρόσωπον πού σκουπίζει την μύτη του μέ τό μαντήλι. "Επιστρέψας εις την πατρίδα του ο Λόρδος Μπήβεμπρουκ, ύπουργός τών άνεφοδιασμών, έήτησε την σύγκλησιν τριακοσίαν "Αγγλων βιομηχάνων, διά νά τούς κάμνη νά ένδιαφερθούν εις μίαν φαντασιώδη κατασκευήν τριάντα χιλιάδων άρμάτων μάχης. Αυτό τό σχέδιον τών άρμάτων μάχης είναι ή έπιτυχία του, διότι φαίνεται ότι ήκουσε εις την Μόσχαν κάτι σχετικόν με τας εκατόμβας πού ύπέστησαν τά σοβιετικά στρατεύματα, επίσης και όσον άφορά και τά μηχανήματα αυτά, και θά έκλονίσθη. 'Ο Λόρδος Μπήβεμπρουκ δεν άνειρεύεται παρά άρματα μάχης. Κάποτε όμως άπ' έναντίας τά όνειρα του είχαν άλλο χρώμα

είχαν τό χρώμα γιά νά συνεννοώμεθα — τών χρυσών στερινών. Καναδός την γέννησιν, έκτος υίος ενός πρεσβυτεριανού πάστορος με πενιχρά μέσα, ο μέλλων Λόρδος Μπήβεμπρουκ έξήλθε εις την ζωήν με μίαν κυριαρχούσαν ιδέαν: νά κάμνη χρήματα. Οι άπολογηταί του εξαίρουν, (πάντοτε έτσι συμβαίνει στα δημοκρατικά κλίματα) την μεγαλοφυίαν με την όποian ο έκτος υίος ενός ταπεινού πάστορος κατόρθωσε νά γίνη έκατομμυριούχος (εις στερλίνας) εις ηλικίαν 28 έτών, μέλλων πολιτικός άνήρ εις ηλικίαν 32, βασιλεύς της αγγλικής δημοσιογραφίας εις ηλικίαν 38 έτών. Εις αυτήν την ηλικίαν εγκάτελειψε την διεύθυνσιν της εφημερίδος την όποian από την πτώχευσιν την έφθασε εις την έκτύπωσιν άστρονομικού άριθμού φύλλων (τό Daily Express) και διετήρησε μόνον ώρισμένα αξιώματα και τιμές προεδρικάς. Τώρα είναι ύπουργός.

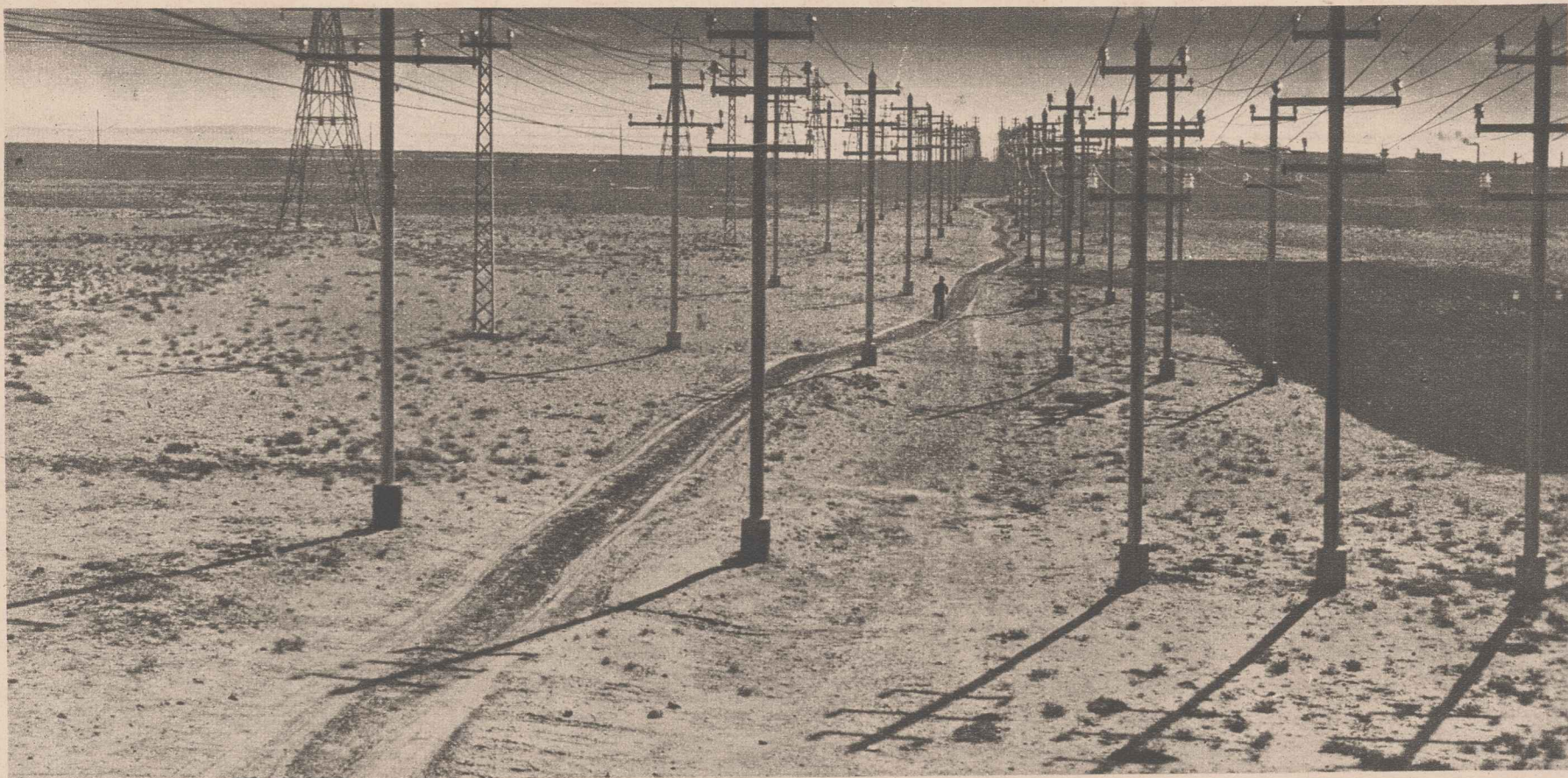
Πώς ήτο δυνατή μιά τέτοια σταδιοδρομία; 'Ας άφίσωμεν τας πολύ εύκόλους ειρωνείας, σχετικώς με την συνάντησιν του Κρεμλίουν, μεταξύ του τυπικού αυτού αντιπροσώπου του πλουτοκρατικού υπερχαλιτισμού και του Στάλιν και άς περιωρισθώμεν εις τά γεγονότα, όπως τά άναφέρουν οι βιογράφοι του 'Αιτκεν. 'Η τύχη του φαίνεται ότι ήρτισε την ήμέραν κατά την όποian έγινε ιδιαιτερος γραμματεύς, εις Καναδάν, ενός άνδρώπου «με μεγάλα έμπορικά συμφέροντα». Τό γεγονός είναι ότι ο νέος Μάζ προικισμένος με άκαπρόν έμπορικόν ένστικτον (brilliant trading instinct), υπεσκέλες τόν κύριον του και κατέστη ο Ρας τού Μόντρεαλ. Εις τό σημείον αυτό (ήτο περί τό 1910) διεκπεραιώθη εις 'Αγγλίαν, ένγνώρισε τόν Μπόναρ Λόου, και με την πανίσχυρον βοήθειαν τών συσσωρευθέντων χρημάτων έρριβθη εις την ακριβοτάτην πολιτικήν αγγλικήν κούστραν. Δέκα ήμέρας πρὸ τών έκλογών έθεσε ύποψηφιότητα, αυτός ο τελείως άγνωστος, εις την περιφέρειαν του 'Αστον-Ουντερ-Λύν, έναντίον ενός τοπικού αντιπάλου. Παρά πᾶσαν προσδοκίαν ένίκησε. 'Οι βιογράφοι του δεν άναφέρουν χάρις εις ποίαν αίτίαν, μπορούμε όμως νά πιστεώσωμεν ότι αι διανεμηθείσαι στερλίνας έπαίξαν ένα σημαντικό ρόλον εις την νίκην του. Τοιουτοτρόπως έγκατεστάθη εις τό Λονδινόν και τό 1911 έγινε ίππότης. Τό 1916 ελργασθή με μεγάλον ζήλον, μετά του Λόυδ Τζώρτζ, διά νά διεδίχ τόν πτωχόν 'Ασκουίθ. 'Η άνοδος εις τή άρχήν του Ουαλλού, του άπέφερε τόν τίτλον του Πατριούχου. 'Ο Μάζ 'Αιτκεν έγινε ο πρώτος βαρώνος Μπήβεμπρουκ. Μόλις έτελείωσε ο άλλος πόλεμος ήγόρασε γιά ένα κομμάτι ψωμί την άγωνίσσαν Daily Express και την ένεψήχωσε με τό δέυγονον έκατοντάδων χιλιάδων στερινών.

'Ο Μπήβεμπρουκ, λέγονοι οι άπολογηταί του είχε άδικον, ποτέ όμως δεν ένοκλήθη. Μοιάζει ως κολακεία, κατά βάθος όμως είναι μία κατηγόρια. 'Αν είχε άδικον, άν έλάυνανε, άν όπως τό 1939 πού έτύπωσε εις την εφημερίδα του, με μεγάλη έμφανή γραμμάτια διά νά την πωλή «ο πόλεμος δεν θά γίνη, ούτε αυτό τό έτος ούτε τό προσεχές» άν υπήρξε καλός προφήτης και άν κατηγόρηθη, μ' έγγραφα άνα χείρας δι' άνικανότητα και άκαταστασίαν, επί βάσει τίνος πράγματος τότε δεν ένοκλήθη ποτέ; 'Αφελής έρώτησις πού σχεδόν μου διέφυγε. 'Αν ο παλαιός αντίπαλος του Μάζ 'Αιτκεν της περιφέρειας του 'Αστον-Ουντερ-Λύν, αυτός πού ένοκλήθη, εις τας εκλογάς έδιάβαζε την έρώτησιν μου, άσφαλώς θά έμειδιούσε.

ΟΜΟΒΟΝΟ

είχαν τό χρώμα γιά νά συνεννοώμεθα — τών χρυσών στερινών. Καναδός την γέννησιν, έκτος υίος ενός πρεσβυτεριανού πάστορος με πενιχρά μέσα, ο μέλλων Λόρδος Μπήβεμπρουκ έξήλθε εις την ζωήν με μίαν κυριαρχούσαν ιδέαν: νά κάμνη χρήματα. Οι άπολογηταί του εξαίρουν, (πάντοτε έτσι συμβαίνει στα δημοκρατικά κλίματα) την μεγαλοφυίαν με την όποian ο έκτος υίος ενός ταπεινού πάστορος κατόρθωσε νά γίνη έκατομμυριούχος (εις στερλίνας) εις ηλικίαν 28 έτών, μέλλων πολιτικός άνήρ εις ηλικίαν 32, βασιλεύς της αγγλικής δημοσιογραφίας εις ηλικίαν 38 έτών. Εις αυτήν την ηλικίαν εγκάτελειψε την διεύθυνσιν της εφημερίδος την όποian από την πτώχευσιν την έφθασε εις την έκτύπωσιν άστρονομικού άριθμού φύλλων (τό Daily Express) και διετήρησε μόνον ώρισμένα αξιώματα και τιμές προεδρικάς. Τώρα είναι ύπουργός.

ΕΤΟΣ 1ον 'Αρ 6.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΝ

Είς τι περιβάλλον, όπου συνεζήτειτο ή πολιτική του πολέμου, μου συνέβη ν' άκούσω παρατήρησιν, ούχι μικράς σημασίας. Καί ή παρατήρησις αυτή, ήτο ότι ή άμυντική αγγλοσαξωνική γραμμή, δύναται νά άφομοιωθή με την «γραμμήν πετρελαίου», από της Μαύρης θαλάσσης μέχρι του άρχιπελάγους, εις τας θύρας του όποιου τά ύδατα του Ειρηνικού ωκεανού, συγχυεύονται με τά ύδατα του 'Ινδικού, ή αγγλική γραμμή ακολουθεί ακριβώς την παγκόσμιον γραμμήν της διανομής τού πετρελαίου.

Θά ήτο δυνατόν ν' άποκλεισθούν της άφομοιώσεως ταύτης αι μεραρχαί αι εύρισκόμεναι εις την Αιγύπτου, έρ' όσον όμως αυτές δεν άποτελούν χωριστήν μονάδα, ούτε όσον άφορά την διοίκησιν ούτε και τά σχέδια, αλλά θεωρούμεν από τούς 'Αγγλους ως τό άκρον σημείον της γραμμής, ήμεῖς δυνάμεθα νά τας θεωρήσωμεν ως τό άκρον κλίμαμα της γραμμής τού πετρελαίου, όπως έπίσης και τας μεραρχίας της Συρίας και της Παλαιστίνης. "Οπισθεν του καλύμματος αυτού, εύρισκονται αι πετρελαιοφόροι πηγαί του 'Ιράκ και του 'Ιράν, καταληφθείσαι προσφάτως, υπό τό πρόσχημα ότι ή Γερμανία είχε βλάβεις επί αυτών. Αι πηγαί αυτές ένώνονται με τας πηγάς του Καυκάσου, της Μαύρης θαλάσσης και της Κασπίας, Βακού, Βατούμ, και τας άλλας τρείς τας εύρισκόμενας πρὸς βορράν της άλύσεως του κυρίως Καυκάσου. 'Εκείθεν, ή γραμμή κατέρχεται πρὸς τόν Περσικόν κόλπον, διασχίζει τας 'Ινδίας διά νά συναντήση τήν πρέκτα της Βιρμανίας, την όποian ή 'Αγγλία έχόρισε από τας 'Ινδίας, παραβιάζουσα τό λαϊκόν δημοψήφισμα και την όποian φυλάσσει ζηλοτύπως, διά τού κινέζου στρατηγού νευροσπάστου, Τσάν Κάι Σέκ. 'Από την Μπούρμαν, ή γραμμή φθάνει τας 'Ολλανδικάς 'Ινδίας, όπου συναντώνται αι άμυντικά γραμμαί και αι άπληστιαί της 'Αγγλίας και τών 'Ηνωμένων Πολιτειών, καθ' όν χρόνον ή Βασιλίσσα Βιλελμίνη, άνακηρύσσεται έπιτιμιο δικάτωρ της Νομικής, τών επαρχιακών άμερικανικών πανεπιστημίων. Είναι, χωρίς άμφισβόλην, περίεργον πρόγμα, ότι τό έθνος αυτό, ή μάλλον ή φυλή αυτή, ή όποια πρὸ δύο έτών έλαβε τά όπλα διά νά υπερασπίση, όπως έβραβαίωσαν, την έλευθερίαν του κόσμου, κατήντησε σήμερα νά υπερασπίζεται, όχι την έλευθερίαν, αλλά τό πετρέλαιον.

'Η έλευθερία άφείθη εις τόν έαυτόν της, όπου όμως ύπάρχει ένα φράα πετρελαίου, υπερασπίζεται, πρὸς τό παρόν, από μίαν αγγλικήν ξεφολύγγην. 'Αν όμως σκεφθώμεν, δεν ήτο δυνατόν νά συμβή διαφοροτρόπως. 'Ολη ή αγγλική δύναμις στρεβίεται επί τού περιγίμου αυτού μονοπωλείου τού πετρελαίου, χάριν του όποιου έτάραζε την ήσυχίαν του κόσμου κατά τά τελευταία πενήτηκον έτη. 'Η γραμμή Τάμπριτς-Τόμπρουκ, όπως την όνομάζουν οι 'Αγγλοι στρατηγού, δεν άποτελεί παρά τό εν τρίτον της πραγματικής γραμμής την όποian ή 'Αγγλία θά πρέπει νά υπερασπιθώ ή διά νά καλύψη τας πετρελαιοφόρους περιοχάς. 'Εκείνο δέ τό όποιον είναι αξιοση-

μείων και τό όποιον χωρίζει καθαρώς τόν παρόντα πόλεμον, από τόν προηγούμενον, είναι ότι κατά τόν παρελθόντα πόλεμον τό πετρέλαιον εύρίσκειτο εις τά μετόπισθεν και δεν έγένετο ποτέ λόγος μίας άπ' ευθείας επιθέσεως έναντίον τών αγγλικών άνεφοδιασμών. Σήμεραν φθάνει νά παρατηρήσωμεν τόν χάρτην, διά νά σκεφθώμεν ότι τό πετρέλαιον εύρίσκειται εις την πρώτην γραμμήν και άπ' έναντίας μάλιστα συγγέεται με τό άληθές και καθ' έαυτό μέτωπον.

Τώρα εκείνο τό όποιον άφορά ακριβέστερον τόν 'Αξονα είναι ο τομεύς Τάμπριτς-Τόμπρουκ, δηλαδή περίπου τό ρελθόντα πόλεμον τό πετρέλαιον εύρίσκειτο εις τά μετόπισθεν και δεν έγένετο ποτέ λόγος μίας άπ' ευθείας επιθέσεως έναντίον τών αγγλικών άνεφοδιασμών. Σήμεραν φθάνει νά παρατηρήσωμεν τόν χάρτην, διά νά σκεφθώμεν ότι τό πετρέλαιον εύρίσκειται εις την πρώτην γραμμήν και άπ' έναντίας μάλιστα συγγέεται με τό άληθές και καθ' έαυτό μέτωπον.

Τώρα εκείνο τό όποιον άφορά ακριβέστερον τόν 'Αξονα είναι ο τομεύς Τάμπριτς-Τόμπρουκ, δηλαδή περίπου τό ρελθόντα πόλεμον τό πετρέλαιον εύρίσκειτο εις τά μετόπισθεν και δεν έγένετο ποτέ λόγος μίας άπ' ευθείας επιθέσεως έναντίον τών αγγλικών άνεφοδιασμών. Σήμεραν φθάνει νά παρατηρήσωμεν τόν χάρτην, διά νά σκεφθώμεν ότι τό πετρέλαιον εύρίσκειται εις την πρώτην γραμμήν και άπ' έναντίας μάλιστα συγγέεται με τό άληθές και καθ' έαυτό μέτωπον.

Μετά την εκμηδένισιν της επιθετικής δυνάμεως τών μπολσεβίκων και της εξαγωγής τών όδόντων του δράκοντος, τό άμεσώτερον πρόβλημα διά τών Άξονα, δεν είναι ή πώσις μιας πόλεως, όσον ή άμεισος έντολος επαφή μετά τού άληθούς έχθρου, εις την γραμμήν του εκείνην, ή όποια πρὸς τό παρόν είναι ή πλέον προχωρημένη του. 'Υπάρχουν στρατηγικοί λόγοι δι' αυτό, άλλ' έπίσης και λόγοι δικαιοσύνης, πρὸ παντός δέ μελλοντικής δικαιοσύνης. 'Η 'Αγγλία δεν έφερε την γραμμήν Βάβελ πρὸς νότον του Καυκάσου διά νά βοηθήση την Ρωσίαν και διά νά διατηρήση άνοικτάς τας συγκοινωνίας της διά μέσου του 'Ιράν. 'Ηδη με τά στρατεύματα του 'Αξονος ένώπιον του Ρόστωβ, αι συγκοινωνίαί αυτές δεν ύφίστανται πλέον

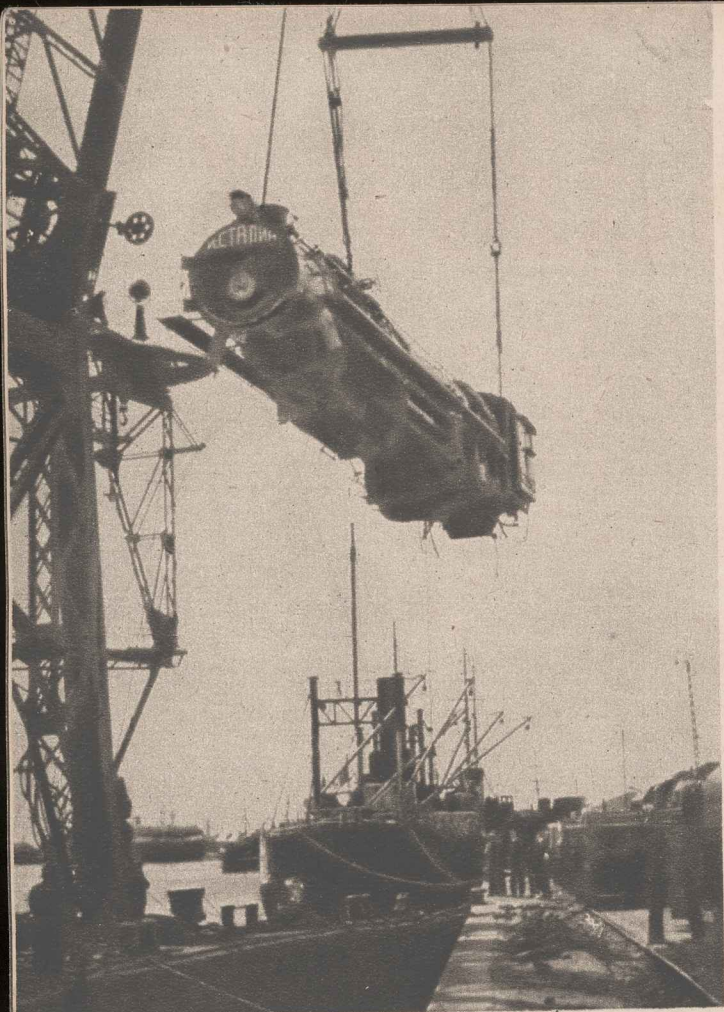
εις την πραγματικότητα διά την Ρωσίαν, με την κυριολεξίαν της λέξεως, αλλά μόνον διά την Ρωσίαν του Τιμοσένκο. 'Η 'Αγγλία εύρίσκειται εις τόν μεσημβρινόν Καυκάσον διά νά κληρονομήση, άν τό πράγμα θά είναι δυνατόν, τας πετρελαιοφόρους ρωσσικάς πηγάς, τας όποιας έπεχείρησε νά καταλάβη και μετά τόν πόλεμον του 1914 και νά συγκεντρώση κατ' αυτόν τόν τρόπον εις χείρας της όλην την μεσημβρινοανατολικήν πετρελαιοφόρον ζώνην.

Είς την προκειμένην περίπτωση ή 'Αγγλία συμπεριφέρεται ακριβώς, όπως εκείνα τά έντομα τά όποια πληγνύτα θανάσιμως δεν παύουν δι' αυτόν τόν λόγον νά καταβροχθίζουν πάν ότι διέρχεται πρὸ τών σιαγόνων των. Διά νά επιτύχη την συγκέντρωσιν αυτήν άπογυμνώνει όρισμένα πτώματα και φονεύει όρισμένους ζώους. Τοιουτοτρόπως διά της καταλήψεως της Συρίας άπεργύνονται τόν έν όπλιος άδελφόν της, την Γαλλίαν και καταλαμβάνουσα τας πετρελαιοφόρους ζώνας του μεσημβρινού Καυκάσου, έλπίζει ότι θά ζήση άρκιόν χρονικόν διάστημα διά ν' άπογυμνώση τό πτώμα του δευτέρου έν όπλιος άδελφού της, της Ρωσίας. "Οπισθεν της γραμμής της Συρίας και του Καυκάσου, προσέβαλε και κατέλαβε δύο έλεύθερα κράτη, τό 'Ιράν και τό 'Ιράκ. Καί καθ' όν χρόνον έσκέπτετο νά διατηρήση ως καρπών τών πράξεων της αυτών, συντελεσθειών υπό τό κάλυμμα τού άληθούς πολέμου, τόν όποιον εν τώ μεταξύ διεζήγον, όπως πάντοτε οι άλλοι, τό σύνολον τών μεσημβρινοανατολικών πετρελαιοπηγών, έσχημάτιζε, κατά μίαν αξιοσημειωτον γεωγραφικήν σύμπτωσιν, γραμμήν προκαλύψεως διά τόν άλλον περιγίμον έπιασμένη της, την όδόν τών 'Ινδιών.

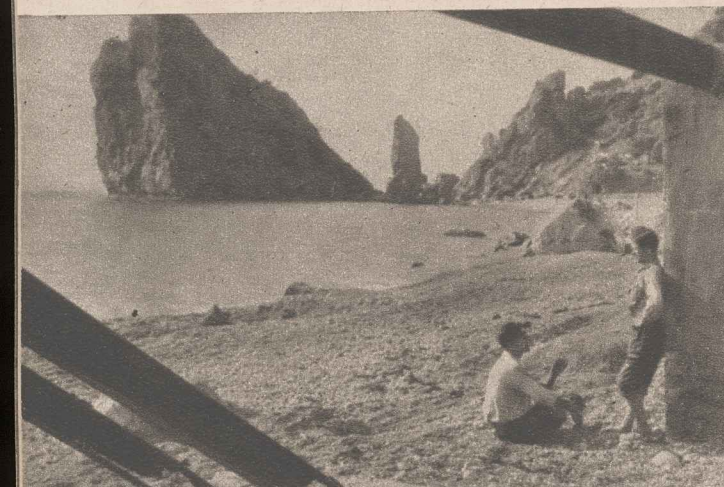
'Η άπλή και ευθεία στρατιωτική πολιτική του 'Αξονος, έφερε τά όπλα κατ' ευθείαν εις τό κέντρον της γραμμής αυτής και ο παγκόσμιος πόλεμος πλησιάζει πρὸς μίαν από τά πλέον σοβαράς φάσεις του, ίσως την σπουδαιότεραν. Τρία πράγματα εύρίσκονται εν κινδύνω, τό αγγλικόν μονοπώλιον του ευρωπαϊστικού πετρελαίου, ή όδός τών 'Ινδιών και ή μεγάλη συνοχή του αγγλικού αυτοκρατορικού συστήματος, ή όποια συνίσταται ακριβώς εις τό γεωγραφικόν αυτό σύνολον, τό καλυπτόμενον από την γραμμήν την άποκαλούμενην από τούς 'Αγγλους στρατηγούς, γραμμήν Τάμπριτς-Τόμπρουκ. Αυτοί δεν είναι δευτερεύοντες στόχοι άλλ' άπ'έναντίας άκρας ζωτικοί. 'Αν ή 'Αγγλία δεν δυνατή νά κρατήση άκτικον την μακράν γραμμήν Βάβελ, άν θά έπέτρεπε την διαρρήξιν της εις ένα και μόνον σημείον, άφού έλασε τόν πόλεμον της Εύρώπης θά χάση έπίσης και τόν πόλεμον της αυτοκρατορίας. Τώρα ή γέφυρα Καυκάσου και ή γέφυρα της Κριμαίας, όδηγούν κατ' ευθείαν γραμμήν και διά της συντομωτέρας όδού, εις τό ευπαθέστερον σημείον της γραμμής Βάβελ. Αυτό είναι εκείνο τό όπολον μάς κάμνει ν' άναμείνωμεν, συγκρατώντες την άναπνοήν μας, τό τέλος τών γεγονότων, τών διαδραματιζόμενων εις την Κριμαίαν και τόν Καυκάσον.

CARLO SCARFOLLO

άκολουθεί

Η ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΛΙΣ είναι ο σπουδαιότερος λιμάν της Μαύρης θαλάσσης, επίσης και διά τόν λόγον ότι, εντός της πόλεως και εις τά περίχωρα εύρίσκονται σπουδαίοι βιομηχανίαι, συνδεόμεναι μέ τας πολεμικάς τοιαύτας.

ΑΠΟΨΕΙΣ τών μεσημβρινών ακτών της χερσονήσου Κριμαίας, εις τήν όποίαν εφθασαν ήδη τά γερμανικά και τά ρουμανικά στρατεύματα. Ο βράχος «της Παρθένου και του μοναχού» πλησίον του Αίρουντσίτς, θανμασίς τοποθεσίας.

ΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟΝ Λούντακ, επί τών ύψωμάτων της Γιάλτας και ή άπόκρημνος άκμή, καλούμενη «Πύρτα του χρυσού», είναι από τά πλέον αξιοθέατα μέρη, της περιοχής, διά τούς τουριστάς, τούς επισκεπτομένους τήν Κριμαίαν.

ΤΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΝ ΤΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ

«Οί άνδρες του πετρελαίου» οί αυτοκαλούμενοι επιφορτισμένοι της Κυβερνήσεως του Λονδίνου, τό όποίον ήλπισε πάντοτε νά έχη τό μονοπώλειον τών πετρελαίων του Καυκάσου, δέν έπαυσαν από του νά λαμβάνουν μέρος εις τας μηχανορραφίας και τας έβραϊκάς κερδοσκοπίας επί

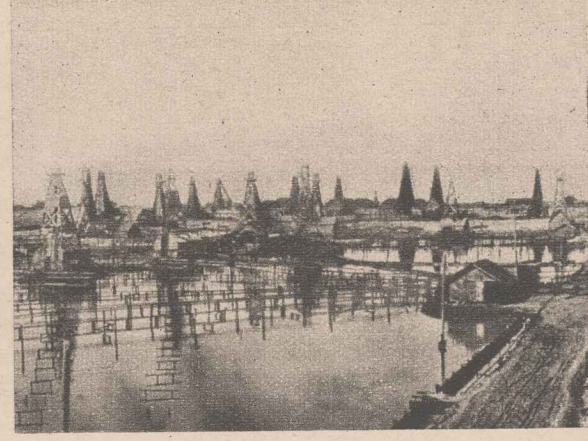
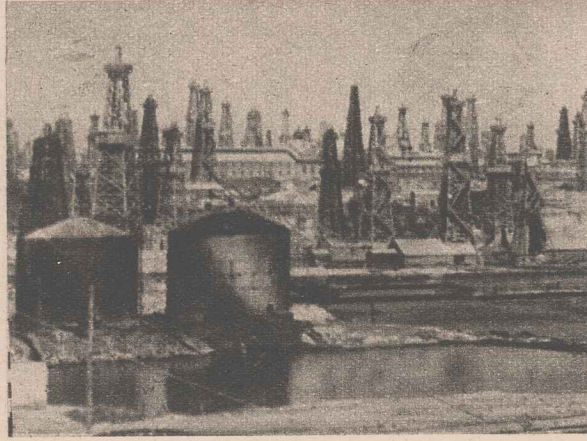
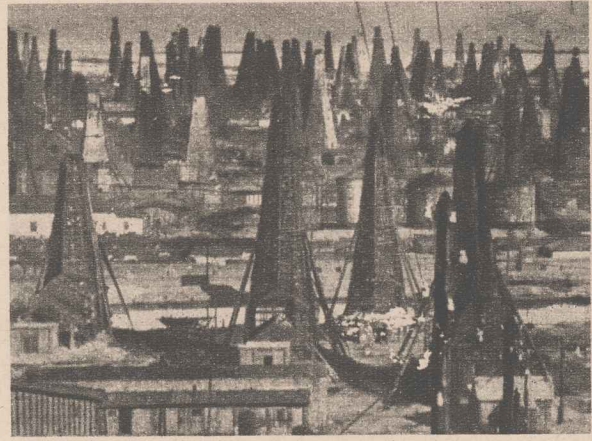
του διεθνούς έμπορίου του ρωσικού πετρελαίου, ακόμη και μετά τήν κατάσχεσιν τών ιδιωτικών ιδιοκτησιών και τήν μπολσεβικοποίησιν τών βιομηχανιών. Οί «Oilmen» τας περισσότεράς φορές υπό τό ένδυμα τουριστών, περιέργων νά γνωρίσουν τήν ωραιότητα τών όρέων του Καυκάσου,

προσεπάθησαν μέ κάθε μέσον ν' αποκαταστήσουν τήν προνομιακήν θέσιν, τήν όποίαν είχαν οί «Άγγλοι επί της παραγωγής του πετρελαίου, κατά τας παραμονάς του παγκοσμίου πολέμου, καθ' ήν εποχήν τά ξένα κεφάλαια, τά υπενδεδυμένα εις τήν βιομηχανίαν του πετρελαίου του Καυκά-

σου, άνήρχοντο εις 253.500.000 ρουβλίων (τό 63 % του συνόλου) εκ τών όποίων 171.424.300 άνήκον εις άγγλικούς χρηματιστικούς κύκλους. Σήμερον, καθ' ήν στιγμήν τά νικηφόρα στρατεύματα της Γερμανίας και τών συμμάχων, βαδίζουν προς τά πετρέλαια αυτά, ή άγγλική κυβέρνησις σκέ-

πτεται νά τά υπερασπίσθ από τόν στρατηγόν Βάβελ. Εις τήν βάση του σχεδίου παροχής βοήθειας εις τήν Ρωσίαν, υπάρχει ή έλπίς της όριστικής παραμονής της εις τόν Καυκάσον. Άλλως τε ή ιστορία της Άγγλίας είναι πλήρης τοιούτων βοηθειών και τοιούτων μηχανορραφιών ώστε

άκολουθεϊ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΒΑΚΟΥ το σπουδαιότερον πετρελαιοφόρον κέντρον είναι τό Κρόζνι. Ἡ παραγωγή του, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ στατιστικὴν τοῦ 1934 εἶναι 3.600.000 τόννοι κατ' ἔτος. Ἡ παραγωγή τοῦ Βακού τείνει εἰς τὸ νὰ παραμείνῃ σταθερὰ ἐνῶ ἡ τοῦ Κρόζνι εὐρίσκεται εἰς συνεχῆ ἀύξησιν.

ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΤΥΦΑΙΔΟΣ, ὑπάρχει τὸ ἀρχαιότερον κέντρον Μαϊκοπ ἡ παραγωγή τοῦ ὁποίου, κατὰ τὸ 1934 ἦτο 1.157.000 τόννων. Τὰ φρέατα τοῦ Μαϊκοπ εὐρίσκονται εἰς ἀπόστασιν ἐκατὸ περίπου χιλιομέτρων ἀπὸ τὸ στενὸν τοῦ Ταμάν, τὸ ὁποῖον χωρίζει τὴν Κριμαίαν ἀπὸ τὸν Καύκασον.

ΤΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΦΟΡΑ κέντρα τοῦ Βακού συνεχίζονται εἰς ἑκτασιν πολλῶν χιλιομέτρων καὶ προμηθεύουν τὰ 4/5 τῶν ἀναγκῶν τῶν σοβιέτ. Τῷ 1934 ἐπὶ 25.532.000 τόννων παραχθέντων εἰς Ρωσίαν, τὰ 20.226.000 τόννων προήρχοντο ἀπὸ τὰς πετρελαιοφόρους πηγὰς τοῦ Βακού.

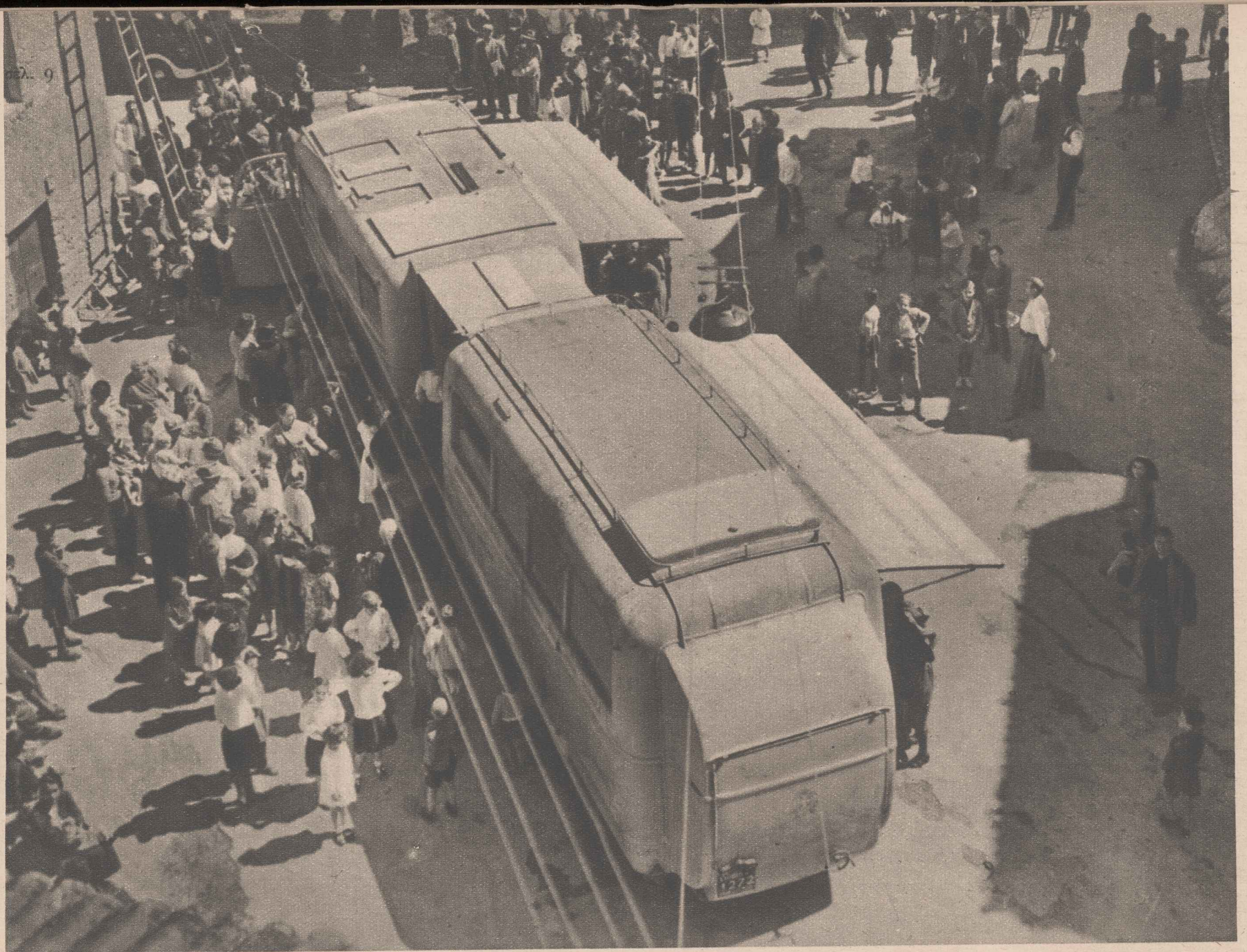

Εἰς τὰς ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΦΟΡΟΥΣ ζώνας καὶ εἰδικῶς, εἰς τὰ φρέατα τοῦ Βακού αἱ πυρκαϊαὶ εἶναι συχναὶ καὶ δυνατόν νὰ διαρκέσουν ἀρκετὰς ἑβδομάδας. Οἱ κάτοικοι τῶν πλησίον χωρίων σπεύδουν ἀδρόν, διὰ ν' ἀπολαύσουν τὰ ἐξαιρετικὰ αὐτὰ θεάματα.

ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟΝ τῆς ζωῆς τῶν ἐργατῶν τῶν φρεάτων πετρελαίου, κατὰ τὰ εἰκονιστρία ἐπὶ τοῦ μπολσεβικισμοῦ, κατῆλθε κάτω τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς τῶν ἐργατῶν, ἐπὶ τσαρικοῦ. Κακῶς ἐφοδιασμένοι καὶ κακῶς πληρωνόμενοι ἐργάζονται 12 ὥρας ἡμερησίως.

ΤΕΛΟΣ

ΤΟ ΑΡΜΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Δέν θά φθάναμε ποτέ στό Καπραντόσσο. Ξεκινήσαμε στάς ἐπτάμισυ τό πρωί καί στίς τρεῖς τό ἀπόγευμα βρισκόμαστε ἀκόμα ἀνάμεσα στά τελευταῖα ἀνθισμένα ελαιό-δενδρα τῆς Σαβίνας καί στίς πρώτες μαύρες καστανιές τοῦ Ἀπενίνου, στή περιοχή τῶν τεχνικῶν λιμνῶν, ἑκατομμυρίων κυβικῶν μετρῶν, πάνω στά δρομάκια τοῦ βουνοῦ. Τό Καπραντόσσο ὅμως ἀκόμα δέν φαίνονται. Τό Καπραντόσσο δέν τό εἶχα ἐφεύρει ἐγώ, πού ἐφθάσα τό πρωί ξαφνικά στό ὑγεινομικό αὐτό τραῖνο, οὔτε ὁ διευθυντής πού ἐδῶ καί λίγες ὥρες ἦσαν καθισμένοι σέ μιά μικρὴ πολυθρόνα κοντά στόν ὁδηγό, οὔτε ὁ ὀφθαλμολόγος, βολεμένος πάνω σ' ἕνα σκαμνί, οὔτε ὁ ραδιολόγος, οὔτε ὁ ὀδοντοίατρος, χωμένος, μέσ στήν πολυθρόνα τῶν ἀρρώστων του, οὔτε ὁ ὠτορινολαρυγγολόγος, πού προσπαθοῦσε νὰ κοιμηθῇ ὅπως μπορούσε, ἀνάμεσα σ' ἕνα σκαμνί καί σ' ἕνα τραπέζι καί νὰ κερδίσῃ λίγο ἀπ' τὸν ὕπνο πού ἔχασε, γιατί ἤλθε τὴν αὐγὴ ἀπ' τὸ Νέμι, οὔτε ὁ παιδίατρος, οὔτε οἱ δύο βοηθοί, οὔτε οἱ μηχανικοί.

Τό Καπραντόσσο — τό μάθαινα ὅσο προχωροῦσαμε μέ τό τραῖνο — εἶναι ἕνα τμήμα τῆς Πετρέλλας, πού εἶναι μισή στό Ἀμπρούσσο καί μισή στό Λάτσιο, πρώην ἐπαρχία τῆς Ἀκουῖλα καί τώρα τοῦ Ριέτι, τό εἶχε ἀνακαλύψει ὁ ἐπαρχιακὸς γιατρός τοῦ Ριέτι καί ἐδόθη διαταγὴ στό ἄρμα μέ τό ἐξῆς πρόγραμμα: Στάς 10 στό Καπραντόσσο, στίς 12 στήν Πετρέλλα θά γευματίζαμε. Στό Ριέτι ὅμως, πού ἦταν πάνω στό δρόμο μας ὑπῆρχαν ἄρρωστοι γιὰ ἐπέμβαση τοῦ ὀφθαλμιάτρου κ' ἐχρειάζετο καί μιά μικρὴ ἐπισκεψὴ στό φρένα τοῦ τραίνου. Καί τώρα ἀπολουάναμε μέ ἀκατάσχετη ἐπιθυμία τὴν ὥραια θέα τῆς Λοτζέττα τοῦ Βινιόλα καί τοῦ ὠραίου μεσαιωνικοῦ καμπαναριοῦ.

Μέσ στό τραῖνο ζωηρά κ' ἐγκάρδια εὐθυμία. Οἱ καθηγηταὶ ἀστεϊεύοντο, ἐνδιαφέρονταν γιὰ τὴν ὄρεξιν τοῦ τύπου, πού ὄχι μόνο ἀπὸ ἐπαγγελματικὸ καθήκον ζητοῦσε νὰ μάθῃ πόσες ἐπισκέψεις θά ἔκαναν στό Καπραντόσσο, πρὶν φθάσουν στήν Πετρέλλα. Χίλιοι κάτοικοι περίπου, καμμιά δεκαριά ἐπισκέψεις. Πίσω ἀπὸ μιά στροφή, τέσσαρα σπίντα κ' ἕνα σωρὸ γυναῖκες καί παιδιὰ μᾶς σταμάτησαν. Τό Καπραντόσσο, ἦταν πραγματικότης. Μιά πραγματικότης, σχηματισμένη ἀπὸ γυναῖκες, ἀπὸ μικροῦτσιναι παιδιὰ, ἀπὸ μεγαλοῦτσιναι παιδιὰ, ἀπὸ μερικὸς γέροντας, ἀπὸ πολλὸ ἥλιο, ἀπὸ μερικὲς στέγες σπιτιῶν καί κάτω, πού ἐμοιάζαν σάν νὰ κυλοῦν μέσ στόν κάμπο, κ' ἀπὸ ἕνα ἐφημέριο, ζωηρὸ σάν κάτοικο τῶν Ἀλπεων.

Ἡ παλλομένη ἐκείνη πραγματικότης, κύκλωσε τό τραῖνο, σ' ἕνα μεγάλο καί γιορτινὸ ἀγκάλιασμα καί σφίχθηκε γύρω του. Ἐλαβα μέρος στίς πύλινες ἀποστολές, στίς πύλινες ἀπιδανές σκηνές καί νομίζω πὼς εἰμαι θωρακισμένος ἀπ' τίς ἐκπλήξεις. Παρ' ὅλα αὐτὰ, στό Καπραντόσσο ἐξεπλάγηκα καί συγκινήθηκα. Μέσα, σέ μόλις δύο λεπτά, τό ἄρμα ἐτοιμάσθηκε ν' ἀρχίσῃ τὴ δουλειά του. Πολυθρόνες καί ντιβάνια π' ἀνοιγόκλειναν ἐξαφάνισθηκαν, γιατροὶ καί βοηθοὶ μέ ἀσπρὴ ρόμπα, ἐργαλεῖα μέσ στίς λεκανίτσες μέ ὀνώννευμα, γραμματικοὶ ἐτοιμοί, μέ κατάστιχα καί συνταγές, ηλεκτρικὸ σύρμα συνδεδεμένο μέ τό σύρμα τοῦ δρόμου, τετράγωνες φωτεινὲς ρεκλάμες, στά πλάγια τοῦ τραίνου, σειρὲς κόσμου πού ἀνέβαιναν ἀπ' τὴ μιά σκαλίτσα τοῦ τραίνου καί κατέβαιναν ἀπ' τὴν ἄλλη. Τραῖνου; Μιά πολυκινικὴ σέ στοιχειώδες στάδιο, μέ δράση, μέ ἐνέργεια

πού μπορούσε νὰ συγκριθῇ μόνο μέ μερικὲς ἀραβικὲς φαντασίες, ἀν πάνω ἀπ' αὐτὴ τὴ σπουδὴ δέν ὑπῆρχε σ' ὅλα μιά ἀκρίβεια, πού ἀκόμα μ' ἐκπλήττει. Στό μικρὸ αὐτό χρονικὸ διάστημα τῶν δύο λεπτῶν, ἡ παιδίατρος εἶχε ἀνοίξει τό ἱατρεῖο τῆς στομάτιου ἑνὸς σπιτιοῦ, ἔβαλε ἕνα χάρτινο χαλί, πάνω στό παλιὸ τραπέζι, ἀνάμεσα στό τζάκι καί τὴν κουζίνα, πού ἔκαμε μέ ξύλα, διώρισε γιὰ γραμματικὸ, ἕνα νεαρὸ παπαδάκι καί γιὰ βοηθὸ τὴν νοικοκυρά, καί ἔβαλε τάξη γιὰ τὴν εἰσοδο ἐκαστοῦ μαμμάδου, μέ ἄλλα τόσα παιδιὰ στήν ἀγκυλιά κ' ἀρχισε τίς ἐπισκέψεις. Ὅλες αὐτὲς οἱ σκηνές, μέσ στό τραῖνο καί μέσ στό σπίτι κυλοῦσαν σάν μιά ταινία μπρός στόν φακό, σάν νὰ εἶχαν μελετηθῇ προηγουμένως ἐκατὸ φορές καί κατόρθωσαν ν' ἀποτύχουν μιά ἄχρηστη κίνηση καί τό χάσιμο ἑνὸς δευτερολέπτου. Ὁ διευθυντής ἦταν πανταχοῦ παρών, ἀσχολοῦνταν μέ ὅλα, ἄκουε ὅλους, ἀπαντοῦσε σέ ὅλους. Μ' αὐτὸν τὸν ἐξακολουθητικὸ ρυθμὸ, ἐξελάσαντο στό Καπραντόσσο ἐπὶ τρεῖς ὥρες τό πᾶν ἥμιον τῆς υγείας. Οἱ δέκα ἐπισκέψεις πού λογαριάζαν νὰ κάμουν, στό τέλος ἔγιναν τετροκίδες τριάντα. Ἐκατὸ ἐκκοσι κοῦφια δόντια βγήκαν καί μ' ἀποφασιστικὴ κίνηση δόθηκαν στήν παλάμη τῶν ἀρρώστων, μέσ στά χειροκροτήματα τῶν θεατῶν. Τραχόσια μάτια ἐξετάσθηκαν καί σχεδὸν ἐννενηντὰ συνταγές ἔγραψε ὁ ὀφθαλμιάτρος, ὁ γηραιότερος ὅλων τῶν γιατρῶν τῶν ἀρμάτων τῆς υγείας, ἐκατὸν πενήντα λαρυγγία ἐπεθεωρήθησαν κ' ἐξετελέσθηκαν πάνω ἀπὸ πενήντα ραδιοσκοπίες, κ' ὅλα τὰ παιδιὰ ἐξετάσθησαν. Θά μὴν πῆτε ἐπειδὴ οἱ ἐπισκέψεις ἦταν δωρεάν. Ἀληθέστατο, ἀλλὰ μήπως ὁ κάθε ἄνθρωπος δέν ἔχει δικαίωμα στήν υγεία του, ὅπως στόν ἀέρα πού ἀναπνέει; Εἶναι

ἴσως ἀσχηρὸ πού πρώτη ἡ Ἰταλία, σ' ὅλο τό κόσμο, ἔβαλε τό αἶθμα αὐτὸ σέ πρακτικὸ ἐπίπεδο θετικὸ, καί σύγχρονο; Μόνο ἕνας ἄνθρωπος, βοσκὸς καί φιλόσοφος δέν ἀνέβηκε στό τραῖνο. Μοῦ εἶπε. Μοῦ ποιεῖ ἡ μέση μου, θέλεις νὰ μέ κιντάρῃς; — Ἐκεῖ πού προχωροῦσα ὅμως, γιὰ νὰ τὸν συνοδεύσω ὡς τὸν εἰδικό, μέ σταμάτησε. « Ἀσε, μοῦ λέει, τράβηξε μου καλύτερα μιά φωτογραφία ». Διατήρησα στή μνήμη μου καί στή ψυχὴ μου τό ἴσιο βλέμμα του, τό « σὺ », σάν νὰ μοῦ μίλησε ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους βοσκούς πού παραβρέθηκαν ἥσυχτοι στό κτίσιμον τῆς Ρώμης. Ὅσοι εἶδαν ἕνα ὑγεινομικὸ τραῖνο σέ δράση, στά χίλια δύο μικρά κέντρα τῆς Ἰταλίας, ξεύρουν ὅτι τὸ ἱδρυμα αὐτὸ εἶναι ἡ πύλινη προνοητικὴ, ἡ πύλινη ἀναγκαῖα καί ἡ πύλινη πολιτισμένη πράξη, μέσ στίς ἄλλες πού τιμῶν τὴν ἐποχὴ μας. Ἡ ἐπιστημὴ προσεγγίσε τίς καλὲς, ἡ ἀλληλεγγύη στήν πράξη, ἡ πολυκινικὴ σέ κάθε χωριό. Καί εἶναι ἀκριβὲς τῆς ἐποχῆς μας. Οἱ παλιοὶ πολιτισμοί, εἶχαν τὰ ἄρματα τῆς Θεσπίδος, ὅχι τοῦ Ἱπποκράτους. Ἡ τέχνη ἦταν ἕως τῶν αἰώνων, ἡ ἐπιστήμη εἶναι σημερινή. Οἱ ἀπαρτιάτες προστάτευαν τὴν φυλὴν, μέ τὴν ἐξαφάνισιν τῶν μικρῶν ἐλαττωματικῶν. Ἡ Ἰταλία σημεῖρα στέλλει τοὺς εἰδικούς νὰ κτυπήσουν τίς πόρτες ὅλων τῶν σπιτιῶν, ἀνάμεσα σέ κάμπους καί σέ βουνά. Κάθε χωριὸ βάζει τὰ γιορτινά του ὅταν φθάνει τό ἄρμα τῆς υγείας. Οἱ δουλιές σταματοῦν, διακόπτονται οἱ ὑποθέσεις, γυρνοῦν ἀπ' τὰ κτήματα. Οἱ γυναῖκες τὸ θυμίζουν ἡ μιά στὴ ἄλλη καί συνιστοῦν στά παιδιὰ τους νὰ μὴ λερώνονται πολύ, ὁ παπὰς τὸ ὑπενημιζεῖ κατὰ τὴν λειτουργίαν, τό θυμίζουν οἱ ἀφίστες στοὺς τοῖ-

ἀκολουθεῖ

χους, ο γραμματικός του μικρού φάσιο επιστρατεύει όλους, οι δασκάλες βάζουν στη γραμμή τις μαθήτριες. Τόσοι πόνοι και τόσες αμφιβολίες θά εξαφανισθούν, τόσες ερωτήσεις θά πάρουν απάντηση, τόση ήσυχια θά ξαναγυρίση σε πολλά σπίτια, τόση εύλογια θά βγί από τόσες καρδιές. Σε μερικά χωριά επωφελούνται της ευκαιρίας για να διοργανώσουν καμμιά μικρή αγορά και κανένα μικρό πανηγύρι. Ποιός δεν θάναί παρών όταν φθάση τὰ ἄρμα της υγείας; Γι' αυτό, εκτός απ' όλα τ' ἄλλα, τὸ ἄρμα της υγείας εἶναι μιά απ' τίς πιὸ απ' εὐθείας σχέσεις μεταξύ τοῦ καθεστώτος καὶ τοῦ λαοῦ. Πρέπει νὰ ἰδωθῇ ἡ σχέση αὐτή στὴν πράξη, γιὰ νὰ σχηματισθῇ ἰδέα γιὰ τὸ βάθος της. Ἡ σχέση αὐτή, ἐπαναλαμβάνουμε, κατ' εὐθείαν προσωπικὴ καὶ ἀτομική, πού γίνεται μὲ τὸ μεγάλο υγιονομικὸ ἔργο τοῦ τόπου, συντελεῖται μόνον διὰ μέσου πέντε ἢ ἑξῆ προσώπων, τῶν ἐδικῶν καὶ δὲν χωρίζεται πιά. οἱ ἐδικοί τοῦ ἄρματος της υγείας τὰ ξεύρουν όλα αὐτά, κι' ἀφίνουν στίς μεγαλουπόλεις, μαζὺ μὲ τὰ συμφέροντα τους, καὶ τίς χιλίες ἀναπαύσεις τῶν ἱατρῶν των, κάθε ἐπαγγελματικὸ ἢ ἐξεζητημένο ὄφος, κι ἀρχίζουν τὴν ἐφοδο, απ' τὸ ἓνα ὄψωμα στὸ ἄλλο, μὲ ἐθελοντικὸ πνεῦμα, μὲ δραστηριότητα μ' ἐνθουσιασμό καὶ εὐχαρίστηση, πού κ' οἱ πιὸ σκεπτικοὶ συμφοιτῶνονται μὲ τὸ ἀνθρώπινο γένος.

Ἀκόμα κ' ἓνα ἄλλο ἐπαθλο πολιτισμοῦ κερδίζουν τὰ ἄρματα υγείας στὴν Ἰταλία. Τὸ υγιονομικὸ ληξιαρχεῖο τῶν κατοίκων. Ἡ πρωτοβουλία ἀνήκει στὴν ὀργάνωση τῆς Ἰταλικῆς Νεολαίας πού τὴν μελέτησε ἐν καιρῷ μεζὺ μὲ τὸν καθηγητὴν Φρόντζια, ἐπαρχιακὸ γιατρό τῆς Ρώμης καὶ σ' όλα τὰ μικρὰ κέντρα, πού δὲν ἔχουν ἐδικούς, μόνο τ' ἄρματα της υγείας μποροῦν νὰ τὴν πραγματοποιήσουν.

Γιὰ κάθε παιδί, ἡ τοπικὴ ὀργάνωση νεολαίας ἔχει κ' ἓνα φάκελλο μὲ λεπτομέρειες, καλὰ μελετημένες, κι ὅπου σημειώνονται οἱ υγιονομικὲς συνθήκες τοῦ παιδιοῦ, ἐν σχέσει μὲ τὰ διάφορα ὄργανα του, (μάτια, λαυμός, στόμα, δόντια, ἐσωτερικὰ ὄργανα κλπ.) μὲ τὸν τρόπο πού τὰ παρατηροῦν οἱ ἐδικοί. Σὲ κάθε ἐπίσκεψη, ὁ φάκελλος ἐνημερώνεται καὶ θ' ἀκολουθήσῃ τὸ παιδί ἕως ὅτου θ' ἀνήκῃ στὴ νεολαία. Ἐπειτα οἱ πανεπιστημιακὲς ὀργανώσεις, ἡ τὰ στρατιωτικὰ σώματα ἢ οἱ Ἐταιρεῖες ὅπου, ὁ νέος πρόκειται νὰ προσφέρῃ τίς υπηρεσίες του, θά φροντίζουν γιὰ τὴν μετέπειτα ἐνημέρωση. Σὲ μιά ὁρισμένη στιγμή, όλα τὰ παιδιά τῆς Ἰταλίας θά ἔχουν τὸν φάκελλο τῆς υγείας τους, κι απ' αὐτὴ τὴ στιγμή ἡ φροντίδα γιὰ τὴν υγεία, θά μπῇ σὲ ριζικὴ φάση, ἀσφαλῆ, ἐπιστημονικὴ καὶ ὁλοκληρωτικὴ. Ἀπὸ ἀπόψεως ἀτομικῆς καὶ τοπικῆς, ὁ φάκελλος θά χρησιμεύσῃ ὡς βάση στὸν γιατρό τοῦ τόπου γιὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς πάσχοντας. Ὁ γιατρός τῆς περιοχῆς (ὁ θεράπων ἱατρός) θά παραλάβῃ, ὅχι πιά ἓνα ἀνθρώπινο σύνολο, πού υγιονομικῶς τὸ ἀγνοεῖ, ἀλλὰ μιά καθαρὴ κατάσταση, γιὰ κάθε ἄτομο καὶ γιὰ όλες τίς περιπτώσεις. Ἀπὸ συνολικῆς πλευρᾶς ἡ ὁλικὴ καὶ ἀσφαλῆς υγιονομικὴ στατιστικὴ θά χρησιμεύσῃ γιὰ ὅλα ἐκεῖνα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα καὶ γιὰ ὅλους τοὺς προσανατολισμούς τῆς υγιονομικῆς πολιτικῆς καὶ ἀνθρωπίνης προνοίας, τοπικῆς καὶ ἐθνικῆς, πού θά ἦταν ἀδύνατες σ' ἀντίθετη περίπτωση. Ἀν ὅλα αὐτὰ ἐξετασθοῦν μὲ προσοχή, θά γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ τεράστια ἀνθρωπιστικὴ, κοινωνικὴ καὶ πολιτιστικὴ σημασία τοῦ ἰδρύματος.

Ἀπὸ τὸ Καπραντόσσο, φύγαμε στίς ἑξῆ τὸ ἀπόγευμα καὶ κανένας ἀπὸ μᾶς δὲν σκέπτονταν πὼς ἔπρεπε νὰ γευματίσουμε. Φύγαμε μὲς στοὺς χαριτισμούς μὲ τὰ χέρια, ἐνῶ ὁ ὁδηγὸς ἔβαζε μπρός τὴ μηχανή. Οὔτε ἓνας ἀστυνομικός, οὔτε ἓνας φύλακας ἢ ἓνας ἐνοπλος ἀντιπρόσωπος τῆς τάξης. Ἡ ἠθικὴ υγεία εἶναι ἀσφαλῶς πρώτης τάξεως. Κ' ἔπειτα ὅταν κανεὶς πηγαίνει μὲ τέτοιο τραῖνο πρὸς τὸν λαό, ὁ λαὸς ὁλόκληρος ἐρχεται σὲ προϋπάντηση μ' ὅλη του τὴν καρδιά.

NICOLA BALISTRERI

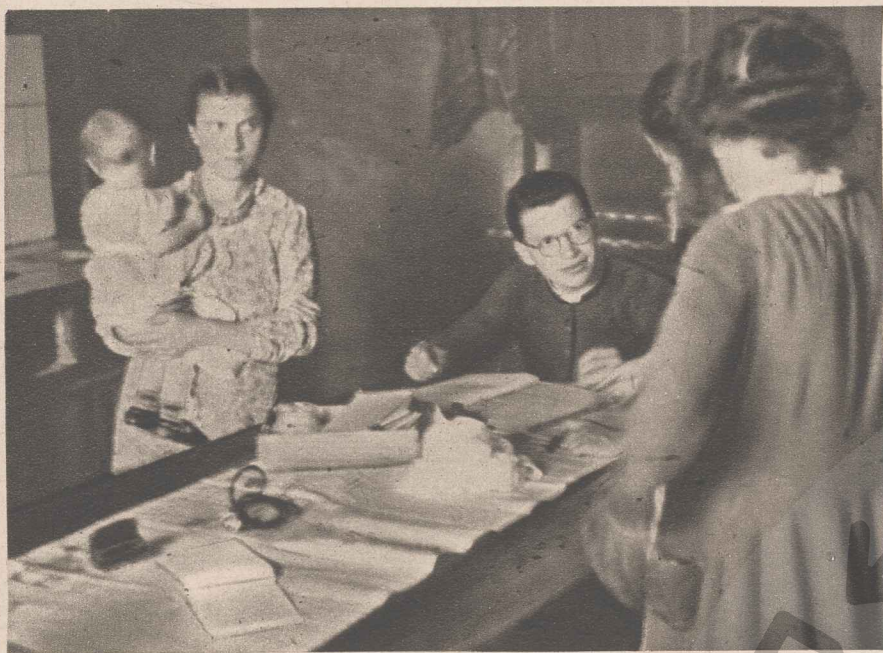
ΤΟ ΑΙΣΘΗΜΑ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ τῆς παρουσίας σκηνῆς, ξεπερνᾷ τὴν ἐντύπωση πού θά μᾶς προκαλοῦσε ἡ ἰδέα γιὰ τὸν πόνο πού θά ὑποφέρει ἡ μικρὴ ἄρρωστη. Κάτω στὴ μικρὴ πλατεῖα τοῦ χωριοῦ δεκάδες παιδιῶν περιμένουν μαζὺ μὲ τίς μαμάδες τὴ σειρά τους.

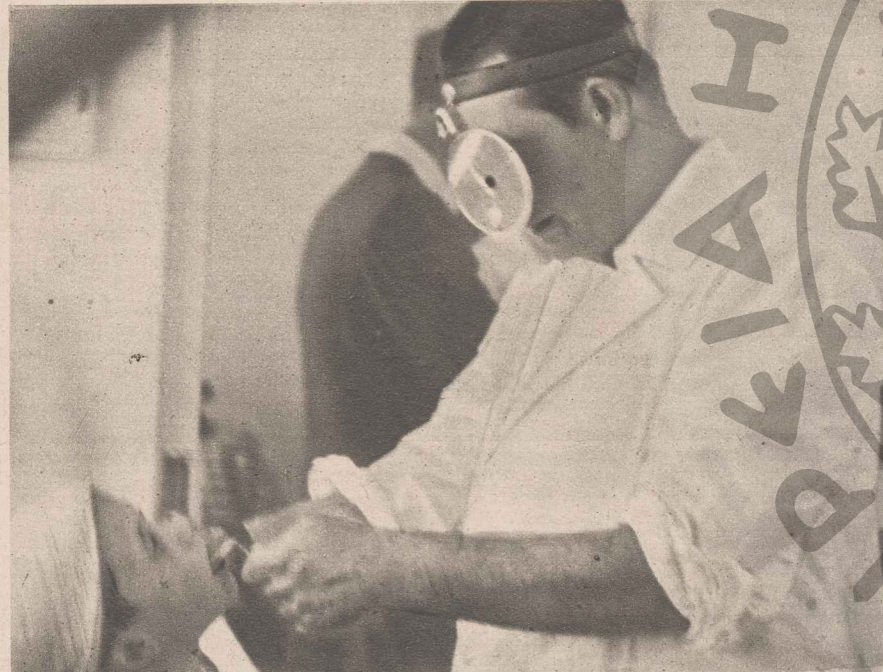
ΚΑΘΙΣΜΕΝΟΙ πάνω στὰ πιὸ περίεργα καθίσματα, ἀπὸ τὴν πολυθρόνα ἀρρώστων ἕως τὰ скаμνιά, οἱ ἐδικοί ἀκολουθοῦν τὴν διαδρομή. Κάποτε διατρέχονται ἑκατοντάδες, χιλιόμετρα πρὶν φθάσουν στὰ μικρὰ χωριά. Κι αὐτὲς οἱ πολὺ λίγο ἀναπαυτικὲς διαδρομὲς ἀποτελοῦν κατὰ βάθος τὴν μόνη ἀναπαύση, πού θά τοὺς ἐπιτρέψῃ ν' ἀναλάβουν δυνάμεις γιὰ τὴν ἐργασία πού τοὺς περιμένει.

Ο ΚΟΣΜΟΣ συνωθεῖται γύρω απ' τὸ ἄρμα της υγείας, ἀδιακρίτως ἡλικίας. Αἱ ἐπισκέψεις γίνονται δωρεάν. Κανεὶς δὲν πληρώνει πεντάρα. Εἶναι ἡ γιορτὴ τῆς υγείας ὅλων, ἀνδρῶν, γυναικῶν, γερόντων καὶ παιδιῶν. Ἐχωριστὰ οἱ νέες γενεὲς θά ἔχουν μεγαλειότερα πλεονεκτήματα ἀπ' τὸ ἀνθρώπινο κοινωνικὸ κ' ἐκπολιτιστικὸ αὐτὸ ἔργο.

Σ' ἓνα ΣΠΙΤΙ τῆς πλατείας ἡ γιάτρισσα παιδίατρος ἐγκατέστησε τὸ ἱατρεῖο τῆς κ' ἓνας νεαρὸς παπὰς ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα τοῦ γραμματικοῦ. Πέρα απ' τὴν εἴσοδο, στὴν ταρατσα, καὶ πάνω στὴ σκάλα, περιμένουν τὴν σειρά τους μαμάδες μὲ τὰ παιδιά στὴν ἀγκαλιά τους, μ' ἐμπιστοσύνη κ' εὐχαρίστηση, γιὰ τίς φροντίδες πού τὸ κράτος ἔχει γιὰ τὴν υγεία τους.

Ο ΚΑΘΕ ΛΑΙΜΟΣ ἐξετάζεται μὲ προσοχή. Πόσοι σὲ μιά μέρα: Τετρακόσοι, πεντακόσοι, ἑξακόσοι. Καὶ τὰ πονηρὰ καὶ ζωηρὰ ματάκια τῶν μικρῶν ἐξετάζουν ἐν τῷ μεταξύ τὸ πρόσωπο τοῦ γιατροῦ καὶ δὲν ἀπασχολεῖ τὸ μυαλὸ τους παρὰ ἡ σκέψη ἂν θά πονέσουν.

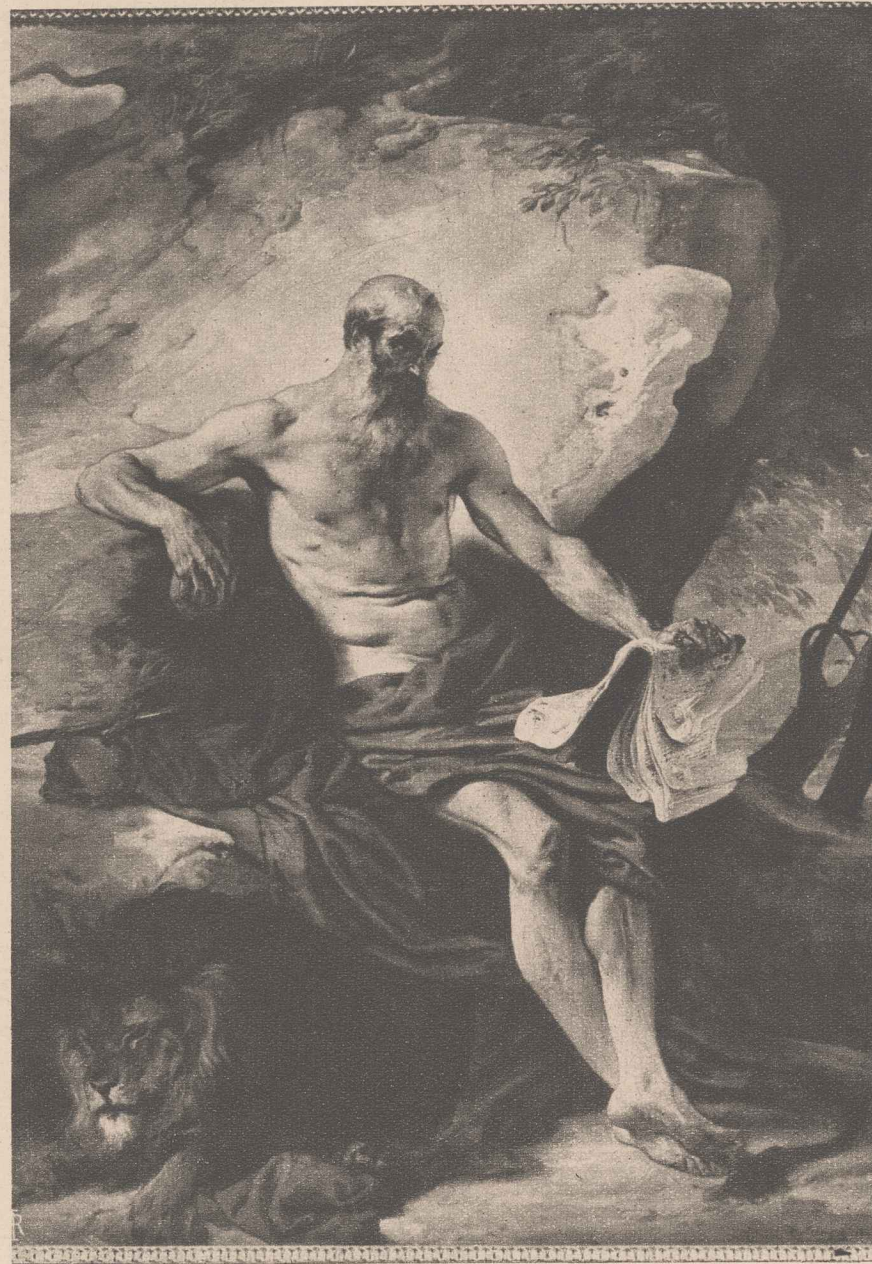

ΚΑΠΟΤΕ φαίνεται ὅτι δὲν θά φθάσουν ποτέ. Ἀκριβῶς τὰ μικρὰ χωριά, ὅσα εἶναι πιὸ ἀπομακρυσμένα ἀπ' τὰ μέσα τῶν μεγάλων κέντρων, εἶναι ἐκεῖνα πού πρέπει νὰ ἐπισκεφθοῦν τὰ ἄρματα υγείας. Τὸ προσωπικὸ ἐπωφελεῖται τῆς ἀδρανοείας γιὰ νὰ φάῃ κάτι.

ΤΕΛΟΣ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΓ ΧΑΓΕΤΣ (Μιλάνο 1791-1872) «Δοχεῖον με' ἀνθή».

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΓ ΧΑΓΕΤΣ: «Ὁ Ἅγιος Ἱερόλυμος».

Ὁ Ρωμαντισμός εἰς

Τὰ ρεύματα τῶν «νατζαρινῶν» καὶ τῶν «πουριτανῶν», ἀμφότερα σχηματισθέντα εἰς Ρώμην καὶ περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλήσαμεν, δὲν ἀποτελοῦν τὴν ρωμαντικὴν κίνησιν εἰς τὴν Ἱταλίαν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸν πρόλογον τῆς. Πράγματι, αἱ ἀρίστοι ἐκεῖναι ἐπιθυμίαι διὰ ἕνα νέον ζωγραφικὸν πολιτισμὸν, ἔχασαν κάθε δύνανμιν, ἐναντὶ τῆς νέας, συγκριτικῆς πραγματικότητος τῆς τέχνης, ἀφοῦ, ἐξ ὀφειλομένου σεβασμοῦ πρὸς τὴν αὐστηράν κριτικὴν γνώμην, ἔμειναν εἰς τὸ πεδῖον τῶν καλῶν προθέσεων. Εἶναι ἀκόμα ζωρὰ ἡ πολεμικὴ μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν τῆς τέχνης τοῦ 1800, ἐπειδὴ ὠρισμένοι ἱσχυρίζονται ὅτι κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἡ Ἱταλία ἠκολούθησε, ἐξ ἀνταγκλάσεως, τὰς εὐρωπαϊκὰς καλλιτεχνικὰς ἐξελλίξεις καὶ εἰδικῶς τὰς γαλλικὰς, ἄλλοι πάλιν ἀπ' ἐναντίας θέλουν νὰ βεβαιώσουν τὴν ὑπαρξὴν καθαρᾶς ἱταλικῆς καλλιτεχνικῆς αὐτονομίας, εἰς ἀπόδειξιν τῆς ὁποίας ἀναφέρουν τὴν ζωτικότητά διαφόρων ἐπαρχιακῶν σχολῶν (Λομβαρδίας, Τοσκάνης, Νεαπόλεως, Βενετίας, Πεδεμοντίου) αἱ ὁποῖαι ἐθεωροῦντο ὡς ἡ ἀπ' εὐθείας ἐξακολούθησις τῶν ἰδίων σχολῶν τοῦ 1700. Καὶ αἱ δύο αὐταὶ ἀπόψεις, βασίζονται ἐπὶ θεμελειωθῶν λόγων. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως διαπιστοῦται ἄνισος κατάπτωσις, ἐκ τοῦ κεντρικοῦ ρόλου, εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν τέχνην τῆς ἱταλικῆς ζωγραφικῆς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, καὶ ἐκτός ἐνίων εἰδικῶν τοπικῶν χαρακτήρων, ὁμοία γραμμὴ ἀναπτύξεως τῆς ζωγραφικῆς κάθε ἱταλικῆς ἐπαρχίας. Ἀλλ' ὅμως, πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς αὐτονομίας τῆς ἱταλικῆς τέχνης θὰ εἰπώμεν ὅτι, αἱ σχέσεις μετὰ τῆς εὐρωπαϊκῆς τέχνης, ὁρίζονται ἐφ' ἑνὸς κοινού ἐπιπέδου μορφώσεως καὶ δὲν αἰσθάνονται ζωγραφικὰς ἀποφασιστικὰς ἐπιρροάς. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον δ' ἀναγινώρισμα ἕνα κοινὸν ἱστορικὸν πανόραμα εἰς τὴν ζωγραφικὴν ὅλων τῶν ἱταλικῶν περιοχῶν.

Χάγκες (1791-1882) — Τὸ ἀντικλασικὸν φαινόμενον τὸ ὁποῖον παρετηρήσαμεν εἰς τὴν Ρώμην, λαμβάνει καθαρὰν ρωμαντικὴν μορφήν εἰς τὸ Μιλάνο, χάρις εἰς ἕνα βενετόν, τὸν Φραγκίσκον Χάγκες, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐλιποτάκτισε ἀπὸ τὰς τάξεις τοῦ νεοκλασικισμοῦ ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς ὁμίλου καλλιτεχνῶν ἐπιθυμούντων ν' ἀξιοποιήσουν ἐκ νέου τὸ ψυχολογικὸν στοιχεῖον, ὡς βάσιν τῆς καλλιτεχνικῆς ἐκδηλώσεως. Σχολιάζεται ἡ νεοκλασικὴ τυπικότης, πρὸς ὅρελος συγκεκρατμένου ρωμαντισμοῦ. Ἡ ζωγραφικὴ, ἐκτός τοῦ ὅτι θὰ πρέπη νὰ παρουσιάη τὰς μορφάς, θὰ πρέπει ὡσαύτως νὰ ἐκφράζη τὸ αἰσθηματικὸν περιεχόμενον τῆς ψυχῆς. Ἐπὶ τῆς γραμμῆς ταύτης, τοῦ ψυχολογικοῦ ρωμαντισμοῦ, βασίζεται ὅλη ἡ ζωγραφικὴ τοῦ Χάγκες.

Ἱστορικοὶ πίνακες, πίνακες γενικοῦ χαρακτήρος (μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι διάσημος τὸ «Φίλημα») καὶ προσωπογραφίαι πολὺ φημισμέναι. Ἡ ὕλη τῆς ζωγραφικῆς τοῦ Χάγκες καὶ ὅλης αὐτῆς τῆς γενεᾶς τῶν ρωμαντικῶν, εἶναι ἀπλή καὶ ἀκριβής. Ὁ χρωματισμὸς δειλὸς καὶ ἐξωτερικὸς, σέβεται πάντοτε τὸ συνολικὸν πρωτότυπον τῆς παραδόσεως καὶ ἡ ἀκρίβεια τῶν μορφῶν, ἀντιθέτως ἀπ' ὅτι συμβαίνει μετὰ τοὺς γάλλους ρωμαντικούς, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀνακάλυψις γίνεται δεκτὴ μᾶλλον ἀπὸ τὴν εὐφυῆ παρὰ ἀπὸ αὐθαίρετον ζωγραφικὴν ὥθησιν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἤρχισε τὸ διαφοροῦμενον ἐκεῖνο τοῦ «διανοούμενου» (μεγάλῃ φροντίδι διὰ τὸ θέμα καὶ παραμέλησις διὰ τὸν τρόπον τῆς ζωγραφικῆς) τὸ ὁποῖον ἀκόμα καὶ σήμερον εἶναι προϊόν ἐπιπολαίας ἀντιδράσεως εἰς τὸν νεοκλασικισμόν. Τότε κατέστη κοινὴς χρῆσις νὰ ἐξετάζοντο οὗτοι πίνακες δι' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπαρουσίαζον καὶ διὰ πῶς τὸ ἐπαρουσίαζον. Καὶ δὲν εἶναι βέβαιον, παρα-

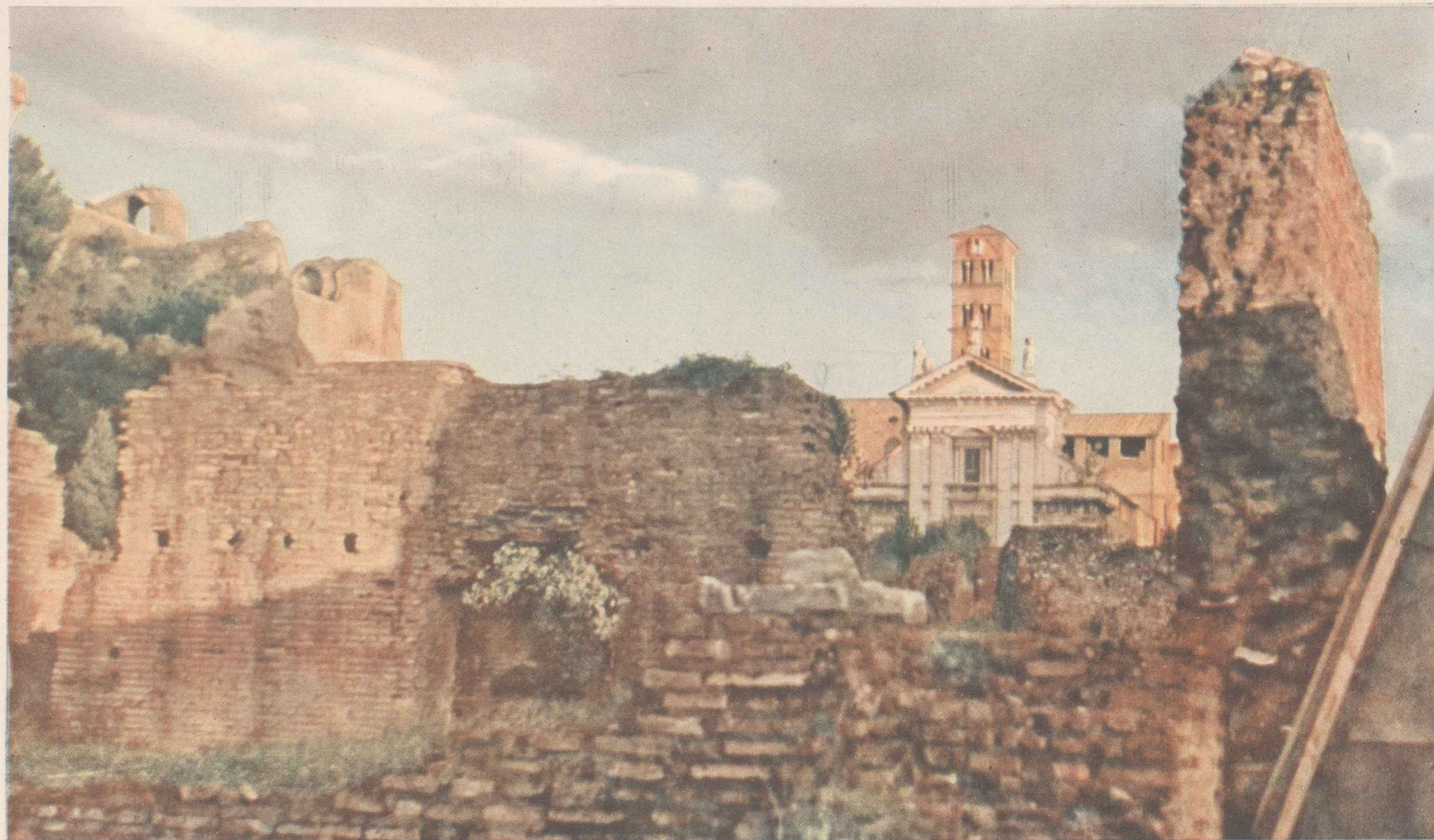
δείγματος χάριν, ὅτι ἡ μεγάλη φήμη τοῦ Χάγκες ὀφείλεται καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τὰς ἐξόχους ἀρετάς του ὡς ζωγράφου καὶ εἰς τὴν προέχουσαν θέσιν του εἰς τὴν ἱταλικὴν καλλιτεχνίαν τοῦ 1900.

Ὁ Πίτσι (1806-1873) — Τὸ ἐλάττωμα τοῦ νὰ ἐκτιμᾶται ἡ τέχνη τῆς ζωγραφικῆς, διὰ τὰς εἰκονογραφικὰς καὶ πανηγυρικὰς ἱκανότητάς τῆς, ἠπελὶ ν' ἀποκρύβῃ εἰς τὸν ἱταλικὸν ρωμαντισμὸν τὸ ὠραιότερον αἰσθημα τῆς ἐπαναστάσεως του, ἦτοι τὰς ἀτελευτήτους πιθανότητάς τῆς μεταδόσεως καὶ τῆς ἀναπολήσεως τὰς ὁποίας περιέχει τὸ κύριον στοιχεῖον τῆς ζωγραφικῆς, τὸ χρῶμα μετὰ τὰς προσμίξεις καὶ ἀποχρώσεις του. Ἡ ἀγνή φύσις ζωγράφου, τοῦ λομβαρδοῦ Ἰωάννου Καρνεβάλλι τοῦ ἐπιγομένου Πίτσι, χωρὶς καθωρισμένην μορφωμένην συνείδησιν, ἐξ ὁλοκλήρου ὅμως μετὰ καθαρὸν καλλιτεχνικὸν ἐνστικτον, ἔσωσε τὴν ἱταλικὴν τέχνην ἀπὸ τῶν ἀνεκδοσιμῶν, πρὸς τὸν ὁποῖον τὴν εἶχον παρασύρει οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Χάγκες, ὅπως ὁ Μπερτίνι, ὁ Γκριγκολέττι, ὁ Τζόνα, ὁ Μπετσουόλι (κατ' ἀρχὰς νεο-κλασικός) ὁ Μουσσίνι κλπ. Ὁ Πίτσι, ἐπεζήτησε νὰ ἐρμηνεύσῃ διὰ τῆς ζωγραφικῆς του, τὴν συγκίνησιν, δὲν ἐξηρέσθη νὰ τὴν περιγράψῃ. Ἡ παθητικὴ φύσις του, καὶ ἡ ψυχολογικὴ του πρόθεσις εὗρον τὸ κατάλληλον ὄχημα, μορφῆς ὑπαινετικῆς καὶ κινήσεως ἡ περιγραφικῆς. Διὰ πρώτην φοράν, ἔστω καὶ ἀσυνειδήτως, ὁ ἱταλικὸς ρωμαντισμὸς ἔχει φανταστικὴν δυνάμιν ἀναπολήσεως, διότι ἐξυπονοεῖ μᾶλλον παρά περιγράφει.

Ὁ ρωμαντισμὸς τῆς δευτέρας γενεᾶς: Εἰς τί συνίσταται ἡ δέξις αὐτῆς τῆς ἀλλαγίας, κύριον στοιχεῖον τῆς τέχνης ὅλων τῶν καιρῶν, καὶ τὸ ὁποῖον, μολαταῦτα, μόνον ὁ ρωμαντισμὸς καὶ ἀκόμα καλλιτερον, ὁ συγχρονισμὸς, κατόρθωσαν νὰ φέρουν εἰς τὴν καθαρὰν κριτικὴν συνείδησιν; Μᾶς ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν μιὰ συχνοὺς τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ μετὰ τοῦ Ντελακρουά, ἐνώπιον τῆς «Δολοφονίας τοῦ ἐπισκόπου τῆς Λιέγης» μεγάλου πίνακος τοῦ τελευταίου αὐτοῦ. Ὁ Οὐγκώ ἠρώτησε, τί ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ἐν ἐκ τῶν προσώπων, καὶ ὁ Ντελακρουά ἀπήντησε ὅτι ἠθέλησε νὰ ζωγραφίσῃ τὴν λάμπιν μιᾶς σπάθης. Τὸ νὰ ζωγραφίσῃ τις τὴν σπάθην χωρὶς τὸ σχῆμα τῆς σπάθης δὲν εἶναι πλέον ζωγραφικὴ ἀλλὰ ποίησις. Κατὰ βάθος ὁ ρωμαντισμὸς ἐδίδασκε ὅτι ἐπιτρέπεται νὰ θυσιάσῃ εἰς τὴν δυνάμιν τῆς ἐκφράσεως ἡ ἀκρίβεια τῆς περιγραφῆς. Αὐτὸ εἶναι πού ἐπεζήτησαν νὰ θέσουν εἰς ἐφαρμογὴν οἱ λομβαρδοὶ «ἀκτένιστοι» καὶ ὁ Μορέλλι μετὰ τῆς σχολῆς του εἰς Νεαπόλιν. Κρίμα πού ἡ εὐαισθησία τῶν «ἀκτένιστων ζωγράφων» ἔχει τὴν γεῦσιν ζωγραφικῶν, ἐξ ἀραβοσίτου, καὶ πονηρίας, διαρρυθμισθέντων εἰς μιὰν καλὰ τακτοποιημένην ἀστικὴν κοινωνίαν. Ἡ ζωγραφικὴ τοῦ Τρανκουίλλο Κρεμόνα (1837-1878) ἀπροσδιόριστος καὶ νικημένη, ἀποδεικνύει ὅτι ὁ λομβαρδὸς αὐτὸς ζωγράφος κατενόησε τὴν σημασίαν τῆς ἀλλαγίας, ἡ ὁποία ὅμως ἐν αὐτῷ ἀρνοεῖ, ὅχι μόνον τὰς βαθεῖας μεταφυσικὰς ἀρετάς τῆς τέχνης, ἀλλὰ προέρχεται ἀπὸ αἰσθηματισμὸν ἀρκετὰ ἀδύνατον καὶ κοινόν.

Ἰσχυρότερος τοῦ Κρεμόνα, ὁ Δανιήλ Ραντσόνι (1843-1889) ἀντιπροσωπεύει μετὰ μέσσα καταλληλότερα, εἰς τὴν ζωγραφικὴν τὸν ἴδιον αἰσθηματικὸν κόσμον τοῦ Κρεμόνα. Ἀπὸ τῆς προηγουμένης γενεᾶς, μέχρι τῆς γενεᾶς τοῦ Πίτσι, συγχρόνως τοῦ Χάγκες, αἰσθάνονται πολὺ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ζωγράφου τοῦ Βαρῆς καὶ ἀντιδρῶν εἰς τοὺς τρόπους τοῦ Χάγκες, χωρὶς μολαταῦτα νὰ κατέλθουν εἰς λεπτομερείας.

Ἐν τῷ μεταξύ εἰς Νεαπόλιν ἔδρα ὁ διδάσκαλος τῆς δευτέρας ρωμαντικῆς γε-

Εἰς τὸ τέλος τῆς κατωφερείας τῆς ἐνοῦσης, τὸ ὁδὸν ἐπίπεδον τῆς σήμερον, μετὰ τὸ ἀρχαῖον, τῆς ἐποχῆς τοῦ Αὐγούστου, ἐγείρεται, ὁ ναὸς τοῦ Ἀντόνιου καὶ Φαουστίνης ὅστις ἐπαναλαμβάνει τὴν συμβίωσιν τοῦ χριστιανισμοῦ μετὰ τῆς εἰδωλολατρείας. Ὁπισθεν τοῦ περιστυλίου ἡ ὥραία οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου Μιράντα

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΤΑΣΕΩΣ τῶν κρημνισμένων οἰκοδομῶν, τὰς ὁποίας ἡ παράδοσις ἀνάγει εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν βασιλέων, φαίνονται τὰ ἐρείπια πολλῶν κίωνων τεμαχισμένων.

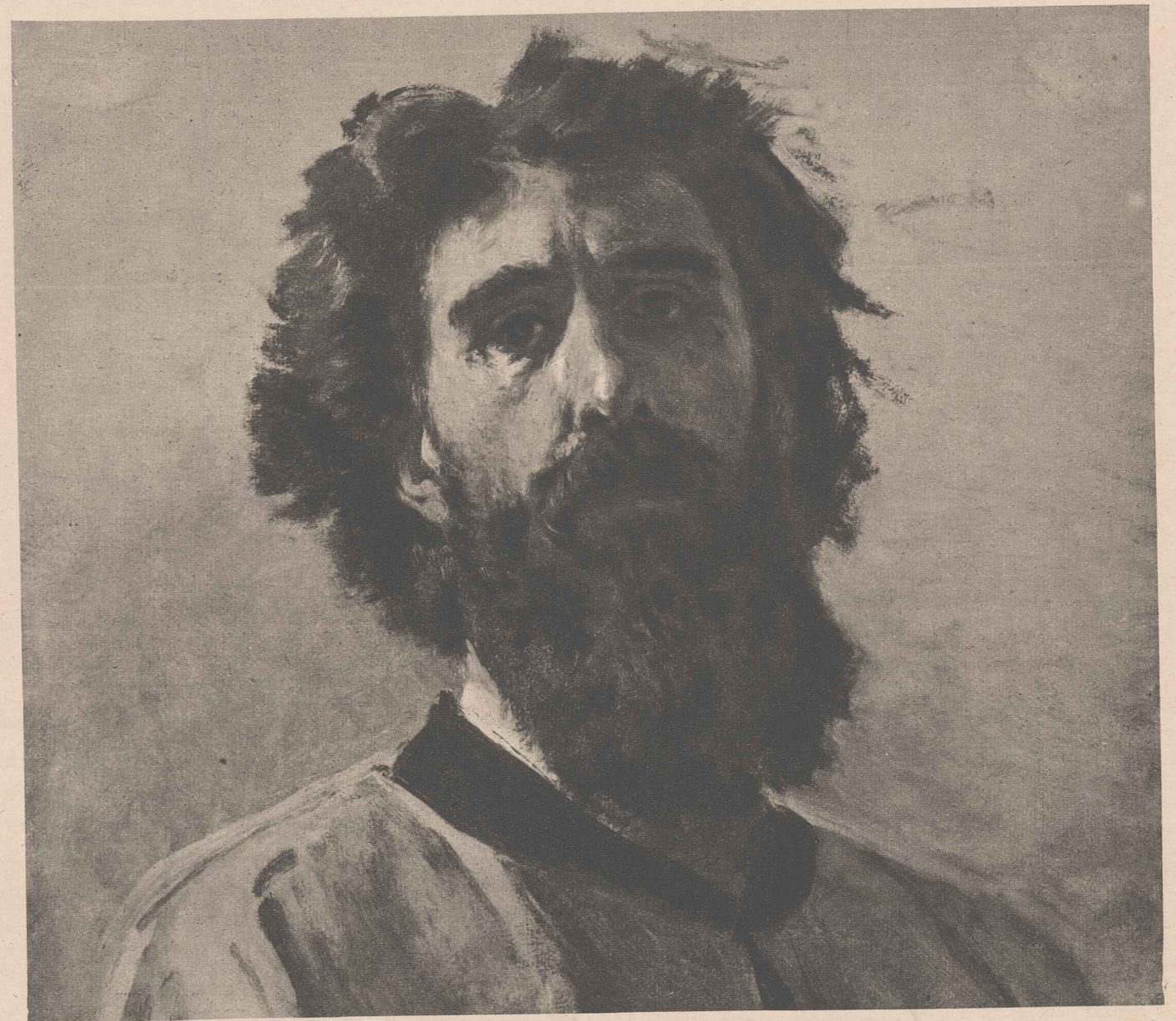
Ἡ ΣΙΟΥΠΗΛΗ σειρά τῶν ἱερῶν τῆς θεᾶς. Ὁρθαί, ἀλλὰ ἐξ ὁλοκλήρου, ἀλλὰ τεμαχισμένα, ἐπὶ τῶν βάθρων των φαίνονται ὅτι εἶναι διατεθειμένα ν' ἀρχίσουν συνουσίαν.

Ο ΘΟΛΟΣ του μητροπολιτικού ναού της Πίζας του 1100. Με τό έργον του αυτό, ο αρχιτέκτων Βουσιέττο, ένεκαινίασε τόν « ρυθμόν της Πίζας », όστις συνεχώνευσε εις τόν αρχικόν του τύπον διάφορα μοτίβα. Εις τήν Κορσικήν, και εις τήν Πούλιαν, συναντώνται δείγματα αυτού του αρχιτεκτονισμού του εμφανισθέντος κατά τήν περίοδον της ισχύος της Πίζας, μετά τήν νίκην της εναντίον τών Σαρακηνών. 'Αποτελούν μίαν θαυμασίαν στεφάνην διά τόν θόλον της μητροπόλεως τό Βαπτιστήριον και τό Κωδωνοστάσιον.

ΔΩΔΕΚΑ χιλιόμετρα, χωρίζουν από τήν θάλασσαν, τήν παλαιάν ναυτικήν δημοκρατίαν και ή απόστασις αυτή τείνει διαρκώς εις τό ν' αύξηθῇ. Βαθμηδόν ή Πίζα έχασε τήν ύψιν της θαλασσινης πόλεως, μόνον δέ όταν πνέει μάστρος, διαχύνει τήν όσμήν του άλμυρου, εις τούς άνεμώδεις δρόμους της. Πόλις του γλυκού ύδατος, ή Πίζα, δέν είναι δι' αυτόν τόν λόγον όλιγώτερον ώραία. Περιτρυγισμένη από κήπους, λευκή υπό τόν ώραϊόν ήλιον της πεδιάδος της, ή Πίζα στηρίζεται, ρωμαντική επί τών όχθών του "Αρνο.

ΝΤΟΜΕΝΙΚΟΥ ΜΟΡΕΛΛΙ (Νεάπολις 1826-1901) « Αὐτοπροσωπογραφία ».

ΝΤΟΜΕΝΙΚΟΥ ΜΟΡΕΛΛΙ « Οί πειρασμοί του 'Αγ. 'Αντωνίου ».

ΚΥΠΡΟΣ

Ἡ Ἀγγλία κατέχουσα ἤδη τὸ Γιβραλτάρ καὶ τὴν Μάλταν καὶ οὐσιαστικῶς κυρία τῆς Μεσογείου, ἀνησύχησε διὰ τὴν πρωτεύουσάν της Γαλλίαν, εἰς τὸν ἰσθμὸν τοῦ Σουέζ, μόλις ἀνοιχθέντα, ἐνοήσασα ὅτι ἐκεῖθεν θὰ διήρχετο μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλύτερας, ἴσως ἡ σπουδαιότερα ἐμπορικῆς ὁδοῦ τοῦ Κόσμου. Ἡ Μάλτα ἦτο πολὺ μακριὰ διὰ νὰ ἐπιβλέπῃ αὐτὴν τὴν ὁδὸν καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ Ἀγγλία, ἐπωφελομένη τοῦ Ρωσο-Τουρκικοῦ πολέμου τοῦ 1878, ἔθεσε τὸν πόδα της ἐπὶ τῆς νήσου Κύπρου, πῆσασα τὴν Τουρκίαν νὰ τῆς τὴν παραχωρήσῃ, ἀποκλειστικῶς διὰ νὰ ἔχῃ μίαν στρατηγικὴν θέσιν εἰς τὴν Μεσόγειον, δεσπόζουσαν τὰς ὁδοὺς πρὸς καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν.

Τέσσαρα ὅμως ἔτη βραδύτερον, ἡ Ἀγγλία, ἀπρόοπτως κατώρθωνε νὰ καλλιτερεύσῃ τὴν θέσιν της ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἰσθμὸν τοῦ Σουέζ, διότι τὸν βομβαρδισμὸν τῆς Ἀλεξανδρείας, ἠκολούθει ἡ ἀγγλικὴ κατάληψις τῆς Αἰγύπτου καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ διεθνὴς κόμβος συγκοινωνιῶν, ἡ νέα πύρρα τῆς Μεσογείου ἐπύπτεν ὑπὸ τὴν ἄμεσον κατοχὴν της.

Ἡ Κύπρος ἔχασε ἐπομένως κάθε στρατηγικὴν σημασίαν, τόσον ὥστε ἡ Ἀγγλία παρητήθη καὶ τοῦ σχεδίου ἐκτελέσεως ἔργων, διὰ νὰ τὴν μετατρέψῃ εἰς ναυτικὴν βάση. Οἱ τρεῖς μέτριοι λιμένες τῆς Ἀμμοχώστου τοῦ Λάρνακος καὶ τῆς Λεμεσοῦ, παρέμειναν σχεδὸν μὲ τὰς παλαιὰς προκυμᾶς των, τὰς ὁποίας εἶχον κατεσκευάσει οἱ Βενετοί, πρὸ τοῦ 1500, καὶ τὰς ὁποίας οἱ Τούρκοι δὲν εἶχον μετατρέψει. Λίμενες εἶναι τρόπος τοῦ λέγειν, μὲ ὑδατοφράκτας ὀλίγων μέτρων, μὲ μικρὸν βάθος ὑδάτων, μὲ οὐδὲν ἑξωτερικὸν προστατευτικὸν ἔργον καὶ ἐπομένως μὲ πιθανότητος κινήσεως, μόνον διὰ μικρὰ ἱστιοφόρα, καὶ δι' ὠρισμένα μικρὰ ἡμιόπλοια καὶ φυσικὰ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι αἱ ἀτμοσφαιρικαὶ συνθήκαι, θὰ ἐπέτρεπον τὸν ἀγυροβολισμὸν εἰς τ' ἀνοικτὰ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἰς τὰς ἀκτὰς αὐτάς, δύναται νὰ συμβῇ μόνον κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας.

Ἡ Κύπρος ἔζησε εἰς ἀράνειαν ἐπὶ δεκάδες χρόνια ὡς μίαν μακρυσμένη ἀποικία, λησμονημένη, τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Οἱ ὀρθόδοξοι κάτοικοι τῆς νήσου ἐκινήθησαν πολλὰς φορὰς διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ νὰ ἐνωθοῦν μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ἀγγλία ὅμως ἔκαμε ὅτι δὲν ἐκαταλάμβανε, διότι σχεδιάζουσα κρυφίως ἀπὸ καιροῦ νὰ καταλάβῃ τὴν Παλαιστίνην καὶ τὴν Ἀραβίαν εἶχε συμφέρον νὰ κρατήσῃ τὴν νήσον, ὁ ὅποια ἀπ' εὐθείας ἐλέγχει τὰς ἀκτὰς τῆς μεσογειακῆς Ἀσίας καὶ τὰς ὁδοὺς τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς.

Τὸ πρόγραμμα αὐτὸ τῆς Ἀγγλίας κατέστη δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ κατὰ τὸ τέλος τοῦ παγκοσμίου πολέμου, μὲ τὰ ἀραβικὰ κράτη, τὰ δημιουργηθέντα ὑπ' αὐτῆς καὶ μετὰ τὴν ἀγγλικὴν ἐντολήν ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης, ἔλαβε ὅμως τὴν μεγάλην του σημασίαν, ὅταν ἐθεμελιώθη τὸ νέον στρατηγικο-οικονομικὸν σύστημα, βασισθέν ἐπὶ τοῦ τριγώνου Ἀλεξανδρείας Χάιφας Ἀμμοχώστου δηλαδὴ ἡ ὁδὸς τῶν Ἰνδιῶν τὰ πετρέλαια τοῦ Ἰράκ καὶ ὁ σταθμὸς τῆς Imperial Airways (αὐτοκρατορικαὶ ἀεροσυγκοινωναί). Ἡ Ἀγγλία ἐσκέφθη τότε ἐκ νέου τὴν Κύπρον, ὅχι πλέον ὡς πρὸς ναυτικὴν βάσιν ἀλλ' ὡς πρὸς ἀεροπορικὸν σταθμὸν. Κατὰ τὸ 1936 ἰδρύθη ἐν ἀεροδρόμιον εἰς τὸ κέντρον τῆς νήσου, εἰς τὴν πεδιάδα, κατόπιν ἰδρύθη εἰς ἀερολιμὴν πλησίον τῶν ἀλικίων τῆς Λεμεσοῦ. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ Imperial Airways δὲν εἶρε πολὺ πρακτικὴν, τὴν προσγέεισιν εἰς Κύπρον καὶ οὐσιαστικῶς τὸ ἀεροδρόμιον ἐμείνεν ἀχρησιμοποίητον καὶ διὰ μακρὰν

περίοδον δὲν ὑπέστη οὔτε μεγέθυνσιν οὔτε τελειοποίησιν.

Ἐφθάσε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ τὸ περιώνυμον ἔτος 1936, τὸ ὁποῖον ἐπέφερε ἀλλαγὰς εἰς τὴν ἰσορροπίαν τῆς Μεσογείου. Ἡ Ἀγγλία κατόπιν τῆς ἀνακυρήξεως τῆς ἰταλικῆς αὐτοκρατορίας, ἐχρεώσθη ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν νέαν πραγματικὴν τῆρα καὶ ἡ Κύπρος ἐπανῆλθε ἐπὶ τοῦ τάπητος τῶν συζητήσεων. Ἡ ἀεροπορία ἀπεδείκνυε μειωμένην τὴν ἀξίαν τῆς Μάλτας, ὡς ναυτικῆς βάσεως καὶ τοιοντοτρόπως ἀκριβῶς ἓνα μῆνα μετὰ τὴν ἀνακύρηξιν τῆς Αὐτοκρατορίας τὴν βῆν Ἰουνίου 1936 τὸ Daily Mail εἰς ἓνα θαρραλέον ἄρθρον ἔγραφε τὰ ἑξῆς: « Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς δυνάμεως τῆς Ἰταλίας, ἡ ἐχθρότης τῆς ὁποίας σήμερον πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἡ Ἀγγλία πρέπει νὰ σκεφθῇ νὰ μετατρέψῃ τὴν Κύπρον εἰς βάσιν ἀεροναυτικὴν πρώτης τάξεως ». Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἐφημερίδος εἰς τὴν νήσον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνοντο αἱ ἀπαιτούμεναι ἐγκαταστάσεις μὲ μίαν δαπάνην 10 ἐκατ. στερλίνων καὶ τὸ συμπέρασμα τῆς παραίνεσεως ἦτο ἀληθῶς κατηγορηματικόν. Ὁ ἰσχυρότερος καὶ ὁ σπουδαιότερος κρῖκος τῆς ἀλύσεως τῶν βρεττανικῶν συγκοινωνιῶν ἦτο ἡ Μεσόγειος. Σήμερον εἶναι ὁ ἀσθενέστερος ».

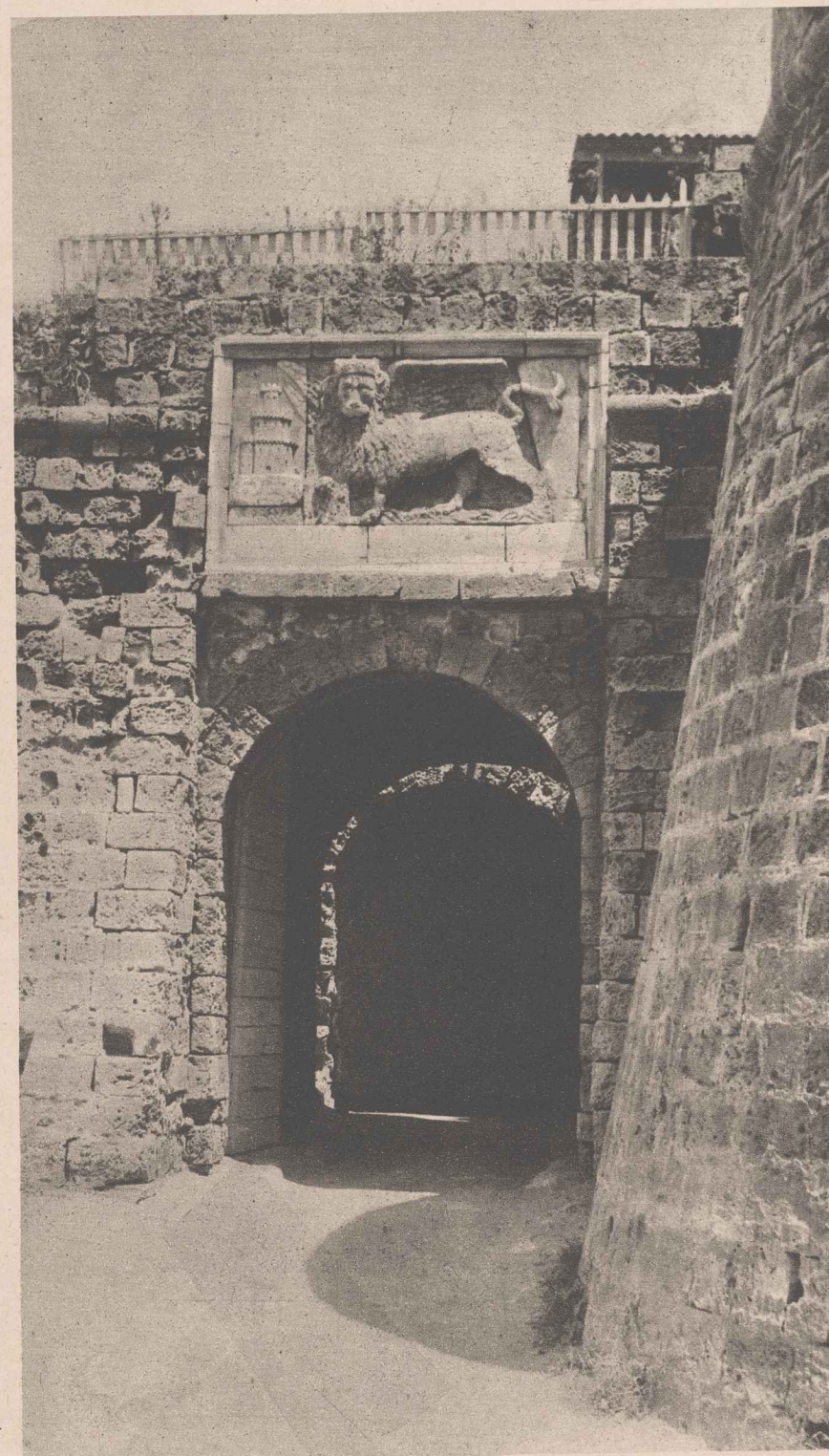
Τὴν Κύπρον τὴν ἐπεσκέφθη, εὐθύς κατόπιν, ὁ Ναύαρχος ἀρχηγὸς τοῦ στόλου τῆς Μεσογείου, ὁ στρατηγὸς ἀρχηγὸς τῶν δυνάμεων τῆς ἐγγύς ἀνατολῆς, κατόπιν δὲ καὶ ὁ Σάμουελ Χάαρ, πρῶτος λόρδος τοῦ Ναυαρχείου, ὁ ὁποῖος μετέβη προσωπικῶς εἰς τὴν νήσον ν' ἀντιληφθῇ πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συγχρονισθοῦν αἱ ἀγγλικαὶ ἀεροναυτικαὶ προπαρασκευαί τῆς Μεσογείου. Ἐπιηκολούθησε σχετικὴ συζήτησις εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων καὶ ὁ Λόρδος ναύαρχος παρεδέχθη ὅτι εἶχε δοθεῖ μικρὰ προσοχὴ εἰς τὴν Κύπρον. Τὸ πρόγραμμα ὅμως τῆς μετατροπῆς ἦτο ἐπιβλητικόν. Ἐχρειάζετο νὰ γίνοντο λιμένες, νὰ ἐκβαθυνθῇ ὁ βυθὸς των, νὰ καταρτισθῇ τουλάχιστον μίαν βάση, μὲ ἀποθήκας καὶ ἐργοστάσια, ν' ἀναγερθοῦν ἀμυντικὰ ἔργα καὶ νὰ συμπληρωθοῦν αἱ ἀεροπορικαὶ ἐγκαταστάσεις, ἐν σχέσει μὲ τὴν νέαν στρατηγικὴν σημασίαν τὴν ὅποιαν ἡ Κύπρος ἔπρεπε νὰ ἔχῃ εἰς τὴν Μεσόγειον, ὡς προσεχῆς ἀντικαταστάτρια τῆς Μάλτας.

Εἰς τὴν πραγματικότητά ἡ ἀληθινὴ σημασία τῆς Κύπρου εἶχε καθορισθῇ μὲ ὀξύδερον ἀπὸ τὸν Ντιραζέλη, ἀκριβῶς κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς πρώτης ἀγγλικῆς κατοχῆς. Ὁ ὑπουργὸς τῆς βασιλείσεως Βικτωρίας, εἶχε προαναγγεῖλει ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: « καταλαμβάνοντες τὴν Κύπρον δὲν ἐκτελοῦμεν μεσογειακὴν κίνησιν ἀλλ' Ἰνδικήν ».

Ἡ Κύπρος εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀγγλῶν ἐλέγχει διὰ θαλάσσης καὶ διὰ τοῦ ἀέρος τὰς συγκοινωνίας μὲ τὰς Ἰνδίας. Ἡ νήσος αὕτη κειμένη εἰς τὸ βάθος τῆς ἀνατολικῆς μεσογείου. ἔχει ὀλίγην σχέσιν μὲ τὴν καθαρὰν καὶ ἀπλὴν μεσογειακὴν στρατηγικὴν. Πολὺ πλησίον πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, σχεδὸν ἐνουμένη μὲ τὴν Ἑλληνικὸν ἀρχιπέλαγος, δὲν παρουνισιάζει τὰ πλεονεκτήματα τῆς Μάλτας, λόγφ τῆς κεντρικῆς αὐτῆς θέσεως, ἔχει ὅμως τὰ μειονεκτήματα, διότι ὑπὸκειται εἰς τὴν ἐγγύς στερεάν καὶ εἶναι δυνατόν νὰ δεσπόσουν αὐτῆς αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις τῶν πλησίον τῆς εὐρισκομένων κρατῶν, δηλαδὴ τῆς Τουρκίας, ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τῆς Ἰταλίας ἐκ τῆς δωδεκανήσου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μίαν ἀεροναυτικὴν βάσιν εἰς τὴν Κύπρον ἐκτός ὅτι εὐρίσκεται, ἐκτός τοῦ Κέντρου, ἐν σχέσει μὲ τὰ Μεσογειακὰ προβλήματα, εἶναι καὶ περιωρισμένης χρησιμότητος καὶ θὰ ὑπὸκειται πάντοτε εἰς τὰς σχέσεις τῶν συμμάχων ἢ ἐμεινῶν ὑδετεροτήτων μετὰ τῶν γειτόνων αὐτῆς.

Εἰς ἈΜΜΟΧΩΣΤΟΝ ὁ Σαΐζσπαρ ἐποπτεύεσεν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ « Οὐέλλου ». Ἡ εἰσόδος τοῦ πύργου τοῦ. Ὁθέλλου ἡ παράδοσις λέγει ὅτι ἦτο ἡ κατοικία τοῦ Μάρκου.

Ἡ ἈΜΜΟΧΩΣΤΟΣ παρουσιάζει ἱκὴν τῆς βενετικῆς κατοχῆς. Ὁ λέων τοῦ Ἁγίου Μάρκου δεσπόζει τῶν τοιχῶν. Εἰς τὴν φωτογραφίαν μας ἡ « Πύρρα τῆς θαλάσσης ».

σελ. 17

Ο ΛΑΡΝΑΞ εἶναι ἀπὸ τὰς ἀρχαιοτέρας πόλεις τῆς νήσου Κύπρου. Ἡ παράδοσις λέγει ὅτι ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν ἀνεψιὸν τοῦ Νῶε Κίττημ ὁ ὁποῖος ἀποίκισε τὴν νήσον μετὰ τὸν κατακλυσμὸν. Ὁ Λάρναξ εἶναι ἡ Κίττημ τῆς Βίβλου. Σήμερον εἶναι ἓνα ἄθροισμα σπιτιῶν καὶ ὁρμος πλοίων. Εἰς τὰς φωτογραφίας μας δύο ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς πόλεως.

ἸΔΙΟΙ Εἰς ΠΟΙΑΝ κατάστασιν οἱ Ἀγγλοι διατηροῦν τὰ θαυμάσια μνημεῖα τῆς νήσου. Ἡ μητρόπολις τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἰς Ἀμμόχωστον, μετατραπεῖσα εἰς τζαμί, δὲν ἀπεδόθη ἀκόμα εἰς τὸν Χριστιανισμὸν. Εἶναι ἀρχιτεκτονικοῦ ρυθμοῦ τοῦ 14ου αἰῶνος καὶ ἐντὸς αὐτῆς οἱ Λουζινιῶν ἐλάμβαναν τὸ στέμμα τῆς Ἱερουσαλὴμ.

Η ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΜΠΕΛΛΑΠΑ-Γ'ΖΗΣ είναι ένα από τα αξιοσημείωτα γοτθικά μνημεία της Κύπρου. Το ωραιότερο τμήμα της είναι το «Ήσυχαστήριο» καθαρού ρυθμού του 14ου, οι τοίχοι του στολίζονται με παραστάσεις στολών και όπλων των Λουζινιάνων, οι Άγγλοι δέ κατά τα πρώτα έτη της κατοχής των, εγκατέστησαν σκοπευτήριο.

Η ΛΕΥΚΩΣΙΑ, πρωτεύουσα της νήσου, ή παλαιά πολυτέλεια της οποίας εξυμνήθη από τον Ντάντε Άλντιέρη εις ένα ποίημα του «Παραδείσου». Ή έδρα των βασιλέων της δυναστείας των Λουζινιάν. Τά Ιχνη της Βενετίας σταματούν εις κάθε βήμα τον επισκέπτην. Ή «πλατεία Κόνακ» εις τό κέντρον της οποίας ύψούται ή βενετική στήλη.

Όλος αυτός ο θόρυβος περίε της Κύπρου είχε δημιουργηθή τό 1936, περισσότερο από κάθε άλλον λόγον διά νά επιρεασθή ή Ίταλία και διά ν' αποδειχθή ότι ή Άγγλία δέν ήτο διατεθειμένη νά δεχθή χωρίς ν' αντιδράση, την νέαν κατάστασιν πραγμάτων εις την Μεσόγειον. Τό Άγγλικόν ναυαρχείον άντελήφθη ότι ήτο συμφερότερον νά στείλη τον στόλον εις την Άλεξανδρείαν, εις περίπτωσιν συρράξεως και δι' αυτόν τον λόγον εγκατελείφθη και πάλιν ή Κύπρος, οι λιμένες της δέν έβλήθησαν, οι προστατευτικοί λιμενοβραχίονες δέν κατεσκευάσθησαν, ούτε και τά άμυντικά έργα εφοδιάσθησαν. Τέλος ή αεροναυτική βάσις δέν έγινε και δέν είναι βέβαιον ότι κατά την βραχείαν διανυθείσαν πολεμικήν περίοδον οι Άγγλοι θά κατόρθωσαν νά εκτελέσουν εκ του προχείρου, έργα άπαιτούμενα μακρά έτη, εργασίας νά κατήρτισαν ειδικούς και σοβαρά μέσα εργασίας. Πώς λοιπόν γράφουν οι άγγλικά έφημερίδες, ότι αν εξακολουθήση ο από άέρος βομβαρδισμός της Άλεξανδρείας, ο στόλος θά χρειασθή νά ζητήσει άλλου μίαν ασφαλή βάση, μήπως ή Άγγλία έχει ήδη έτοιμάση την Κύπρον;

Βεβαίως οι Άγγλοι είναι κύριοι νά αυθυποβάλλονται μέ τάς φλυαρίας των, φαν-

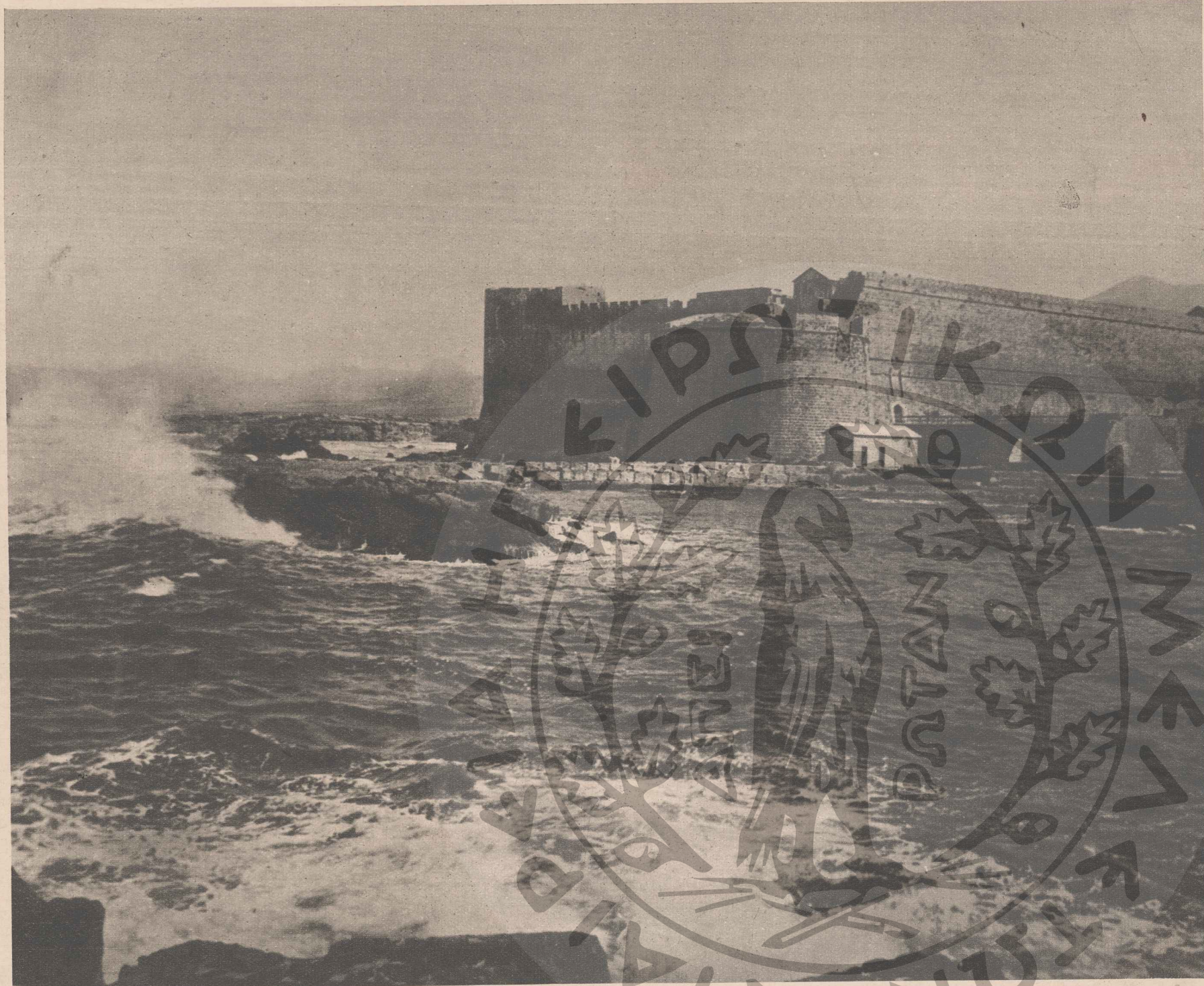
ταζόμενοι ως πραγματικότητα πάν δ, τι είναι επιθυμία των. Μά πού θά κατέφυγε ο στόλος των εις την Κύπρον; Χωρίς λιμένας, χωρίς αποθήκας, χωρίς εργοστάσια, χωρίς σύστημα άνεφοδιασμού, χωρίς καμμίαν ασφάλειαν ζωής, χωρίς καμμίαν πιθανότητα νά δυνηθούν νά εκτελέσουν επίσκευάς, υπό την ασφαλή άπειλήν των αεροναυτικών Ιταλικών δυνάμεων των συγκεντρωμένων εις την Δωδεκάνησον;

Μήπως άραγε έχουν ύπ' ύψιν των και κάποιαν «στρατηγικήν ύποχώρησιν» και διά τον στόλον;

Διότι και αν ακόμη παραδεχθώμεν την πιθανότητα μίας προσωρινής τακτοποιήσεως του στόλου εις Κύπρον, εξ αυτού του λόγου οι άγγλικά δυνάμεις θ' απέμακρύνοντο ακόμη περισσότερο από τάς ακτές της Λιβύης και εκ της θαλασσίας οδού Ίονίου-Λιβύης, ή όποία θά έπρεπε νά είναι ή πραγματική ζώνη της δράσεως των, αν πραγματικώς θέλουν νά πολεμήσουν, διότι δι' αυτής της οδού ενεργείται ή τακτική συγκοινωνία της Ίταλίας μέ τάς εν Άφρική δρώσας δυνάμεις της και οι Άγγλοι παρ' όλον ότι καυχώνται ότι είναι οι κύριοι της Μεσογείου δέν κατόρθωσαν ακόμη νά την ενοχλήσουν.

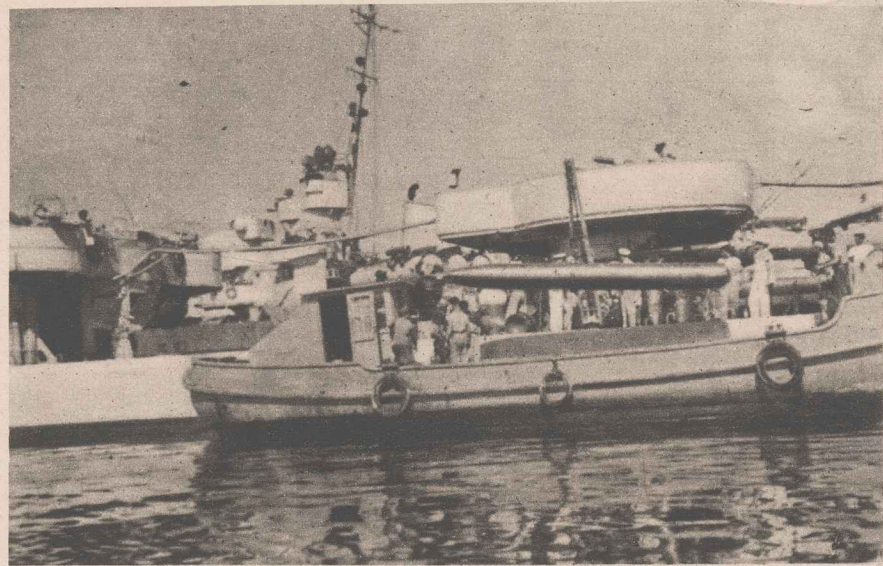
Η ΡΩΜΑ-Γ'ΚΗ ΚΑΤΟΧΗ της Κύπρου: εις τό μουσείον της Λευκωσίας τό άγαλμα αυτό του Σεπτίμιου Σεβέρου μαρτυρεί την ετυχήν περίοδον της ιστορίας της Κύπρου.

C. S.

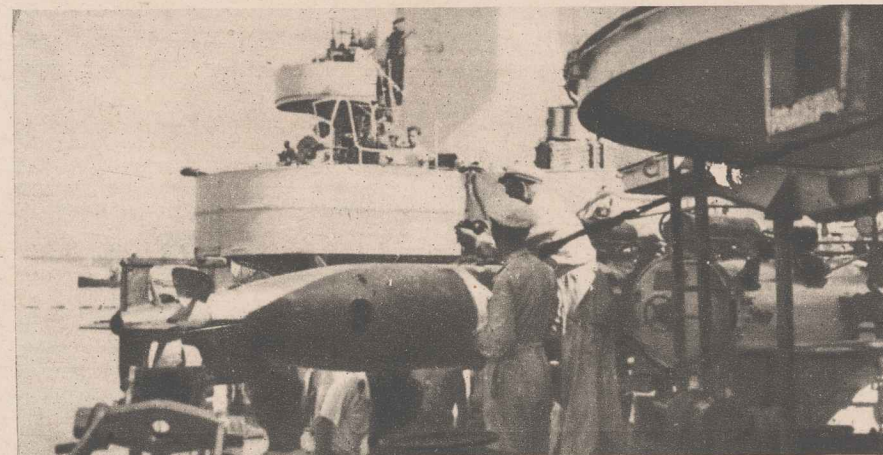

ΤΟ ΦΟΥΡΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΗΝΙΑΣ είναι εκ των αρχαιότερων κτιρίων της Κύπρου και είχε μεγάλην σπουδαιότητα κατά τον μεσαιώνα. Άνιγέρθη κατά τάς αρχάς της λατινικής κατοχής 1192, έπολιορκήθη εκ περιτροπής από τον Φρειδερίκον τον 2ον, από τους Γενουσίους, τους Μαμελούκους κλπ. Οι Βενετοί επανέκτισαν τό Φούριον κατά τό 1554.

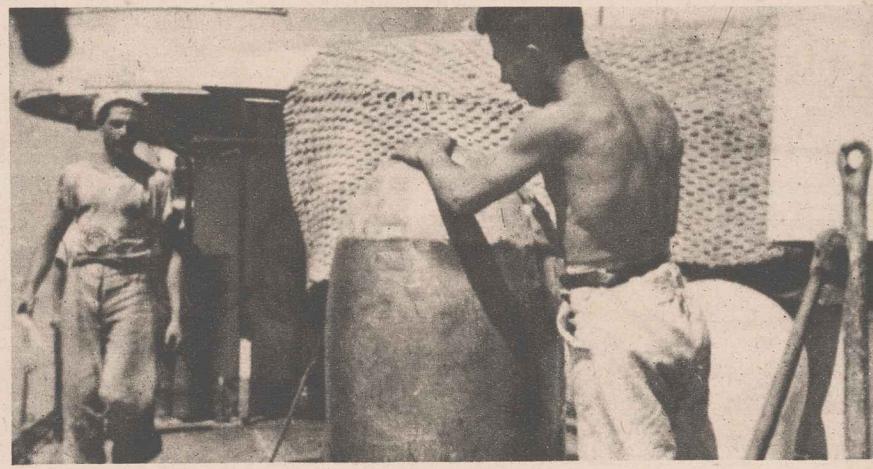
ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ

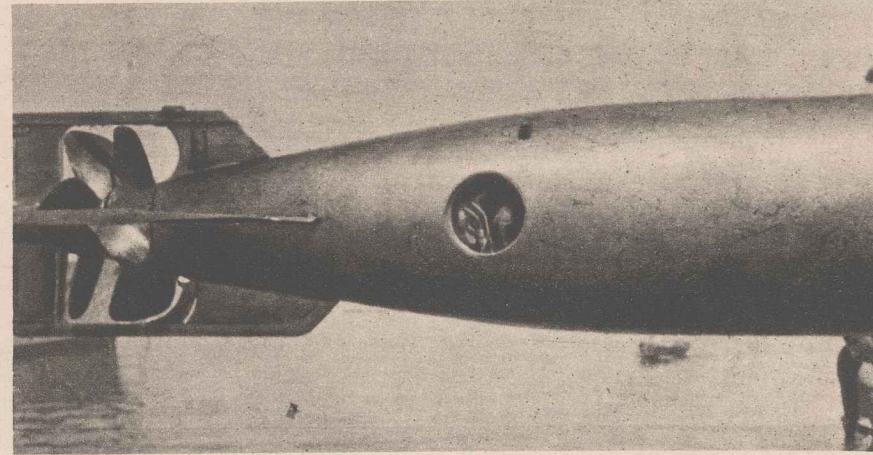
1 ΦΟΡΤΩΝΟΝΤΑΙ αἱ τορπίλλαι. Με εἰδικὰ ἀτμακάτους ρυμουλκούνται αἱ μηχαναὶ καὶ μεταφέρονται εἰς τὸ πλευρὸν τῶν τορπιλλοβόλων, φορτώνονται δὲ εἰς τὸ κατὰστρωμα, διὰ τῶν μηχανικῶν γερανῶν, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ προσωπικοῦ.

5 ΠΡΟ ΠΑΣΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ἀποστολῆς αἱ τορπίλλαι ἐπιθεωροῦνται καὶ τίθενται ἐν τάξει, ἀπὸ τοῦ προσωπικοῦ. Ἀπαραίτητος ὄρος διὰ τὴν ἐπιτυχὴν ἢ τορπίλλῃ εἶναι ἡ τελεία λειτουργία τῶν λεπτῶν μηχανημάτων τῆς κινήσεως τῆς.

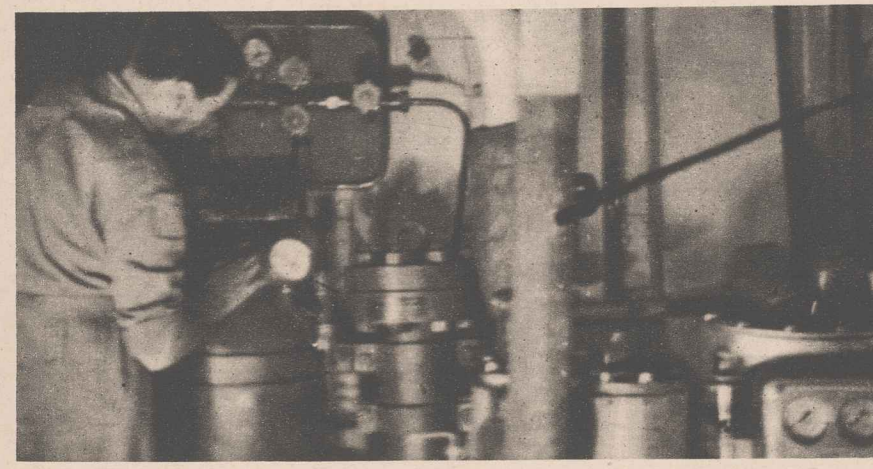

2 Αἱ ΤΟΡΠΙΛΛΑΙ γενικῶς, φορτώνονται χωρὶς τὴν «κεφαλὴν», δηλαδὴ χωρὶς τὸ τμήμα τὸ περιέχον τὰ πλῆκτρα, τὴν καψύλιν καὶ τὸ φόρτωμα τῶν ἐκρηκτικῶν ὕλων. Ἡ κεφαλὴ τῆς τορπίλλης εὐθὰν εἰς τὸ ὕψος τῶν ὤμων τοῦ ἀνθρώπου.

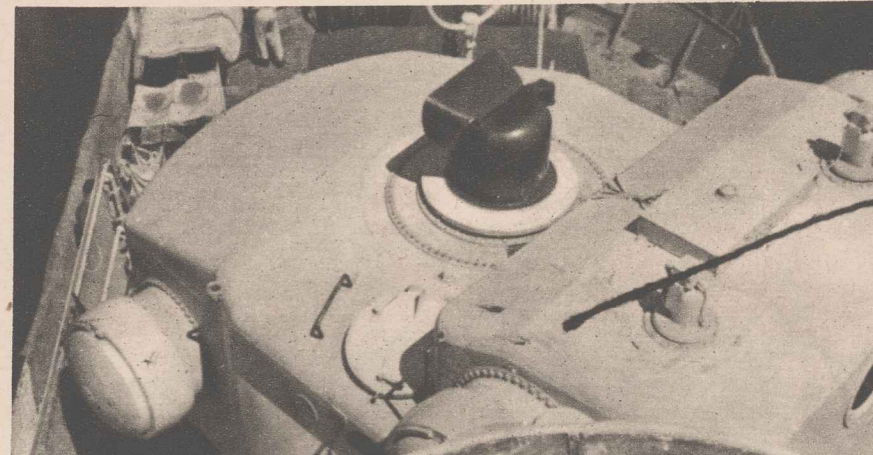

6 ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ λεπτομέρεια τῆς τορπίλλης. Ἀντιστοιχοῦν μὲ τὴν κυκλικὴν ὀπὴν, εὐρίσκεται τὸ εὐφυὲς γυροσκοπικὸν μηχανήμα, τὸ διευθύνον τὰ πηδάλια διευθύνσεως, ἐμποδίζοντα τὴν τορπίλλιν νὰ παρεκκλίνη τῆς διαδρομῆς τῆς.

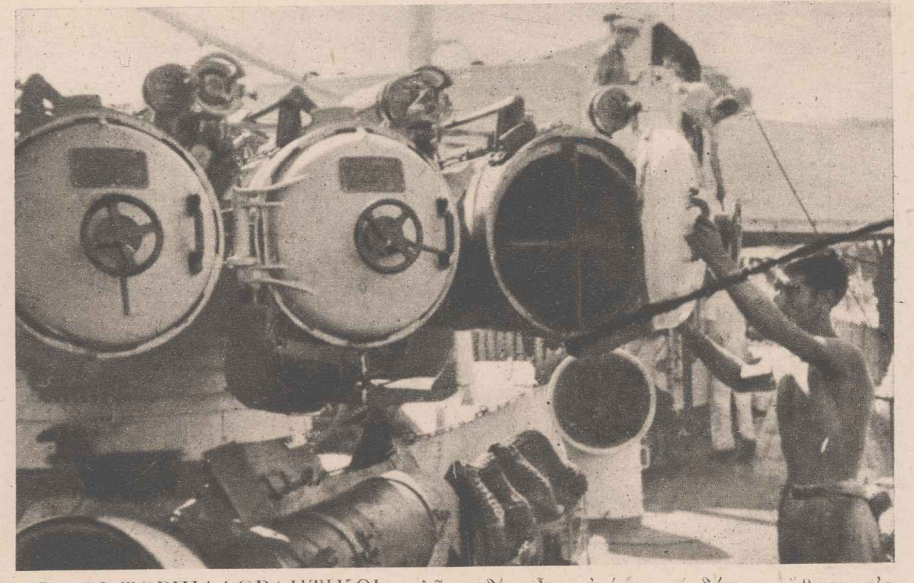
ΤΟΡΠΙΛΛΗΝ

3 Ο ΠΕΠΙΕΣΜΕΝΟΣ ἀήρ εἶναι ἡ κινητήριος δύναμις τῆς τορπίλλης. Κάθε τορπιλλοβόλον σκάφος, ἔχει ἓνα κέντρον παραγωγῆς πεπιεσμένου ἀέρος, διὰ τὴν δύναμιν νὰ γεμίῃ, ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τὰς τορπίλλας, πρὸ τῆς ἐκσφενδονήσεως τῶν.

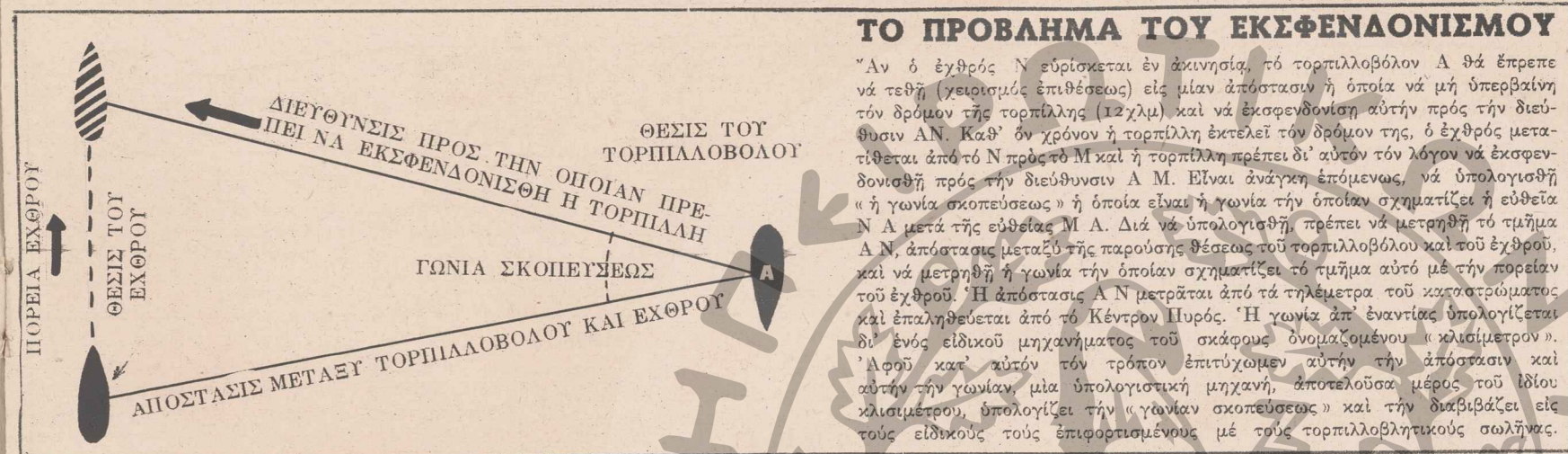
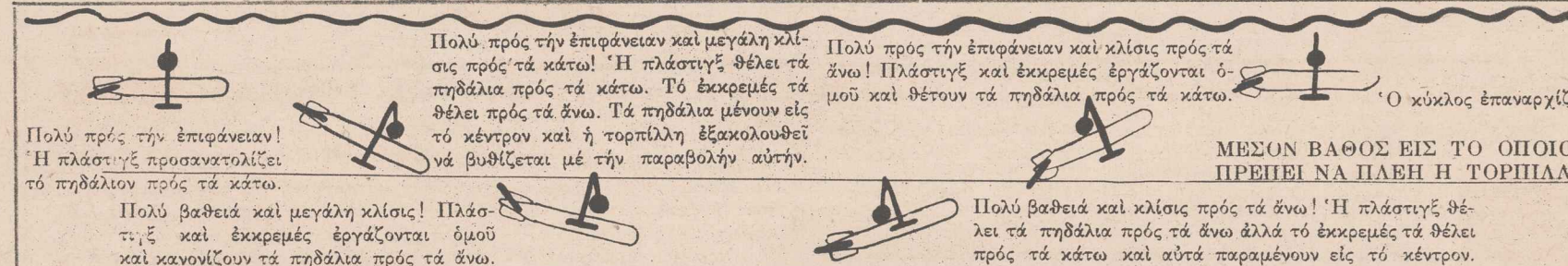
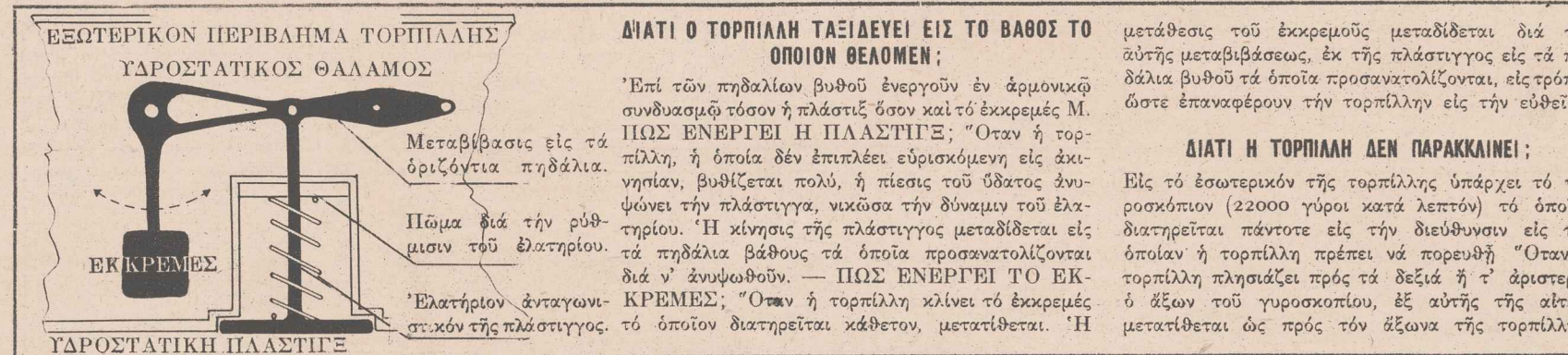
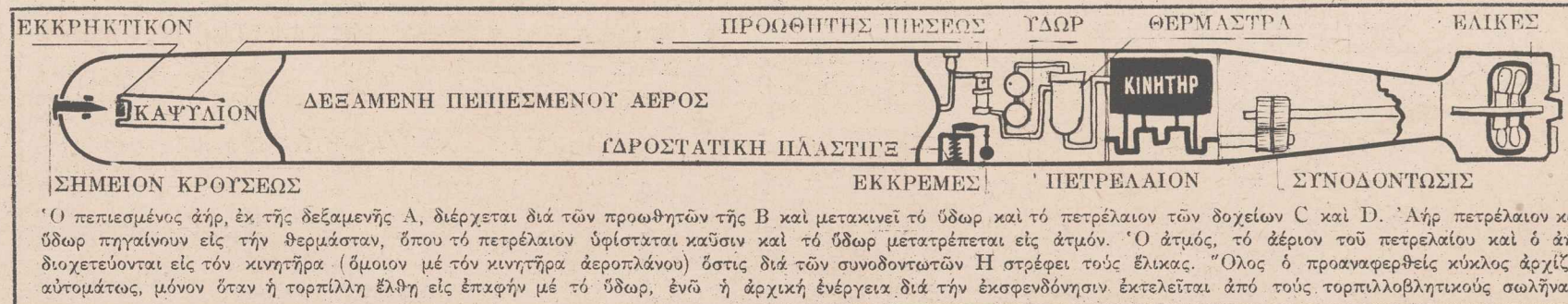
7 ΕἰΔΟΠΟΙΗΘΗΣΑΝ περὶ τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ τορπιλλοβόλος ἐπλησίασε καταλλήλως ἐνὸς τοῦ συνόλου τῶν ὀργάνων, διὰ τὴν ἐκσφενδόνησιν, τίθεται εἰς ἐνέργειαν. Τηλεμετρικὸς πύργος στραφεὶς πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἐχθροῦ διὰ τὴν μετρήσιν τῆς ἀπόστασιν.

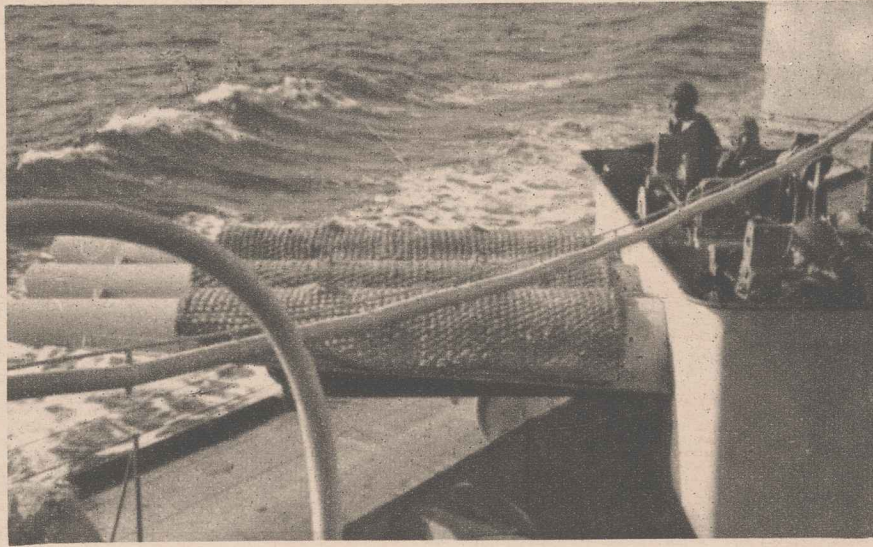

4 Οἱ ΤΟΡΠΙΛΛΟΒΟΛΗΤΙΚΟΙ σωλήνες δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ δώσουν αὐτῶν εἰς τὰ τρομερά ὄργανα, διὰ τὴν διατρέξιν δεκάδας χιλιομέτρων, ἀλλὰ μόνον δεκάδας μέτρων, διότι ὅταν ἡ τορπίλλη εὐρίσκεται εἰς τὴν θάλασσαν, προχωρεῖ μόνον τῆς.

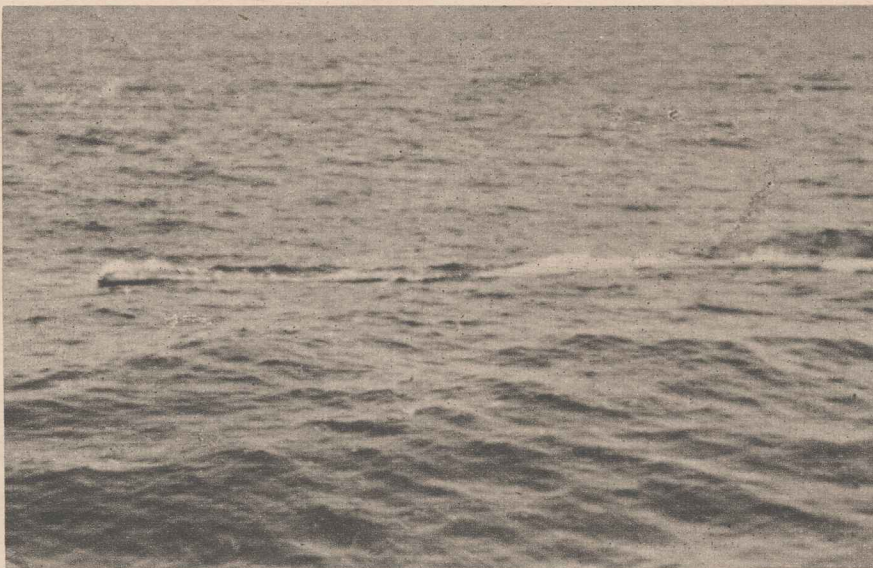

8 Τὸ ΚΛΙΣΙΜΕΤΡΟΝ καταμετρεῖ τὴν γωνίαν τοῦ στόχου, δηλαδὴ τὴν διεύθυνσιν πρὸς τὴν ὁποίαν δεόν νὰ ἐκσφενδονισθῇ ἡ τορπίλλη διὰ τὴν πλήξιν τὸν ἐχθρὸν ἐν κινήσει, εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν θὰ εὐρίσκεται κατὰ τὸ τέλος τῆς διαδρομῆς τῆς.

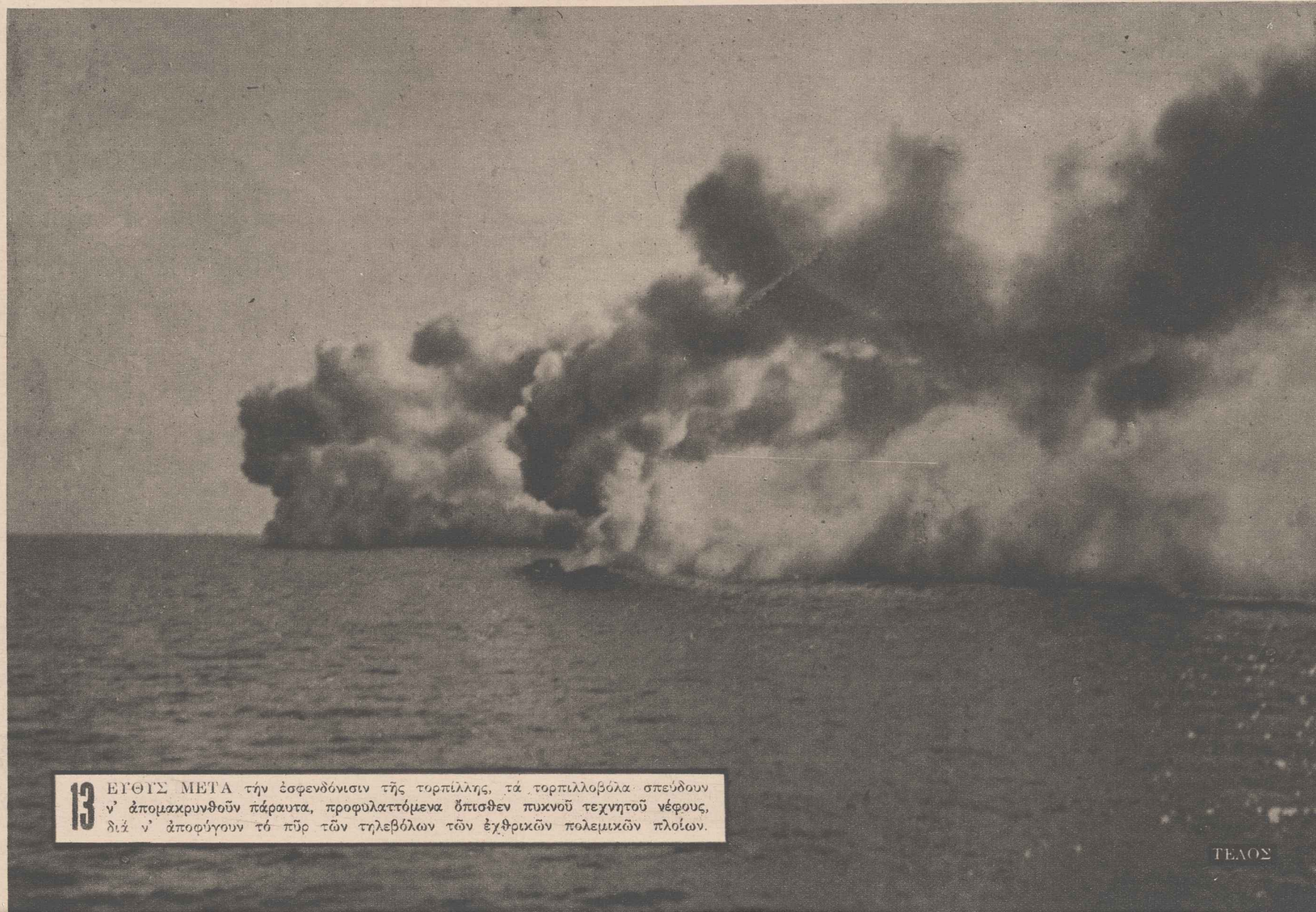

9 ΟΙ ΣΩΛΗΝΕΣ σκοπεύουν ήδη, επί τη βάσει των δεδομένων των διαπιστώσεων του κλισιμέτρου. Αι τορπίλλαι δέοντως τοποθετημέναι, θά εκσφενδονισθούεν εντός ολίγου. Οι άνδρες εις τάξιν μάχης, είναι ήσυχoi και έτοιμοι διά κάθε ενδεχόμενον.

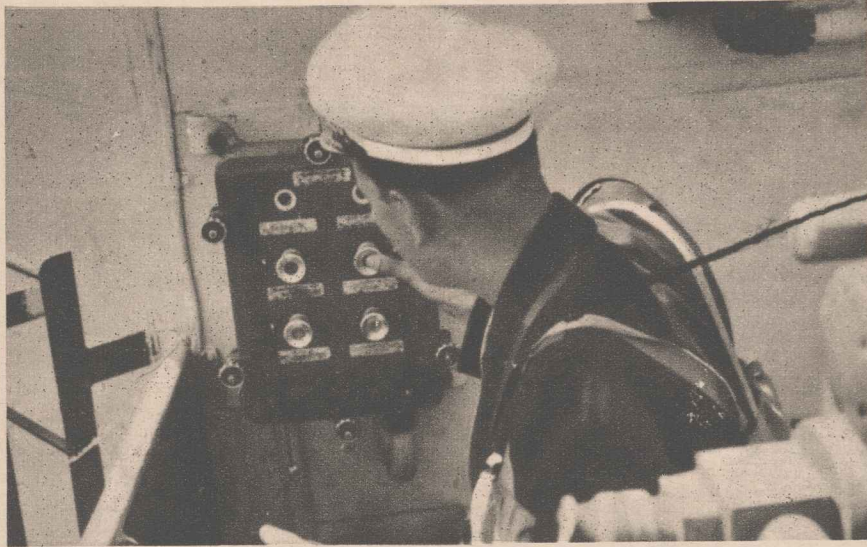

11 Η ΤΟΡΙΠΑΛΗ ήγγισε ήδη την θάλασσαν. Τώρα εξαφανίζεται διά ν' άρχισή την πορείαν της εις τό βάθος πού χρειάζεται. Μόλις έλθει εις επαφήν με τό ύδωρ τίθεται αυτόματως εις κίνησιν τό σύστημα της προώθησεως και της κινήσεως του όπλου.

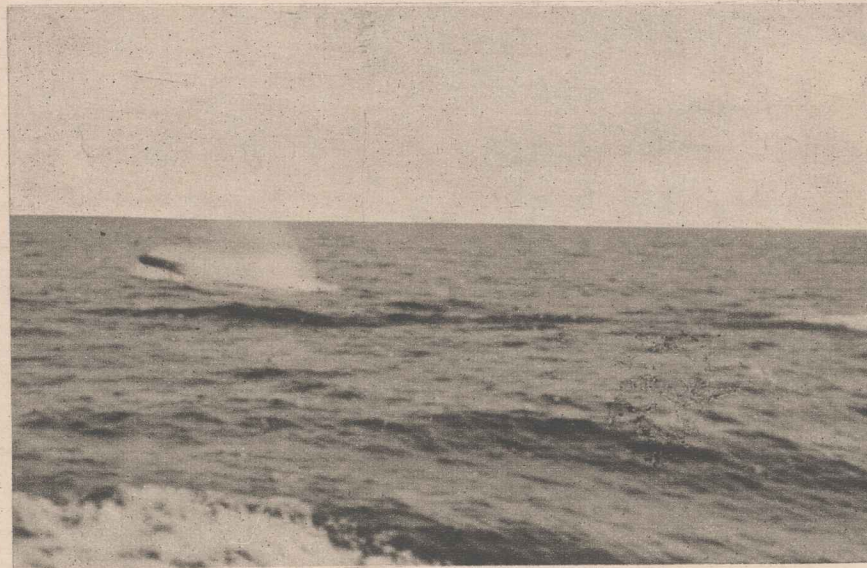

13 ΕΤΘΥΣ ΜΕΤΑ την εσφενδόνισιν της τορπίλλης, τά τορπιλλοβόλα σπεύδουν ν' απομακρυνθούεν πάραυτα, προφυλαττόμενα όπισθεν πυκνού τεχνητού νέφους, διό ν' αποφυγούν τό πύρ των τριβέβλων των έχθρικών πολεμικών πλοίων.

ΤΕΛΟΣ

10 Η ΔΙΑΤΑΓΗ της εκσφενδόνσεως εδόθη. Διά της πιέσεως του κομβίου «Πύρ» του μηχανήματος της «Γενικής σκοπεύσεως» αι τορπίλλαι εκσφενδονίσθησαν και εκτελούν έλλα είκοσι μέτρων πριν φθάσουν τό ύδωρ και άρχισουν την πορείαν των.

12 ΕΝΙΟΤΕ ή τορπίλλη άρχίζει την πορείαν της με ιδιότροπον τρόπον. Ίδού μιά, εκτελούσα έλλα εκτός του ύδατος, εκ των λεγομένων «δειφινισμών». Τό εκκρεμές και ή υδροστατική πλάστιγξ θά φροντίσουν νά ρυθμίσουν την πορείαν του όπλου.

Εξύμνηση ΤΟΥ ΜΠΑΜΠΑΚΙΟΥ

Δέν σφουρίζει ούτε φεγγίζει ούτε μās ανατριχιάζει κι ούτε κάνει τρύπες. Δέν είναι θορυβώδες σάν τό μετάξι μέσ στό όποίο άκούμε ακόμα διάχυτο τόν βόμβο της μέλισσας στό άνθισμένο ύφασμα. Δέν κοστίζει πολύ, δέν έχει ενδόξους προγόνους, δέν έχει εξυμνητάς, όπως τό ατλάζι και τό βελούδο. Τό μπαμπάκι είναι εφήμερο, έχει την φρεσκάδα και την ελαφράδα του πρωινού, μυρίζει πάστρα, πλύνεται, άντέχει στό στραπατσάρισμα και στον ήλιο. Τό μπαμπάκι έχει την ήλικία μας, γεννήθηκε μαζί με τί ποδίτσες μας και με τά ρουχαλάκια με τά τετραγώνικα. Έμαθε νά περπατά μαζί μας, αναπτύχθηκε, διαδόθηκε, κατέκτησε πολιτείες, άγορές, περπατώντας στην άκρη των ποδιών με μιά ταπεινή διείσδυση. Για πολύ καιρό έμεινε στην άκρη, εξωρισμένο στις εκδρομές, θυσιασμένο σ' όλα τ' άλλα τά ύφασματα τά πύο σπουδαία απ' αυτό: τό μαλλί, τό μετάξι, τό λινό, τρεις δοξασιμένους και αξιοσύστατους συναγωνιστές. Τό μπαμπάκι δέν είχε μπή ποτέ στη κοινωνία, ήταν ό φτωχός συγγενής των ύφασμάτων, ό αποκληρωμένος. Έφθανε νά πήρε μπαμπάκι. Τό μετάξι εσφεντερίζονταν όλα του τά δικαιώματα, ήταν τό ευγενές ύφασμα τό γαλαζόαιμο της μανιφατούρας. Οι κυρίες έμπαιναν στό μετάξι, σάν σε δεύτερο δέρμα. Τό μετάξι θρούζε, χαριεντίζονταν, έβραζε τό διάβολο στό σώμα. Οι κυρίες των παιδικών μας χρόνων κινούνταν μόνο και μόνο για ν' άκουσθή ή μουσική των φουστανιών των. Μιά προσωπική συμφωνία πού την έπαιζαν με σουρτίνα, οι φούστες και τά μεσοφόρια. Οι δρόμοι άντηχούσαν από τό μετάξι κ' οι πλατείες κυμάτιζαν σάν νά ρύθμιζε την κυκλοφορία, τις διάφορες εποχές, ένας θορυβώδης καταράκτης μεταξωτών μανδυλιών. Κάθε τόσο στά σπίτια έφθαναν μεγάλα κουτιά μ' άρμονικά ρούχα. Οι κυρίες δοκίμαζαν με την άφή την μυλκικότητα του ύφασματος, τραβούσαν μακριές πλωστές, χρώματος μπλέ και τις δοκίμαζαν στην άκρη των χειλιών των.

Τό καθαντό μετάξι άντέχει σ' όλα τά τραβήγματα και σ' όλες τις κακουχίες. Η βραδυή τουαλέτα χορούσε ολόκληρη μέσ στό κλειστό χέρι. Όσο πύο πολύ τσφγγες και τό ξανάφγγες τόσο πύο καινούργιο κ' ελαστικό γίνονταν. Τό ίδιο με τά μεγάλα μαντήλια. Οι έμποροι των μεταξωτών έκαναν ταχυδακτυλογρικά παιχνίδια, σηκώνοντας στον άέρα εσάρπες με τ' ουράνιο τόξο. Γπήρχαν μερικοί άνδρες πού άν δέν έβραζαν πουκάμισο από καθαρό μετάξι, αίσθάνονταν τόν έαυτόν τους γυμνό. Τό μπαμπάκι τούς έκανε νά υποφέρουν. Τό άγγιζαν με άηδία. Τό μπαμπάκι όμως, ήταν πύο πεισματάρικο από όποιαδήποτε μανία. Τό έβγαζαν απ' τό παράθυρο κ' έμπαινε απ' τή κλειδαρότρυπα. Άρχισαν νά ντύνουν τά παιδιά, τά ντύνανε για τό σχολείο. Τό πρωινό του χρώμα δρόσιζε πρώτο τά μάτια, πήγαινε ώραία στά κορίτσια και πρό πάντων κατά τούς ζεστούς μήνες. Αύξήσανε οι χρωματισμοί, οι αποχρώσεις γίνονταν και κάθε μέρα πύο ζωηρές. Τό μπαμπάκι ξανάνειωνε. Κείνος πού ειπε πρώτος αυτή τή λέξη έκαμε τή τύχη των μεγάλων προμηθευτών. Οι κυρίες, πάνω απ' τά τριάντα, άρχισαν νά κυνηγούν τά χρωματιστά μπαμπακερά, κείνα τά πρόσχαρα μπαμπακερά πού έμοιαζαν πολύ με τούς φρέσκους χρωματισμούς των σιροπιών, κρυσταλλένιο πράσινο, ρόζ φράουλα, κίτρινο κρέμ. Τά μονόχρωμα, τό φουμέ, από χρώμα πού αποτελούνταν από άέρα και δέν ξέρω τί φρέσκα φρούτα. Τά εργοστάσια πολλαπλασιάσθηκαν, ολόκληρες άτμοπλοικές εταιρίες μετέφεραν μπαμπάκι απ' τή μιά Ηπειρο στην άλλη, όλοι άρχισαν νά ντύνονται με μπαμπάκι. Τό καλοκαίρι εγκαινιάζονταν με τό μπαμπάκι. Η άνοιξη άρχιζε μ' ένα μπαμπακερό φορεματάκι. Κι όχι μόνο τά ρούχα, αλλά και καπέλλα, γραβάτες, κάλτσες, εσάρπες, βραδυνές ενδυμασίες, τσάντες εσώρουχα με νταντέλες. Τό μπαμπάκι θριζύβευε. Τό μπαμπάκι είναι τό εξισωτικό ύφασμα, τό δεύτερον δέρμα του ανθρωπίνου γένους. Διαρκεί και θά διαρκέση. Αύριο ή μεθαύριο δέν θά ντυνόμαστε πιά με άλλο. Τά παπούτσια θά είναι από μπαμπάκι, τό καπέλλο, τά γάντια. Πάν ότι ζει και περπατά θά είναι από μπαμπάκι. Μιά μέρα ίσως και τά σπία θά τά ντύνουμε με μπαμπάκι κ' ή ζωή του γείτονα μας θά είναι μιά διάφανη εικόνα της ίδιας μας ζωής πού μοιάζει με τή ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων. Τό μπαμπάκι μās ένώνει, τό μετάξι μās χωρίζει.

S. V.

ΑΥΤΟ ΤΟ ΚΟΡΙΤΕΙ είναι τό ζωντανό σύμβολο των ήνωμένων εργοστασίων βάμβακος. Εις τό φόρεμα είναι τοποθετημένα, χρώματα συμβολικά και άλληγορίες. Από τό κεφάλι έως τό πόδια τό κορίτσι είναι ντυμένο με μπαμπάκι.

άκολουθεί

ΜΙΑ ΑΠΕΡΑΝΤΗ φυτεία μπαμπακιού. Σε λίγες εβδομάδες αυτά τὰ λουλούδια κι αυτά τὰ φύλλα θά μεταμορφωθούν σέ κλωστές, καπέλλα, ένδύματα και παπούτσια.

Η ΧΑΜΟΓΕΛΟΥΣΑ δεσποινίς ασφαλώς θά κέρδισε τό έπαθλο του διαγωνισμού του «όλοβάμβακου». Τό άχυρο, κι είναι ψεύτικο άχυρο κι άληθινό μπαμπάκι, τό ίδιο και τό μαντηλάκι και τό πουκάμισο. "Ας σταματήσουμε όμως εδώ, άλλίωτα θά γράψουμε τό μυθιστόρημα μπαμπακιού.

ΟΧΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΕΤΑΞΙ. Είναι βαμβακερή ή ποάντα, τά γάντια, τά παπούτσια, ή εσάρπα, τό υποκάμισο. Κ' οι κάλτσες κι άπάνω από τίς κάλτσες τό φουστάνι. Συμπεριλαμβανομένου και του βραχιολιού. "Αν αντί για μαλλιά φορούσε περρούκα θά ήτο κι αυτή από μπαμπάκι.

ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΠΡΟΣ ΤΟ ΑΝΩ. Τά ψίδια αυτών των παπουτσιών είναι φοδραρισμένα μέ μπαμπάκι. Οι ώραιες αυτές κάλτσες δοκιμασμένες στά ώραια αυτά πόδια, επίσης από μπαμπάκι και τό φόρεμα, του όποιου δεν βλέπομε παρά την άκρη, είναι καμωμένο επίσης από μπαμπάκι.

ΜΙΑ ΦΟΡΑ οι μαμάδες των νυμφών έλεγαν: είναι μέσ στο μετάξι, τώρα όμως λέγουν. Τό μπαμπάκι την ντύνει μέ πέπλα φρέσκα σάν πρωινές άγτιδες. Πέπλο πού κοστίζει λίγο και δέν τό παίρνει ό άέρας.

Σ Υ Ν Ο Μ Ι Α Ι Ε Σ

ΣΤΑΝΤΑΡΟΠΟΙΗΣΙΣ

Χάθηκε μέσ στη φιλολογική και θεατρική, κριτική, μία παλιά περιεργή προκατάληψη, ή προκατάληψη των χαρακτήρων. Νομίσθηκε, για πολύ καιρό, πώς ή παρουσίαση των χαρακτήρων ήτανε ο σκοπός της κωμωδίας, αντίθετα όμως δεν είναι παρά ένα όργανο.

Οι χαρακτήρες δέ αυτοί, επί αιώνες βγήκαν πάντα, ο καθένας από ένα καλούπι πάντα τό ίδιο. 'Η κωμωδία προηγήθηκε, αιώνες πριν από τ'ή βιομηχανία στο φαινόμενο της στανταροποίησης. "Όλοι οι κωμωχιστάρηδες της παλιάς κωμωδίας, έκαμαν τις ίδιες κινήσεις κ' έβλεπαν τις ίδιες λέξεις κ' έβαλαν τ'ά ίδια ρούχα. "Όλοι ήταν οι ίδιοι οι φιλάργυροι, οι χουβαρδάδες, οι έρωτευμένοι. Οι κοπέλες για παντριά, για πολύ καιρό και πριν και ύστερα απ' τόν Γκολντόνι, ήταν όλες Ροζάουρες, οι άρραβωνιαστικοί τους όλοι Φλορίντοι, οι πατέρες τους όλοι Πανταλόνι. Στανταροποίησης δηλωμένη στις φυσιογνωμίες. Οι φυσιογνωμίες όμως, σέ μεταγενέστερους καιρούς μεταφράσθηκαν όλες σέ «ρόλους». 'Ακόμα και πριν από πενήντα μόλις χρόνια (παρ' όλο πού έμεσολάβησε τό φυσιοκρατικό δράμα) για νά γράψουν ένα θεατρικό έργο, έπρεπε νά σκεφθούν στόν χαρακτηριστά, στήν έρωτευμένη, στόν νέον έρασστήν κλπ..

"Όλες οι έρωτικές εκδηλώσεις, επί αιώνες, γίνονταν κατά τόν ίδιο τρόπον (και τό θέατρο δέν τις είχε πάρει απ' τή ζωή, άν πάντοτε συνέβαινε τό αντίθετο). 'Ακόμα και ή τοποθέτηση της κωμωδίας είχε στανταροποιηθεί: δύο άρραβωνιασμένοι βρίσκονταν, στό σημείο νά τελέσουν τούς γάμους τους: δημιουργείται ένα έπεισόδιο, περιπλέκεται, διαλύεται: ή τελετή πού ήταν έτοιμη για τή πρώτη σκηνή της πρώτης πράξης, γίνεται στή τελευταία σκηνή της τρίτης πράξης.

Οι στανταροποιήσεις αυτές, δημιουργούν τ'ά ψεύτικα ύψη των καιρών. Οι ιστορικοί κριτικοί τ'ά μελετούν μέ μεγάλη σοβαρότητα. Οι πίο άνόητοι τ' όνόμαζον «παράδοση».

Τ'ά ίδια αυτά συμβαίνουν και στή ζωή. Γενικώς ή έπιθυμία προσοπικότητας εις τούς ανθρώπους είναι πολύ σπάνια και οι άνθρωποι πέρνουν δείγματα σ'ά πρώτα παραδείγματα πού συναντούν. Πιό πάντων δέ πέρνουν ως δείγματα εκείνα πού κάποτε τούς έδωσε ή ρωμαντική φιλο-

λογία και σήμερα ο κινηματογράφος. 'Αν πάρουν τ'ά υποδείγματα τους απ' τήν άλλη-θινή ζωή, θ'ά χρειάζονταν μεγάλη έξυπνάδα, δηλαδή έκλογή κ' εύθυνση.

Μ' αυτό τό σύστημα συμβαίνει ώστε κάθε έποχή παρουσιάζει ένα ώρισμένο άριθμό στανταροποιήσεως των συνηθειών. Μιά παλιά αντίληψη περί της τέχνης, ήθελε τόν ποιητή νά δημιουργή γύρω απ' τήν στανταροποιημένη ζωή, και πίο πολύ πάνω στή δική του, μία ελεύθερη ζωή καμωμένη από ανθρώπους ένωμένους μεταξύ τους, αλλά τόν καθένα πρoικισμένο μέ μία πρωτοτυπία πού νά μή συγχέεται. Μ' άλλα λόγια, αντιλαμβάνονταν τόν καλλιτεχνισμό σάν ήρωισμό. 'Η διήγηση ήταν τό ποίημα. Σήμερα μέινουμε πολύ λίγοι πιστοί στήν παλιά αυτή ποιητική αντίληψη. 'Υπάρχει ένας κύκλος μεταξύ τών διανοούμενων γενικώς και ειδικά μεταξύ τών διηγηματογράφων και των κριτικών των, ένα ξεχειλίσμα μανίας, γι' αυτό πού αυτοί τ' όνομάζον πραγματικότητα, και αυτό πού αυτοί νομίζουν σάν πραγματικότητα δέν είναι ακριβώς άλλο από τις μικρές καθημερινές στανταροποιήσεις των τωρινών συνηθειών.

Τό σφάλμα τους, κατά συνέπεια είναι άπλό. Πρό παντός δέν πιστεύουν ότι τό μυθιστόρημα είναι ένα ποίημα και μιλούν και τό δοκιμάζον σάν νά ήταν έγχειρίδιο ή μία έκθεση έγγραφων. Συχνά ή κριτική τούς άκολουθεί, σ' αυτό τους τόν άνισρό περιορισμό τού καθήκοντος τους, και μιλεί για σύγχρονα προβλήματα κλπ. κλπ.

Τό άλλο σφάλμα είναι τό νά συγχίζον τόν χαρακτηρισμό μιάς έποχής μέ μερικά ένδεχόμενα φερσίματα, πού είναι ακριβώς ή στανταροποιήσεις των συνηθειών πούναι πίο κοντά σέ μ'ας.

Κατ' αυτόν τόν τρόπον μπορεί νά συμβή, και συμβαίνει, έτσι πού για νά κάμουν τόν «σύγχρονο» (έννοείται όχι ως πνεύμα, αλλά σάν έμπορικό δεδομένο) ξεφεύγουν απ' ότι είναι ο πραγματικός σκοπός της τέχνης κι όπως επίσης απ' εκείνο πού είναι ο άληθινός χαρακτήρας της ζωής. "Όταν λένε για ένα μυθιστόρημα ότι είναι σύγχρονο (διφορούμενη και συχνά άδεια λέξη), νά ελσθε βέβαιον ότι θ'ά π'ή πώς αυτό είναι ήδη λίγο παλιό, διότι είναι καμωμένο από τήν περιγραφή των συνηθειών πού ήδη έχουν στανταροποιηθή. 'Απ' αυτό προέρχεται και ή μετριότητα της άρχικής στάσης πολλών σημερινών διηγημάτων. 'Ο άληθινός χαρακτήρας τού

φιλολογικού αυτού τύπου, είναι ο άντηρωισμός, πού φθάνει στις πίο σκληρές δυσίες: οι μεγαλύτερες ποιητικές επιτυχίες, μεγάλου μέρους των τελευταίων εύρωπαϊκών διηγημάτων, γεννήθηκαν απ' τήν προσπάθεια νά μελετήσουν τόν άνθρωπο σάν νά ήταν έντομο.

'Εκείνο πού έλεγαν στήν άρχή σχετικά μέ τήν παλιά κωμωδία, θ'ά μπορούσε νά κάμη κάποιον νά υποθέσει ότι εγώ καταλαβαίνω άρκετά κακά τήν σημασία αυτής της στανταροποιήσεως των προσώπων και των καταστάσεων.

'Ο θεός νά μέ φυλάη από τού νά πιστέψω ότι αυτό προέρχεται από τεμπελιά ή από άνικανότητα. 'Απ' έναντίας αυτό μ'ας άποδεικνύει ότι οι παλαιοί είχαν μία ένστικτη αίσθητική κρίση, πολύ ελευθερωμένη από τις προκαταλήψεις πού διεδόθηκαν κατόπιν, πρό παντός μέ τή σχολή τού περασμένου αιώνα, προκαταλήψεις χονδροειδείς πού ούτε ο ιδεαλιστικός πόλεμος κατόρθωσε νά διαλύση όλως διόλου.

'Η παλιά αυτή τραγωδία και κωμωδία έπαναλαμβάνουσα μ' άδιαφορία, καταστάσεις μονίμους και χαρακτήρες, έδειχνε πώς καταλάβαινε κατά βάθος πώς ή ουσία των έργων τέχνης, όχι μόνον δέν συνίσταται στήν έφευρέση της λεγομένης υπερειδίας άλλ' ούτε και στους χαρακτήρες. Ναι, σέ κάτι όμως τό πίο καθαρό, πού είναι ένα λυρικό γεγονός. Οι καταστάσεις κ' οι ίδιοι οι χαρακτήρες, δέν είναι παρά οι αντίδράσεις πού τό βοηθούν νά εκφρασθή. Μιά πλοκή γνωστή σ' όλους και τέσσαρες ρόλοι πού ήδη πέρασαν από εκατό χέρια, πρέπει ν' άρκέσουν στόν ποιητή για νά εκφράση τήν ιδέα του άσύγχιστον. 'Ακριβώς όπως άρκοϋν στόν συνθέτη της μουσικής, τ'ά τέσσαρα παλιά έγχορδα όργανα, για νά προκαλήση τις πίο άφάνταστες και πίο πρωτότυπες εκφράσεις και δημιουργίες και νά τις άνανέωνη αιωνίως

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΥΠΡΙΝΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΥΘΟΝ

'Αρχετοί άναγνώστες μ' έρωτούν από καιρού εις καιρόν τί θ'ά π'ή εκείνη ή λέξη «Μύθος» πού συμβαίνει, τώρα τελευταία σέ μένα και στους άλλους, νά τήν μεταχειρόμεθα σ'ά ζητήματα της τέχνης.

'Αποφασίζω ν' άπαντήσω σήμερα, γιατί σέ μία εφημερίδα των τελευταίων ημερών, διάβασα πώς οι κάτοικοι ενός χωριού, πούναι στις όχθες μιάς λίμνης, πέρασαν μερικούς μήνες μέ άγωνία γιατί διαδόθηκε

πώς κάποιος τέρας παρουσιάσθηκε σ'ά νερά τους.

Κανένας πιά δέν τολμούσε νά βγ'ή για ψάρεμμα και τό χωριό πεινούσε. Στο τέλος ένας παλληκαράς ριφοκινδύνευσε κι άνακάλυψε πώς τό τρομερό αυτό τέρας ήταν ένας ήσυχος κυπρίνος.

Κατ' αυτόν τόν τρόπον γεννιέται ο μύθος όταν ο κυπρίνος γίνεται τέρας.

"Όταν όμως κτυπώντας τό τέρας (όπως έκαμε ο τολμηρός εκείνος ψαράς), δέν βρεθεί παρά τό πτώμα ενός κυπρίνου, κι όλα γυρίζουν ήσυχα σάν και πρ'ότα, θ'ά π'ή ότι ο μύθος δέν ήταν ζωντανός.

'Αν ο μύθος είναι ζωντανός, αρχίζουν

νά πέρνουν τόν κυπρίνο για τέρας, έπειτα όμως μπορείς νά κτυπ'ς όσο θέλεις πάνω του, τώρα πιά ο γέρο κυπρίνος, βεβαιωμένος απ' τήν πραγματικότητα, εξαφανίσθηκε και τό φανταστικό τέρας μένει πίο ζωντανό παρά ποτέ (και στό τέλος επίσης και πίο άληθινό).

Σχεδόν κατά τ'ά τρία τέταρτα τού περασμένου αιώνα, όλόκληρη μία μεγάλη σχολή από ιστορικούς, κόπιασε νά κτυπ' άπάντα τέρατα των αρχαίων μύθων. Και για μία στιγμή κατόρθωσαν πολύ ώραία νά φανούν οι κυπρίνοι, για μία στιγμή όμως. 'Η μήπως δέν βλέπετε πώς ακόμα και μπροστά σέ συγκεκριμένες βεβαιότητες ή ποίηση δέν ύποχωρεί ούτε ένα βήμα; 'Επί πολλούς αιώνες ήμασθε όλοι βεβαίότατοι πώς ο ήλιος έν σχέσει πρ'ός τήν γ'ή, ήταν άκίνητος, πούις όμως έπαυσε ποτέ ν' άναφέρη τόν μύθο της άνόψωσης και της δύσης τού ήλιου;

Σήμερα πάλι ύπάρχει ένας κύκλος στήν εύρωπαϊκή φιλολογία των ανθρώπων, πρώτης τάξεως συγγραφέων, πού κατασκοτώνονται νά κτυποϋν πάνω στόν άνθρωπο για ν' άποδείξουν πώς δέν είναι παρά ένα έντομο και διασκεδάζουν πάρα πολύ περιγράφοντας τις συνήθειες του μέ τό μάτι μέ τό όποιο ο Φάμπρε περιέγραφε τις συνήθειες της βρωμερής κατσαρίδας. Μού φαίνεται ότι τούς ώνόμασαν νεορεαλιστάς.

'Ο άνθρωπος όμως είναι άνθρωπος. 'Ο άνθρωπος, είναι ο μεγάλος μύθος τού έαυτού του. 'Ο άνθρωπος δέν παρατήθηκε από τόν παλιό μεγάλο μύθο τού Θεού, παρά μόνον σάν άνακάλυψε τόν μεγαλύτερο μύθο, τού Θεανθρώπου. Λοιπόν καλλίτερα νά παύσουμε. 'Η ποίηση είναι όλόκληρη παρ'αμύθι. Και γ' αυτό είναι κι όλόκληρη άληθινή.

MASSIMO BONTEMPELLI

'Εξεδόθη τό τελευταίον βιβλίον ενός έκ των μεγαλειτέρων 'Ιταλ'ων διηγηματογράφων:

GIRO DEL SOLE

TOY MASSIMO BONTEMPELLI ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Τρία διηγήματα: VIAGGIO D'EUROPA - LA VIA DI COLOMBO - LE ALI DELL'IPPOGRIFO

«'Εκείνο όποιον κάμνει μεγαλυτέραν έντύπωσιν εις αυτό τό βιβλίον, όπως και εις όλα τ'ά έργα τού Bontempelli είναι ή προσδευτική άνακάλυψις, τού πόσον είναι ειλικρινής και σοβαρά εις αυτόν ή φαντασία εκείνη, ή δυναμένη νά λεχθ' μεταφυσική, και ή όποία είναι ένα ένδος διαρκούς άνακαλύψεως τού ύπερφυσικού μεταξύ των πλέον κοινών πραγμάτων.»

GUIDO PIOVENE (Corriere della Sera)

Τόμος της συλλογής Lo Specchio διευθυνομένης παρ'ά των κ. κ. Alberto Mondadori και Arturo Tojanelli — Σελ. 208 — Τιμή Λιρ. 12,50

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ MONDADORI - ΜΙΛΑΝΟΝ - Via Corridoni, 39

Ο ΚΩΔΗΚΑΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ROCCO CARTOSCELLI

Μόλις αποσύρθηκε ο ειρηνοδίκης, ο δημότης κλητήρας έτρεξε ν' απομακρύνει τούς λιγοστούς, που ακόμα χασμομερούσαν στον προθάλαμο σχολιάζοντας τ' αποτελέσματα της συνεδρίασης. Ο κύριος Θωμάς, μάζεψε τά χαρτιά του, πούταν πάνω σ' ένα άσπρο ξύλινο τραπέζι, λεικασμένο απ' τ'ο μέλαν και τ'α γερμάματα, και σκεπτικός και σιγά, τ'ά διπλωσε με προσοχή σ'τά τέσσερα, και τάβαλε στήν έξω τσέπη του σακακιού του, ύστερα, πήρε από μιά καρέκλα τ'ο χοντρό παλτό του από γαλανό ύφασμα, τ'ο έφριξε στους ώμους του και βγήκε αι αυτός. Έξω τόν περίμενε ακόμα, ένας χωρικός, με τόν σκούφο σ'τό χέρι.

— Κέρδισες τή δική — τού λέει ο κύριος Θωμάς ήσυχος αι διάφορος, σάν τ'ο πρῶγμα νά μή ενδιέφερε κανένα απ' τούς δύο.

— Τό λοιπόν είχα δικιο εγώ;
— Ναί, ο ειρηνοδίκης σούδωσε δικιο.
— Καί θά μού πληρώσουν τόν σπαρτότοπο πού πάτησαν τά γίδια;
— Θά σού πληρώσουν τ'ο σπαρτότοπο — τόν εβεβαίωσε μ' ύπομονή ο κύριος Θωμάς.
— Καί πόσο σ'ας χρωστώ γιά τήν ενόχληση;

— Νά — κ' εδῶ ή φωνή τού κύριου Θωμά, έγινε ακόμα πιό ύπομονητική, σ'αδόν γλυκαία — τρία φράγκα τώρα, γιά τ'ά έξοδα, κ' ύστερα, σάν θά εισπράξης τή ζημιά, νά μού φέρης λίγο στάρι, πάει καλά;

Ο χωρικός δέν απάντησε, πάνω σ'τό ξερακιανό και χωματένιο πρόσωπο του, πέρασε ή σκιά τής ύποψιας.

Τέλος, ξανάβαλε τ'ο σκούφο σ'τό κεφάλι του, έβγαλε με δυσκολία απ' τή τσέπη του, ένα κουρελιασμένο μαύρο πανί αι άρχισε νά τ'ο στριφογυρίζει, σιγά και με προσοχή, γιά νά βγάλη δύο άσχημένα νομίσματα και πέντε από χαλκό.

— Δύομισι φράγκα — έπτε δίνοντας τά λεπτά, χωρίς νά προσθήσθ' άλλο.

— Πάει καλά, μόνο μή π'αι και ξεχάσης τ'ο στάρι — έπτε ο κύριος Θωμάς, χωρίς τή παραμικρή στενοχώρια γιά τή κατηγορηματική αυτή έκπτωση.

Ο χωρικός απομακρύνθηκε μουρμουρίζοντας μιά άόριστη υπόθεση, και ο κύριος Θωμάς πρῶβλε κατά τήν αγορά γιά ν' αγοράση ένα γαϊμά με τά ψήλα. Θά μπορούσε νά τ'ο κρύψη κάτω απ' τ'ο πανωφόρι χωρίς νά τόν δούν, γιατί σ'τό χωριό όποιος αγοράζει ψωμί και δέν τ'ο ζύμωσε σ'τό σπίτι, φανέρωνε μεγάλη φτώχεια, όποιος τόν έβλεπε κουκουλωμένο πάντα μες σ'τό παλιό πανωφόρι με τ'ο καλό ή με τ'ο κακό καρό, φανταζόντανε εύκολα τ'ο μπουρούσε νά κρυβή από κάτω.

Ακόμα και δέματα ξύλου γιά τ'ό τζάκι και κάβρουνα. Πρωτίτερα ύταν είχε μαζί του τά δύο τόν άγρία, πού πήγαν στήν Άμερική, απέσυρνε αυτές τις ταπεινώσεις, μ'ά τώρα πούμεινε μοναχός με τή γριά του, πού δέν έβγαине ποτέ απ' τ'ο σπίτι έπρεπε νά σκεφθ' αυτές γιά όλα.

Ήτανε πάντα ο ίδιος, ήσυχος, αδιάφορος άμετάλλατος, και ξένος γιά τή κακοτυχία του. Είλ' αναίσθητος έλεγαν σ'τό χωριό, είναι σκληρός σάν τόν κώδικα, και τ'ο παρατσούκλι τούμεινε, σέ σημείο πού νά ξεχασθ' τ'ο πραγματικό τόν όνομα πού ήταν έξακουστό αι άρμονικό. Στόν ύπομονητικό όμως κύριό Θωμά άρεσε τ'ο παρατσούκλι «Κώδικας» πού έβουαζε σάν αρχαίο λατινικό, και πού άόριστα θύμιζε ρωμαίο νομαμαθ'ι, γιατί αι αυτός, ο κύριος Θωμάς, υπεράσπιζε τις δικές, σ'τό ειρηνοδικείο και καμιά φορά και σ'τό πρωτοδικείο, σέ καλλιόμας καιρούς. Καί τ'ο στίτι πού καλούσε ο κύριος Θωμάς σ'τό πιό ψηλό μέρος τού χωριού ενέπνεε κάποιον αίσθημα αρχαίου σεβασμού. Ένα μεγάλο σπίτι, μ' εύγενικά άρχιτεκτονική, κτισμένο όλο μ' άγκωνάρια, με σ'τός με μιά μεγάλη άριστοκρατική αὐλή και μιά επίσημη σκάλα, άνοικτή, καλοκαμωμένη, λεία, και γυαλιστή.

Τό πιό μεγάλο μέρος τής άριστοκρατικής αυτής κατοικίας ήταν σ' έρείπια, κατεδαφισμένα, αι ο κύριος Θωμάς μες στή τ'όση άπλοχωριά είχε περιορισθ'ι, σέ δύο ταπεινές κάμαρες, τις πιό σίγουρες, εκτός απ' τήν αὐλή πούμεινε άδικτη μαζί με τή σκάλα. Μιά αλθουσα τριγυρισμένη με βαριά ράφια πούλεγαν βιβλιοθήκη τού δεσποτή, αι απ' εδῶ, τ'α χοντρά βιβλία, πήγαιναν κάθε τόσο ν' ανάψουν τή φωτιά τού τζακιού, ενώ τ'α δύο πολυμήχανα παιδιά τού κύριου Θωμά, χρησιμοποιούσαν τ'ο πέτσινο ξόφυλλο γιά νά φτιάσουν πιό χρήσιμα πράγματα, όπως παντούφλες και λουριά.

Δέν είχε περάσει ούτε ένας χρόνος, από

τότε πούφταν τ'α παιδιά του γιά τήν Άμερική, και πέθανε ή γυναίκα του. Μιά γυναίκα, πού ποτέ κανείς σ'τό χωριό δέν τήν είχε δ'ι έξω απ' τ'ο σπίτι, δέν ήξευραν ούτε τ' όνομα της, ήταν άπλοστατη ή γυναίκα τού κύριου Θωμά. Έλεγαν π'ός άνηκε σ' εύγενική και μεγάλη οικογένεια αι π'ός είχε κλεισθ'ι δ'ιληματικά γιά νά μή προσβάλλη, με τ'ο παρουσιαστικό της, τήν άνάμνηση τών γονιών της. Ο κύριος Θωμάς, αδιαπέραστος και ήσυχος, τυλιγμένος σ'τό αλάνιο πανωφόρι, τήν είχε συνοδ'ηση στήν τελευταία της κατοικία, και σ'τό γυρισμό ξανάρχισε άμέσως τις ύπομονητικές και πενηχρές δουλειές του, σ'τά διάφορα γραφεία της κοινότητας. Έπειτα σιγά σιγά, οι φτωχές τόν δουλειές κατήντησαν σ'αδόν σ'τό τίποτε και πρό πάντων ύταν ένας γείτονας τόν, χωρικός μ'ισό πολιτισμένο, κατόρθωσε νά επιβληθ'ι σάν σ'αγωνιστής του. Ο φιλόδοξος αυτός χωριάτης, είχε παρακολουθ'ήσει τ'α νικητικά μαθήματα κ' έβαλε σ'τό μυαλό τόν ν' άνοίξη ένα πολιτικό γραφείο, γιατί αίσθάνονταν κλισή νά κάμ'η τ'ο δικηγόρο. Κ' εν τ'ο μεταξύ έκανε τ'ο άνότατο πού μπορούσε, και γιά νά έξασκηθ'ι στήν πένα, όπως έλεγε αὐτός, πάνω σ' ένα παλιότραπέζο, σκεπασμένο μ' έφημερίδες, «τ'ο γραφείο του», έγραφε δωρεάν γράμματα, αιτήσεις αι ότι δήποτε άλλο πρῶγμα χρειάζονταν οι άγράμματοι σύντροφοι του.

Τό παλιό μέγαρο, μεταβιλλόνταν όσο περνούσε ο καιρός σ' έρείπια, αι ο κύριος Θωμάς, χρειάζονταν νά κοιβαλήσθ'ι πάλι, αι απ' τήν τελευταία κάμαρα, γιά νά περιωρισθ'ι στήν κουζίνα, τ'ο μόνο μέρος πού

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

Πάνω σ'τό τραπέζι δέν ήτανε παρά λίγα χαρτιά και δύο τόμοι τής τσέτης τού ίδιου άστικού κώδικα, γιά τόν φιλόδοξο όμως ήταν ο παράδεισος τής σοφίας και δέν

μεινε άνεπαφο. Γιά νά οίκονομίσ'η τ'ο φωτισμό, γιατί στήν καπνισμένη κουζίνα μόλις κ' έβλεπε, μεταφέρθηκε μαζί με τ'ο τραπέζι της δικηγορικής του στήν αὐλή, όπου ή στροφή τής σκάλας σχημάτιζε από κάτω ένα καλό καταφύγιο, άσφαλισμένο και συγκεντρωμένο, φωτισμένο απ' τ'ο φῶς τής μέρας. Σ' αυτό τ'ο γραφείο μ'ισό σ'τό ύπαυδρο, ο σοφός χωρικός, δέν παρέλειπε ποτέ, σάν γυρίζει σ'τό σπίτι του, νά π'α ή χειροτίστη αὐτόν πού μέσα του όνόμαζε ήδη συνάδελφο του.

— Είναι τόσοσ καιρός πού τ'α έχω απάντησε επί τέλους ο κύριος Θωμάς.

— Μά δέν φθάνει μόνο ένα γιά τ'ο... έπάγγελμα μας, αί;

— Συχνά και τ'ο ένα περισσεύει — μουρμούρισε ο γέρος χωρίς τ'ο παραμικρό ίχνος ειρωνείας.

— Καί πρό πάντων ύταν ένας σάν και σ'ας, έχει μες σ'τό μυαλό του, όλα όσα είναι γραμμένα εδῶ μέσα — εδῆλωσε ο άλλος με πεποίθηση, κ' εν τ'ο μεταξύ δούλευε ένα τολμηρό σχέδιο μες σ'τό κεφάλι του.

Μά πόσο μπορούσε νά σ'οίχιζε ένα απ' αυτά τ'α βιβλιαράκια; Σίγουρα πολλά, γιατί αυτά ήταν πράγματα πού κόστιζαν. Μιά μέρα ο γέρος τού εμπιστεύθηκε π'ός γιά τόν χειμώνα δέν είχε ούτε ένα κομμάτι ξύλο.

— Όταν θέλετε σ'ας φέρνω ένα όλόκληρο φόρτωμα, πρῶτεινε.

Ακούοντας τήν προσφορά τ'ο πρόσωπο τ'ο φτωχού κύριου Θωμά έλαμψε απ' τήν εύγνωμοσύνη και έπτε σιγά σιγά.

— Γιά τήν πληρωμή όμως, θά πρέπει νά περιμένετε λίγο, ίσως και πολύ καιρό, έως ότου λάβω απ' τ'α παιδιά μου...

— Τι κουβέντες είν' αυτές; τόν διέκοψε ο χωρικός, χαδεύοντας τούς δύο τόμους, με τ'ο κόκκινο ξόφυλλο. — Μεταξύ μας, κ' έπειτα νά, όπως είπατε και σεις ο ίδιος, γιά σ'ας δύο, είναι πολλά εν τ'ο ένα μ'ισό τ'ο δινετε σέ μένα, θά τ'ο λογαριάζωμε γιά τ'α ξύλα, ένα όλόκληρο φόρτωμα, πού θά τ'ο κουβαλούσε απόψε αι όλας.

— Καί βέβαια, εν σ'ο κάνει ευχαρίστηση, αι ο κύριος Θωμάς τού έσπρωξε τ'ο ένα απ' τ'α δύο βιβλία, αι εν τ'ο ζήτοσε και τ'ο άλλο θά τού τ'οδινε έπίσης.

Μόλις πήρε τόν κώδικα, ο χωρικός άρπαιωνε πάντα και περισσότερο τις επισκέψεις του, σ'τό κατάφυγιο κάτω απ' τή σκάλα, έως ότου δέν φάνηκε π'α, αι ύταν παρουσιάσθηκε σ'τό τραπέζι τών δικολάβων, κανένας δέν παραξενεύθηκε, γιατί καιρό τώρα δέν έλειπε ποτέ από καμμία συνεδρίαση, και θεωροϋνταν σάν τού σπιτιού. Κι ο ίδιος ο κύριος Θωμάς άντελήφθηκε, πολύ πιό άργά π'ός πολλοί απ' τούς παλιούς πελάτες του άντι ναρθούν ίσωςμε τήν αὐλή του, σταματ'οσαν σ'τό γραφείο τού φιλόδοξου γείτονα.

Έκείνος ο χειμώνας ήταν ο πιό σκληρός γιά τόν φτωχό ερημίτη. Κατακλυσμιαίες βροχές πού βάσταξαν τρεις όλόκληρες μέρες τού πλημμύρισαν τήν κουζίνα και τόν εδωξαν ακόμα αι απ' τήν τελευταία κάμαρα τού σπιτιού, πού τού είχε μείνει... ύποχρεώθηκε τότε νά καταφυγή και γιά τήν νύχτα ακόμα κάτω απ' τή σκάλα, τ'ο μόνο άνεπαφο και προφυλαγμένο μέρος. Έκεί τόν βρήκανε μιά μέρα τυλιγμένο μες τ'α σκεπάσματα τόν αναίσθητο κοντά σ' ένα μικρό σωρό μισοσβημένων ξύλων.

Τόν παρέλαβε σ'τό σπίτι του ο νομομαθής χωρικός, γιατί ήταν τ'ο πιό κοντινό κ' είχε κ' ένα κρεβάτι διαθέσιμο, όπου πρ'ιν ν' αποθάνη, τυλιγμένος μες σ'τό άχάριστο γαλάζιο πανωφόρι του, έμεινε σ'αδόν ένα μάνα χωρίς νά ξαναγυρ'ι όλ'ετα τις αισθήσεις του. Και κείνο τ'ο διστάσμα έφθασε κ' ή πρώτη χρηματική βοήθεια απ' τ'α παιδιά του απ' τήν Άμερική.

— Αν δέν ήταν τ'ο χρώμα τού ξόφυλλου, θά ήταν όλος διόλου ίδιος, και σ'τό μέγεθος και σ' όλα... ακόμα και σέ κείνα πού ήταν γραμμένα μέσα.

Τό έσκασε τ'ο μυαλικό και τώρα παρακολουθ'οσε με άγωνία τ'ο πρόσωπο τού κύριου Θωμά γιά νά καταλάβη, εν μίλησε σάν άγγράμματος ή όχι. Αυτός όμως ήταν άνεξεχνίαστος αι ούτε κατάλαβε π'ός ο άλλος περιμένε μιά απάντηση.

— Τό λοιπόν έσεις έχετε δύο κώδικες — έπτεμε ο πεισματάρης, ζυγίζοντας μες σ'τά χέρια του τ'ο μυστηριώδη εκείνα βιβλιαράκια σάν νά ήθελε νά βεβαιωθ'ι π'ός και τ'ο βάρος τους ήταν ακριβώς τ'ο ίδιο.

Τό έσκασε τ'ο μυαλικό και τώρα παρακολουθ'οσε με άγωνία τ'ο πρόσωπο τού κύριου Θωμά γιά νά καταλάβη, εν μίλησε σάν άγγράμματος ή όχι. Αυτός όμως ήταν άνεξεχνίαστος αι ούτε κατάλαβε π'ός ο άλλος περιμένε μιά απάντηση.

— Τό λοιπόν έσεις έχετε δύο κώδικες — έπτεμε ο πεισματάρης, ζυγίζοντας μες σ'τά χέρια του τ'ο μυστηριώδη εκείνα βιβλιαράκια σάν νά ήθελε νά βεβαιωθ'ι π'ός και τ'ο βάρος τους ήταν ακριβώς τ'ο ίδιο.

Τό έσκασε τ'ο μυαλικό και τώρα παρακολουθ'οσε με άγωνία τ'ο πρόσωπο τού κύριου Θωμά γιά νά καταλάβη, εν μίλησε σάν άγγράμματος ή όχι. Αυτός όμως ήταν άνεξεχνίαστος αι ούτε κατάλαβε π'ός ο άλλος περιμένε μιά απάντηση.

— Τό λοιπόν έσεις έχετε δύο κώδικες — έπτεμε ο πεισματάρης, ζυγίζοντας μες σ'τά χέρια του τ'ο μυστηριώδη εκείνα βιβλιαράκια σάν νά ήθελε νά βεβαιωθ'ι π'ός και τ'ο βάρος τους ήταν ακριβώς τ'ο ίδιο.

Τό έσκασε τ'ο μυαλικό και τώρα παρακολουθ'οσε με άγωνία τ'ο πρόσωπο τού κύριου Θωμά γιά νά καταλάβη, εν μίλησε σάν άγγράμματος ή όχι. Αυτός όμως ήταν άνεξεχνίαστος αι ούτε κατάλαβε π'ός ο άλλος περιμένε μιά απάντηση.

— Τό λοιπόν έσεις έχετε δύο κώδικες — έπτεμε ο πεισματάρης, ζυγίζοντας μες σ'τά χέρια του τ'ο μυστηριώδη εκείνα βιβλιαράκια σάν νά ήθελε νά βεβαιωθ'ι π'ός και τ'ο βάρος τους ήταν ακριβώς τ'ο ίδιο.

Τό έσκασε τ'ο μυαλικό και τώρα παρακολουθ'οσε με άγωνία τ'ο πρόσωπο τού κύριου Θωμά γιά νά καταλάβη, εν μίλησε σάν άγγράμματος ή όχι. Αυτός όμως ήταν άνεξεχνίαστος αι ούτε κατάλαβε π'ός ο άλλος περιμένε μιά απάντηση.

— Τό λοιπόν έσεις έχετε δύο κώδικες — έπτεμε ο πεισματάρης, ζυγίζοντας μες σ'τά χέρια του τ'ο μυστηριώδη εκείνα βιβλιαράκια σάν νά ήθελε νά βεβαιωθ'ι π'ός και τ'ο βάρος τους ήταν ακριβώς τ'ο ίδιο.

Τό έσκασε τ'ο μυαλικό και τώρα παρακολουθ'οσε με άγωνία τ'ο πρόσωπο τού κύριου Θωμά γιά νά καταλάβη, εν μίλησε σάν άγγράμματος ή όχι. Αυτός όμως ήταν άνεξεχνίαστος αι ούτε κατάλαβε π'ός ο άλλος περιμένε μιά απάντηση.

Τό έσκασε τ'ο μυαλικό και τώρα παρακολουθ'οσε με άγωνία τ'ο πρόσωπο τού κύριου Θωμά γιά νά καταλάβη, εν μίλησε σάν άγγράμματος ή όχι. Αυτός όμως ήταν άνεξεχνίαστος αι ούτε κατάλαβε π'ός ο άλλος περιμένε μιά απάντηση.

ΤΕΛΟΣ

ΚΥΡΙΑΡΙΣΙΑ και π'εκα πλαισιώνουν τ'α έρείπια τού Παλατινού πού απ' τούς έπτ'α λόφους είν' εκείνος πού διατρεί τις αρχαιότερες άνάμνησεις τού μεγαλείου τής Ρώμης. Κατεστραμμένος και λεηλατημένος από τις άρπαγές τών βαρβάρων κατά τόν μεσαιώνα, άγοράσθηκε τ'ο 1870 από τ'ο Ιταλικόν Κράτος, πού ήρχισε τ'ας άνασκαφές. Ο Ίάκωβος Μπόνη έφερε εις τ'ο φῶς τ'α θαυμάσια θραύσματα τών άνακτόρων τού Τιβερίου, τού Νέρωνος και τών Φλαβίων. Τ'α τελευταία αυτά έτη οι αρχαιολογικές άνασκαφές ενετάθησαν.

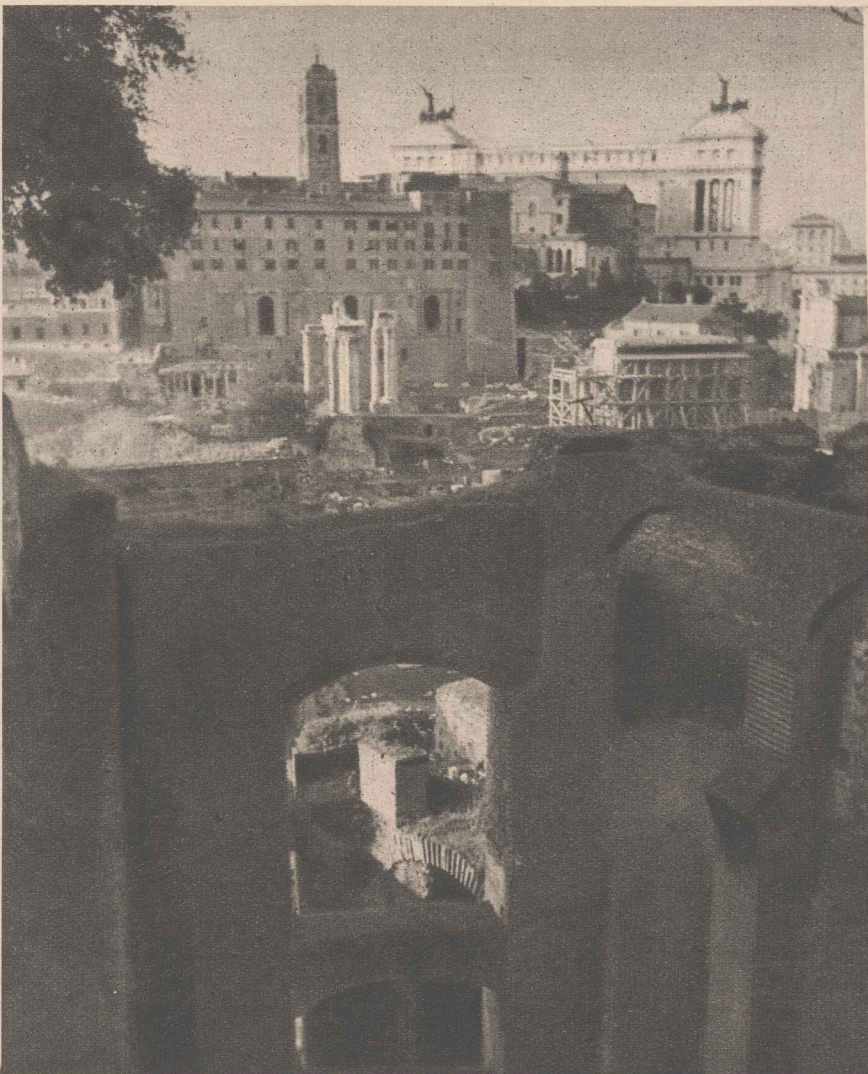
FORVM PALATINVSQVE

Εισερχόμεθα εις τήν αγοράν, από τήν εισοδόν τής όδου τής αυτοκρατορίας. Οι προωμομαί, κατά τήν πανάρχαιαν έποχή, μαζεύονταν σ'τις κορυφές τών λόφων, γιά νά υπερασπίζονται με μεγαλύτερη εύκολια. Έκεί κάτω ήταν κάμπος, ήταν τέλματα, ύπ'ρχαν καλαμίες πού στέναζαν απ' τόν άέρα. Καί στή μέση έτρεχε ένα ποταμάκι, έλευθερο, καθαρό, άδ'ο πού άργότερα δαμάσθηκε, κλεισθηκε, ύποδουλόθηκε σ'τις σκοτεινές ανάγκες τού ανθρώπου, και πού απ' τ'ο νέο του προορισμό ονομάσθηκε Μεγάλη ύπόνομος. Σ'τό τέλος τής κατηφορίας, πού ένώνει τόν σημερινό έπίπεδο τού δρόμου με τ'ο παλιό έπίπεδο τής έποχής τού Αὐγούστου, ύψώνεται σ'τ' άριστέρα μας ο ναός τού Άντωνίου και τής Φαουστίνας. Όσο γερνά ή γ'η παχύνει και σκεπάζει τ'α έργα τού πολιτισμού, κ' έρχεται έπειτα ένας άλλος πολιτισμός και τ'α ξεθάβει από περιέργεια, από άγάπη, από σεβασμό. Αυτή τή γ'η πού κατέβηκε νά σκεπασθ'ι τ'α μνημεία τής αρχαίας Ρώμης, ή Στένταλ, δέν μπορούσε νά τήν έξηγήσθ'. «Και όχι άπομεινάρια λυσιμίας και τ'α ξεθάβει από περιέργεια, από άγάπη, από σεβασμό. Αυτή τή γ'η πού κατέβηκε νά σκεπασθ'ι τ'α μνημεία τής αρχαίας Ρώμης, ή Στένταλ, δέν μπορούσε νά τήν έξηγήσθ'.

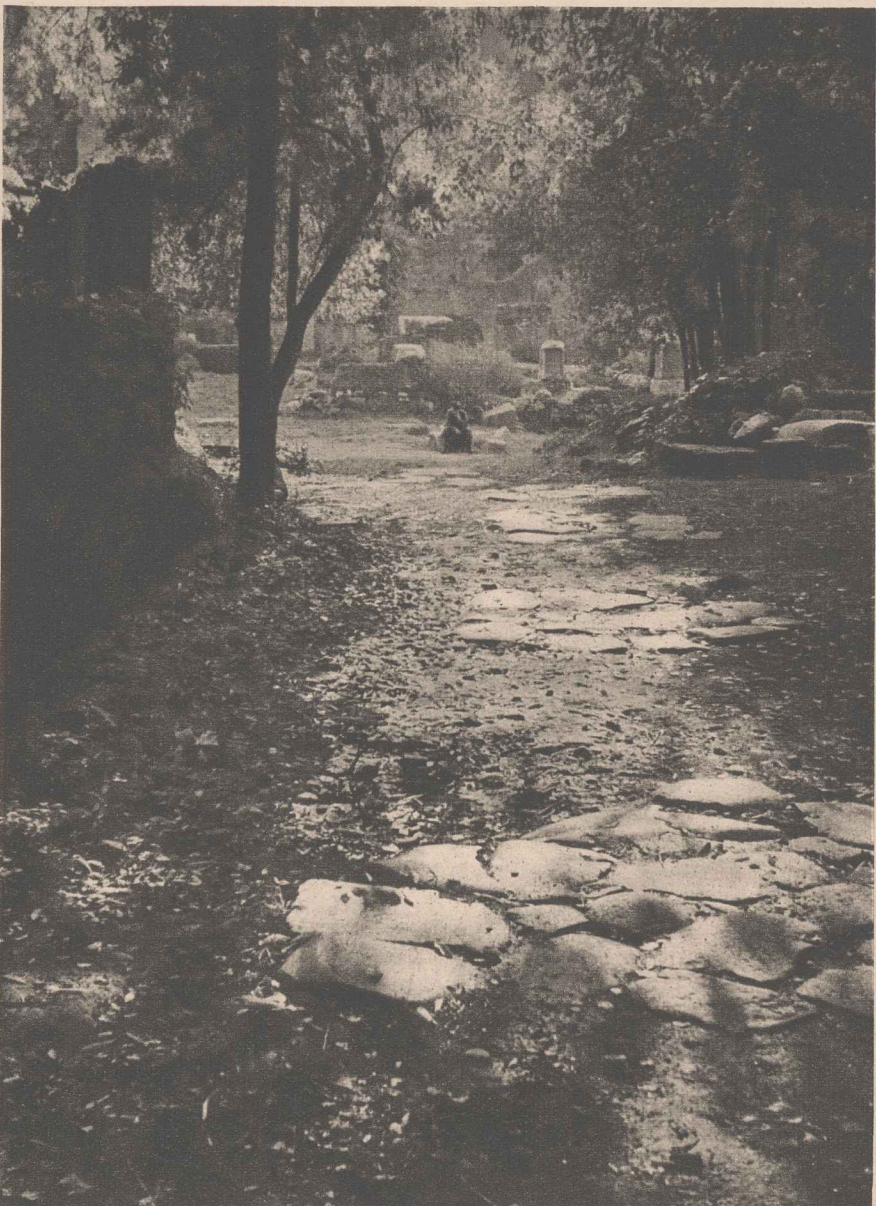
«Και όχι άπομεινάρια λυσιμίας και τ'α ξεθάβει από περιέργεια, από άγάπη, από σεβασμό. Αυτή τή γ'η πού κατέβηκε νά σκεπασθ'ι τ'α μνημ

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΑΥΤΑΙ στήλαι κορινθιακού ρυθμού είναι τά μόνα έναπομεινάντα υπόλοιπα του αρχαίου Ναού του Κάστορος και του Πολυδευκούς, ανεγερθέντος τό έτος 488 π. χ.

ΜΙΑ ΑΠΟΨΙΣ τής ρωμαϊκής αγοράς. Είς τό δεξιόν, κάτω από τόν λευκόν ογκόν του μνημείου του Βίκτωρος Έμμανουήλ του 2ου φαίνεται ή άσπίς του Σεπτίμιου Σεβηρίου.

Η ΟΔΟΣ ΑΥΤΗ είναι έστρωμένη με πλάκας άκανονίστους. Έκείνο τό όποϊον οί αρχαίοι έκαμαν προς εύκολίαν των, οί σύγχρονοι τό κάμνουν από καλλισθησίαν.

ΤΟΝ ΣΚΛΗΡΟΝ αυτόν δρόμον τόν διέβησαν ό Άντώνιος, ό Όβίδιος και ό Άννιος Σένεκα, πατήρ του φιλοσόφου, πού άπεστήθισε 200 στίχους μόλις τούς ήκουε.

Γαζιαν

νῆς. Ὁ Δομένικος Μορέλλι (1826-1901) ἔχει πράγματι ἰσχυράν δύνάμιν φαντασίας ἥτις τόν θέτει εἰς ἐπίπεδον συζητήσεως. Μολαταῦτα ἡ θέλησις τῆς φαντασίας του δέν ἔχει φιλοκαλλίαν καί γνωρίζων καλῶς τήν σπουδαιότητα τοῦ πρωταρχικοῦ μέσου τῆς ζωγραφικῆς τοῦ χρώματος, ὑπερβάλλει τόν τόνον εἰς ὀρισμένα σημεῖα τοῦ πίνακος, ἐνώ εἰς ἄλλα πάλιν τόν ἐπισκιαίζει μέ ἀνοιχτό-σκοτεινάς σκιάς. Ἡ ἀναποραστικότης αὕτη, μεταξύ δύο τόσον διαφόρων ζωγραφικῶν ἀπόψεων, τό ἀνοιχτό-βαθυ τοῦ τόνου (δηλαδή τῶν σχέσεων τῶν χρωματισμῶν) καί τό ἀνοιχτό-βαθυ τῆς σκιάς καί τοῦ φωτός, πού εἶναι κοινόν ἐκτός ἀπό τόν Μορέλλι, καί εἰς σχεδόν ὅλους τοὺς ἰταλοὺς ρωμαντικούς (ἐφ' ὅσον οἱ ζωγράφοι αὐτοὶ ἔχουν ζωγράν προτίμησιν διὰ τήν ἄποψιν αὐτήν) συνετέλεσε εἰς τό νά κάμῃ ἀβέβαιοι τόν πρόλογον τῆς συγχρόνου ἰταλικῆς ζωγραφικῆς. Δι' αὐτόν τόν λόγον αὕτη ἡκολούθησε οἰκειοθελῶς τά εὐρωπαϊκά παραδείγματα.

Ἀπόψεις τοῦ γερμανικοῦ ρωμαντισμοῦ: — Ἡ ἰταλική σχολή (εἰδικῶς ἡ σχολή τῆς γενεᾶς τοῦ Χάγκες) συγγενεῖ περισσότερο μέ τās ρωμαντικάς γερμανικάς μορφάς, παρά μέ τόν γαλλικόν ρωμαντισμόν. Ζωγραφική ἀπλή καί ποτισμένη μέ σκιάς, ἐρωτευμένη μέ τόν χριστιανικόν μεσσιῶνα, καί μέ ἠθικάς ἀλληγορίας, τέλος ρωμαντική μέ ὅλην τήν κυριολεξίαν τῆς λέξεως. Μόνον πού τό λατινικόν πνεῦμα, ἡλευθέρωσε τās καλλιτεχνικάς μασ μορφάς, ἀπό τό εἶδος ἐκεῖνο τοῦ μυστηρίου πού ἀποτελεῖτο ἀπό μεγάρας καί νεκροταφεῖα, ἀπό δάση κατὰ τήν νύκτα καί ἀπό ποταμούς φυλαγμένους ἀπό τήν σέληνην, καί πού ἐβύθισε τήν γερμανικήν σχολήν εἰς ἓνα εἶδος φιλοκαλλίας ἐκ τοῦ ὁποῖου οὔτε καί σήμερα κατόρθωσε νά ἐλευθερωθῇ ὁλοσχερῶς.

Ὅπως εἰς τήν Ἰταλίαν, ὁμοίως καί εἰς τήν Γερμανίαν αἱ διαφοραί μεταξύ τῶν διαφόρων ἐπαρχιακῶν σχολῶν, εἶναι καταφανεῖς. Καί ὁ γερμανικός ὡσαύτως ἀρχίζει μέ τήν κίνησιν τῶν «νατζαρέν» καί μάλιστα εἰς ἐξ αὐτῶν ἐπιστρέψας ἐκ Γερμανίας ἤρχισε τήν σχολήν ἐκείνην τοῦ Μονάχου, τό ἰδεῶδες τῆς ὁποίας, γερμανικόν ἑκατόν τοῖς ἑκατόν, ἐθεμέλιωσε τά «κολοσιαῖα» (Kolossal) καί «θαυμάσια» ἔργα. Ἰδεολογική καί ἀσύλληπτος ζωγραφική ἡ ὁποία ἐπροχώρησε εἰς ἀλληγορικάς φαντασίας ἐγκαταλείπουσα τήν ὁδόν, τήν περισσότερον ἐνδεδειμένην, εἰς τήν τέχνην τῆς ἰδιοτρόπου φαντασίας.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Γουλιέλμος Κάουμπαχ εἰς Μονάχον, ἔφερε εἰς τό ἀνώτατον τās ἀρχάς τοῦ Κορνέλιους, ὁ Ἀλφρέδος Ρέθελ ἴδρυε εἰς Ντούσελντορφ, μίαν ἄλλην σχολήν, ἡ ὁποία παρ' ὅλον ὅτι ἦτο ὀλιγότερον προσηλωμένη εἰς τόν μηχανισμόν καί ἀντιθέτως προσεκτικωτέρα εἰς τό ἐπεισόδιον, δέν ὑστέρησε τῆς πρώτης ὅσον ἀφορᾷ τās ἐξεζητημένας καί ἐγκεφαλικάς μορφάς. Ἡ σχολή τοῦ Ντούσελντορφ, ἐν συγκρίσει μέ τήν τοῦ Μονάχου, εἶναι πλέον ἀπομακρυσμένη ἀπό τήν λατινικήν παιδείαν καί οἱ ζωγράφοι τοπείων τοῦ ρεύματος αὐτοῦ, ὅπως ὁ Σικέρ καί ὁ Ἀλχενμπαχ, μέ τήν ἀγάπην των πρὸς σκηνογραφικόν καί συμβολικόν τοπεῖον, διέδωσαν εἰς τήν βόρειον Εὐρώπην εἰς τās Σκανδιναυικάς χώρας καί τήν Ρωσίαν ἐπί παραδείγματι, τήν ἀκαλλισθησίαν ἐκείνην ἡ ὁποία ἀκόμη μᾶς ἐξοργίζει.

Δύναται μολαταῦτα νά εἰπωθῇ ὅτι τό μεγαλύτερον μέρος, τῆς ρωμαντικῆς γερμανικῆς ζωγραφικῆς ἔχει τήν κοίτιδα του εἰς Πρώμην, ὅπου ἤνθισεν ὁ ὄμιλος τῶν «νατζαρινῶν».

RAFFAELE DE GRADA

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΡΝΕΒΑΛΙ ἐπιλεγμένου Πίτσι (Λούβρον 1706-1873) «Ψυγή εἰς τήν Αἴγυπτον» (Λεπτομέρεια).

ΔΑΝΙΗΛ ΠΑΝΤΖΟΝΗ (Ιντρα 1844-1889). «Προσωπογραφία νέου».

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΡΝΕΒΑΛΙ επιλεγμένου Πίτσιο «Παιδίον με την φωλεάν».

ΤΡΑΝΚΟΤΙΛΑΛΟ ΚΡΕΜΟΝΑ (Παβία 1837-1878) «Προσωπογραφία».

ΤΟ ΠΙΕΔΙΟΝ τῶν Θαυμάτων καὶ τὸ Βαπτιστήριον. Στὴν θαυμάσια αὐτὴ πλατεῖαν ποῦ, δὲν εἶναι καὶ πλατεῖα, ἀλλ' ἓνα πεδῖον ὅπου φυτρῶνει τὸ χορτάρι, καὶ ὅπου κανένας δὲν θ' ἀποροῦσε ἂν ἔβλεπε νὰ βόσκουν κοπάδια ἀπὸ κατσῖκες, οἱ κάτοικοι τῆς Πίζας βγαίνουν γιὰ νὰ ἤλιασθουν καὶ ν' ἀπολαύσουν τὸ θέαμα, ποῦ καὶ γι' αὐτοὺς εἶναι πάντα καινούργιο καὶ ζωηρό. Ὁ τουρίστας ποῦ ἐπισκέπτεται τὴν Πίζα μένει γοητευμένος ἀπὸ τὴν ποικίλια τῶν θεαμάτων, ποῦ προσφέρουν στὰ μάτια του τὰ μνημεῖα, οἱ πλατεῖες, καὶ οἱ κάτοικοι.

ΜΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΗ ΠΙΖΑ

Ἐφθάσα στὴν Πίζα γιὰ νὰ δῶ τὸν Πύργο, τὴν Μητρόπολη, τὸ Βαπτιστήριον καὶ τὸ νεκροταφεῖο. Εἶναι οἱ δύο μετὰ τὰ μεσάνυχτα καὶ μαζὺ μου κατεβαίνουν ἀπ' τὸ τραῖνο καὶ μερικοὶ μὲ τοὺς χαρτοφύλακες φουσκομένους, ἀπὸ κτένια, σαπουνάκια κλπ. Βρέχει, εἶναι σκοτάδι καὶ δὲν βρῆκα δωμάτιο σὲ κανένα ξενοδοχεῖο.

Δὲν εἰμαι τουρίστας, ταξίδεψα γιὰ δουλειές, θέλησα μονάχα νὰ σταματήσω στὴν Πίζα, γιὰ νὰ συμπληρώσω τὶς γνώσεις μου σχετικὰ μὲ τὰ διάσημα μέρη.

Τὸ πρωὶ ἔβρεχε ἀκόμα. Μόλις γύρισα τὴν τελευταία γωνία, ἀνάμεσα στὸ γκριζό πέπλο, παρουσιάσθηκαν μπροστά μου ὁ Πύργος, τὸ Βαπτιστήριον καὶ ἡ Μητρόπολη, μόνοι τους πάνω στὴ μεγάλη πρασιὰ γυαλιστοὶ καὶ βρεμένοι, γυμνοὶ ὅπως στίς φωτογραφίες. Στάθηκαν κάτω ἀπ' τὴν πόρτα τοῦ τελευταίου σπιτιοῦ καὶ ἀνοιξά τὸν ὁδηγῶ.

Δὲν ἤμουν μονάχος κάτω ἀπ' τὴ σκεπὴ τῆς πόρτας. Πολλὰ ἄλλα πρόσωπα εἶχαν σταθῇ σὰν καὶ ἐμένα, ἄλλα βαστούσαν στὸ χέρι τους τὴν πρωϊνὴ ἔφημερίδα ἢ καμμιὰ ἐπιθεώρηση, γιατί ἦταν ὅλοι κάτοικοι τῆς Πίζας, ποῦ περιμεναν νὰ βγῇ ὁ ἥλιος καὶ νὰ περάσουν μὴ εὐχάριστη Κυριακή.

Ὅταν σηκώθηκε ὁ ἥλιος ἦταν σὰν νὰ σηκώθηκε ἡ αὐλαία. Τὰ σύννεφα γλιστροῦσαν σιωπηλά, οἱ ἄνθρωποι ἔπαισαν νὰ διαβάσουν. Τὸ τοπίο ἄλλαξε χρωματισμαῖς, οἱ πέτρες τῶν μνημείων φωτίσθηκαν, ὅλη ἡ πλατεῖα γέμισε μὲ πρόσωπα ποῦ ξεπρόβαλλαν, γρήγορα ἀπ' ὅλους τοὺς τριγυρνοὺς δρόμους. Ζητοῦντα μιά γωνιά μὲ ἥλιο, ἓνα ἀναπαυτικὸ κάθισμα ἢ καὶ μονάχα ἓνα καλὸ μέρος γιὰ νὰ σταθοῦν, ἀκουμπισμένοι στὸ μπαστοῦν, νὰ ξεκουράσουν τὸ βλέμμα τους πάνω στὴ πρασιναῖδα τοῦ κήπου ἢ στὸ γαλανό τ' οὐρανοῦ.

Ἐγὼ ἔμεινα στὴ σκιά τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔβλεπα ὅλα σὰν σὲ θέατρο, καὶ θάθελα νὰ μπορούσα νὰ γυρίσω ἓνα διακόπτη γιὰ

νὰ ξαναφέρω τὴ κακοκαιρία καὶ νὰ ξαναδῶ τὴν σκηνὴ ἀνάποδα, τὴν πλατεῖα ἄδεια καὶ τὰ μνημεῖα πίσω ἀπ' τὸ γκριζό πέπλο.

Πέρασα ὅλη μου τὴ μέρα ἐκεῖ. Μόνο τὸ μεσημέρι πήγα σ' ἓνα γειτονικὸ ἐστιατόριο. Οἱ ὄρες περνοῦσαν γλυκὲς καὶ ἴδιες. Μιά παιδούλα γύριζε χωρὶς νὰ σταθῇ γύρω ἀπ' τὴ Μητρόπολη τρέχοντας μὲ τὸ τσέρι της σὰν μιά πεταλούδα. Μιά μητερούλα μὲ τὰ δύο παιδάκια της, ἀδιάκοπα τὰ μετακινούσε καὶ τὰ χάιδευε. Οἱ μεγάλοι εἶχαν πὺ σφοδρὲς ἀσχολίες, κάποιον κοιμοῦνταν ἢ ἔπαιζαν ντάμα.

Ἀνέβηκα καὶ στὸ Πύργο. Ὅταν ἐφθάσα ἦταν ἡ ὥρα δώδεκα καὶ ὁ φύλακας ἄρχισε νὰ κτυπᾷ τὶς καμπάνες. Τὰ διάσημα μνημεῖα ἀπ' τὰ ψηλά φαίνονταν ὅλα περιτριγυρισμένα ἀπὸ εὐθυμούς κατοίκους ποῦ ἐμοιάζαν σὰν καθηγητές, ποῦ κατέβηκαν ἀπ' τὴν ἔδρα τους, γιὰ νὰ φιλοκουβεντιάσουν μὲ τοὺς μαθητές τους.

Ὅσο σηκώνονταν ὁ ἥλιος τόσο γέμιζε καὶ ὁ κήπος ἀπὸ φωνές καὶ ἀπὸ θόρυβο. Ὁ ἥλιος χαμηλὸς καὶ ζεστός γέμιζε ὅλους, μὲ μιά φρενιτικὴ τρέλλα καὶ τὰ παιδιά ἐκάναν τὰ πότρελλά πράγματα, τοῦμπες πάνω στίς τοῦμπες, ὡς ποῦ νὰ ζαλιστοῦν. Μόνο ἡ παιδούλα μὲ τὸ τσέρι διατηροῦσε τὴν ἐπιφυλακτικὴ καὶ χαριτωμένη της ἀξιοπρέπεια, σίγουρη γιὰ τὴν ἀνωτερότητα της.

Οἱ σκυιὲς μάκραιναν. Πολλὲς μητέρες ἔφευγαν γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὸ φαγητό. Ἀπὸ τοὺς πλάγιους δρόμους, βγαίνανε σὰν ἀράχνες, σιγανά, μαῦρα ἀμάξια γιὰ νὰ πάρουν τὶς οἰκογένειες ποῦ κατοικοῦσαν μακριά. Ἡ σκιά τῶν σπιτιῶν, ποῦ προχωροῦσε πάνω στὸν κήπο ἔδιωχνε ὅσους ἔμειναν στίς τελευταῖες γωνιὲς μὲ ἥλιο. Οἱ σκυιὲς ποῦπεφταν πάνω στὰ μνημεῖα γέμιζαν τὰ κενὰ καὶ ὁ πύργος ἐμοιάζε σὰν νάκλεισε τὰ μάτια του.

Ἡ ΠΙΖΑ εἶναι ἓνα πρᾶγμα ξεχωριστό, ἓνα νησί ποῦ μᾶς κάνει ν' ἀποροῦμε πὺς βρισκεται μὲς στὴ θαυμασία Τοσκάνια. Ἡ Πίζα δὲν εἶναι Φλωρεντία, οὔτε Σιένα, Ἡ Πίζα εἶναι Πίζα. Ἡ ξεχωριστὴ αὐτὴ χάρις ποῦ ἔχει ἡ πόλη στὴν ἀρχιτεκτονικὴ της, στίς συνήθειες της, στὴν ὁμιλία, βρίσκεται ἐπίσης καὶ στίς γυναῖκες. Οἱ κοπέλλες τῆς Πίζας εἶναι ὁμορφες σφοδρὲς, καὶ δυνατές καὶ μᾶς κάνουν νὰ σκεπτόμαστε τὰ καλλιὰ μνημεῖα.

L. C.

ἀκολουθεῖ

ΜΙΑ ΑΛΛΗ περίεργη πλατεία. Τό πλακόστρωτο, εναλλάσσεται με τις πρασιές και σχεδόν πάντα έχουμε μπρός μας ένα ευγενικό αρχιτεκτονισμό. Η πλατεία αυτή είναι μακριά απ' τη κίνηση και τα παιδιά κυλούν τα τσερνία τους ελεύθερα και ήσυχα. Ακόμα και στην εποχή της βενζίνης δεν υπάρχει κίνδυνος. Το αυτοκίνητα περνούν από μακριά, και ούτε ακούγονται.

Η ΜΕΓΑΛΗ καμπάνα του γυρτού πύργου της Πίζας, σημαίνει τους δώδεκα κύτους του μεσημεριού. Μόλις σφυρίξει ή σειρήν ενός γειτονικού εργοστασίου ο γέρος φύλακας με κινήσεις σιγανές και μετρημένες σάν αυτόματο πιάνει τό μεγάλο πλήκτρο της πελώριας καμπάνας κι αρχίζει νά χτυπά. Είναι μεσημέρι, για τους κατοίκους της Πίζας.

ΚΑΘΕ ΑΛΛΟ θά σκέφθηκε ο αρχιτέκτονας του καμπαναριού, όταν τό χόμα υπεχώρησε και άπείλησε ν' αναποδογυρίση τόν πύργο πού ήταν πιά μισοτελειωμένος, έκτός απ' τ' ότι ή μισοκαταστροφή αυτή, θάταν ή αίτία της πύ πρώτοτυπης διασημότητας του έργου του. Σε κάθε γωνιά δρόμου, μαγαζιά πουλούν μικρούς γυρτούς πύργους της Πίζας.

ΤΕΛΟΣ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Η ζωή στο «Κινηματογραφικό πειραματικό κέντρο» κυλά ήσυχη και άταραχη. Η νέα έδρα, σε μικρή απόσταση από τη Cinecittà, εγκαταστάθηκε απ' τόν Ντούτσε, και αποπνέει την αρχαϊκή έννοια της ειρήνης, πούναι χαρακτηριστική στά μοναστήρια. Εργάζονται θαύματα. Σήμερα οι εγγεγραμμένοι στους διάφορους κλάδους μαθηταί είναι 167. Μεταξύ αυτών ένας σοβαρός αριθμός αντιπροσωπεύεται από τό γυναικείο φύλο. Κορίτσια από 16 έως 20 χρόνων, πού ήλθαν απ' όλες τις επαρχίες κι απ' τό εξωτερικό ακόμα και πού φιλοδοξούν νά γίνουν καλλιτέχνες και πού όνειρεύονται νά δούν τά μικρά τους όνόματα γραμμένα με μεγάλα γράμματα πάνω στις φωτεινές ρεκλάμες.

Στό κέντρο διδάσκονται διάφορες ύλες, σχετικές με τή τεχνική του κινηματογράφου. Πρό παντός άπαγγελία, πού έχει μία χωριστή υποδιαίρεση, φυσική άγωγή, για τή τελειοποίηση του σώματος, με τακτικά μαθήματα ξιφασκίας, γυμναστικής και χορού. Έπειτα διδάσκονται σκηνογραφία, όπτική, ήχοληψία, παραγωγή και καλλιτεχνική πραγματοποίηση, και τό τελευταίο αυτό μάθημα διαιρείται σε τρία τμήματα, της σκηνοθεσίας, της σκηνογραφίας και της συναρμολόγησης.

Η κανονική διδασκαλία διαρκεί δύο χρόνια. Έπειτα απ' τά δύο χρόνια αυτής της προεξάσκησης, όσοι απ' τούς μαθητές ύποστούν μ' επιτυχία τις διάφορες εξετάσεις θά γίνουν δεκτοί ν' ακολουθήσουν τά μαθήματα και τις άσκήσεις έκτός προγράμματος. Αντίθετα απ' ό, τι συμβαίνει συνήθως, στά πανεπιστήμια «οι έκτός προγράμματος» του κέντρου είναι μαθητές πού ξέρουν περισσότερα απ' τούς άλλους και άπολαμβάνουν κάποιου σεβασμού εκ μέρους των δασκάλων των.

Διά νά γίνει κανείς δεκτός στο σχολείο του κέντρου, πρέπει νά λάβη μέρος στους διαγωνισμούς πού προκηρύσσονται κάθε χρόνο γι' αυτό τό σκοπό και νά ύποστη μ' επιτυχία τις εισαγωγικές εξετάσεις. Τό άνώτατο όριο ήλικίας για νά γίνουν δεκτοί είναι 20 ετών διά τούς νέους και 16 για τις νέες. Η διδασκαλία γίνεται δωρεάν.

Είς τήν αΐλήν της χαρακτηριστικής αυτής σχολής, έχει κτισθή ένα Κιν. Στούντιο πού θά χρησιμοποιηθή για τις ύποχρεωτικές άσκήσεις και τό ένδεχόμενο γύρισμα ταινιών, πού όρισμένοι σκηνοθέτες μπορεί νά έλθουν απ' έξω νά γυρίσουν, υπό τήν διεύθυνση του Κέντρου.

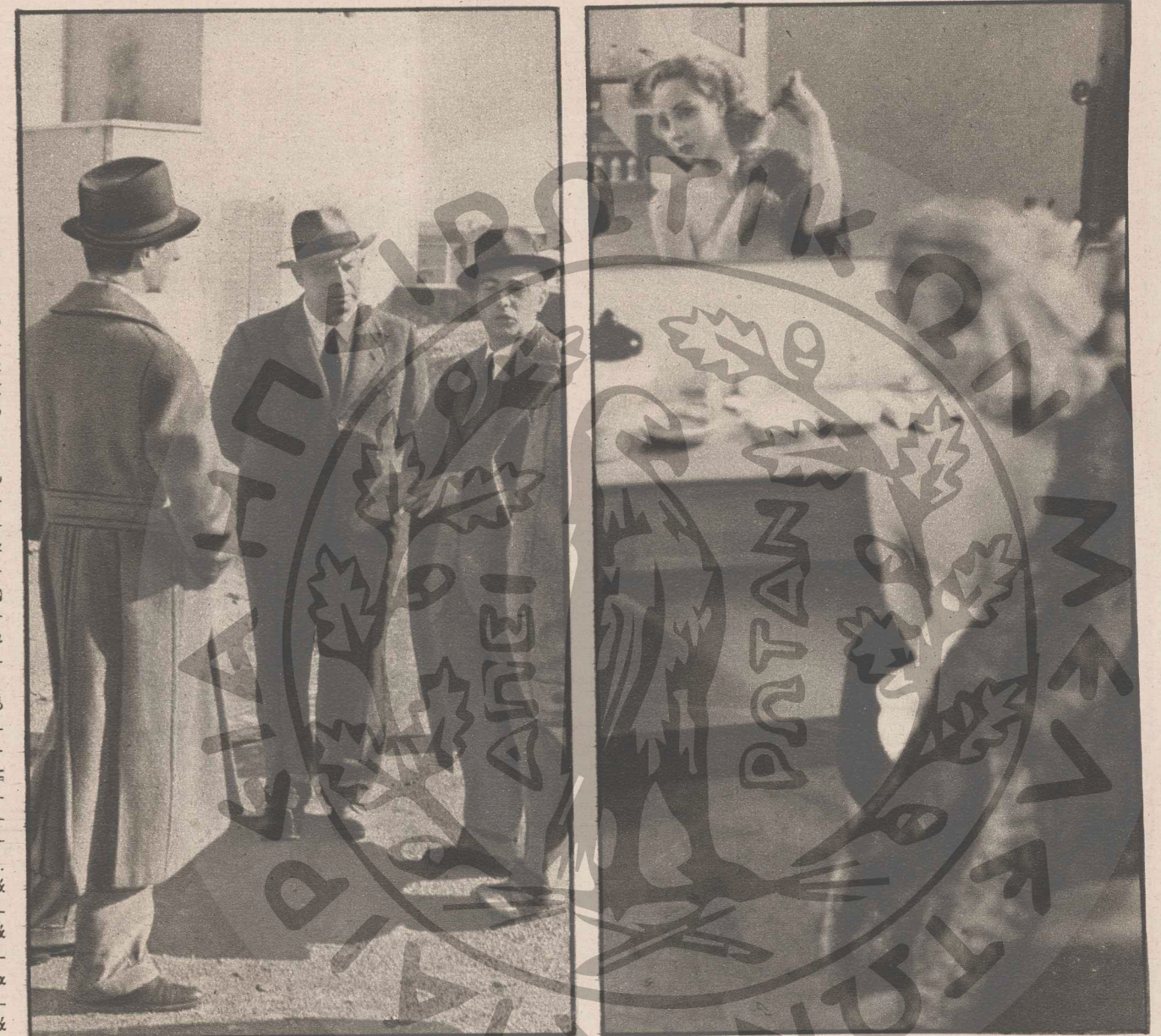
Ο γενικός Διευθυντής του Κέντρου, έχει τή πρόθεση νά προωθήση, υπό τήν αιγίδα του σχολείου, μία κανονική κινηματογραφική παραγωγή. Κάθε τόσο, σκηνοθέτες, πού θά έχουν δώση δείγματα της άξίας των, θά προσκαλούνται νά διευθύνουν έξιες λόγου ταινίες. Η μεγάλη διαφορά μεταξύ των ταινιών πού θά παράγονται έδω και των άλλων πού γυρίζονται στα Άλλα στούντιο, είναι ότι έδω θά εργάζονται μόνον με καλλιτεχνική βάση.

«Είναι ένδιαφέρον — μας έξηγηί ο διευθυντής — τό σύστημα πού ανακαλύψαμε, για νά εξαλείψουμε, απ' όσους μελετούν άπαγγελία, τις χαρακτηριστικές προφορές του τόπου τους. Πράγματι ανακαλύψαμε πού όταν ο μαθητής έχει δυνατή τοπική προφορά, είναι καλό νά διδάσκει τό ιδίωμα μιας άλλης διαλέκτου. Π. χ. εις ένα ναπολιτάνο διδάσκουμε νά μιλή μιτανέζικα, σ' ένα μιτανέζο νά μιλή ρωμάνικα, σ' ένα φλωρεντιάνο τά βενετικά κ. ο. κ. Μέ τήν επίθεση αυτή των διαφόρων διαλέκτων, επιτυγχάνεται κάποια φωνητική ίσορροπία, και μία σχετική αὐτονομία προφοράς, πού κατόπιν, με τά μαθήματα της άπαγγελίας ζητούμε νά εμβαθύνουμε και ν' αναπτύξουμε».

EMILIO CERETTI

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑΙ σκηναί της ζωής του Κέντρου. Ο καθηγητής αναπτύσσει εις τούς μαθητάς ένα θέμα, εξηγών όλες τας λεπτομερείας. Μετά τήν ανάπτυξιν ζητεί από τούς μαθητάς νά εξηγήσουν και αυτοί πώς άντελήφθησαν, και πώς εχρωμάτισαν τά διδαχθέντα.

ΣΤΙΓΜΕΣ επισκέψεων. Ο σκηνοθέτης Ρενουάρ συνοδευόμενος από τόν διευθυντήν, έπισκέφθη και περιεργάζεται τήν σχολήν. ΤΩΡΑ ο Ρενουάρ έφυγε και πρέπει νά ξαναρχίσουν τήν δουλειά: μία μαθήτρια πού ετοιμάζεται νά πάη στόν καλλιόπιστή ακολουθεί.

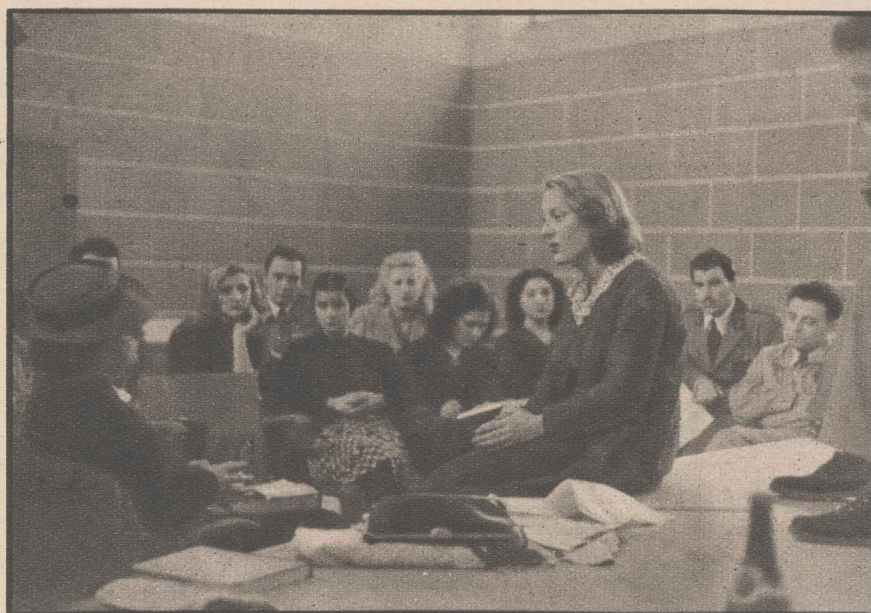

σελ. 36

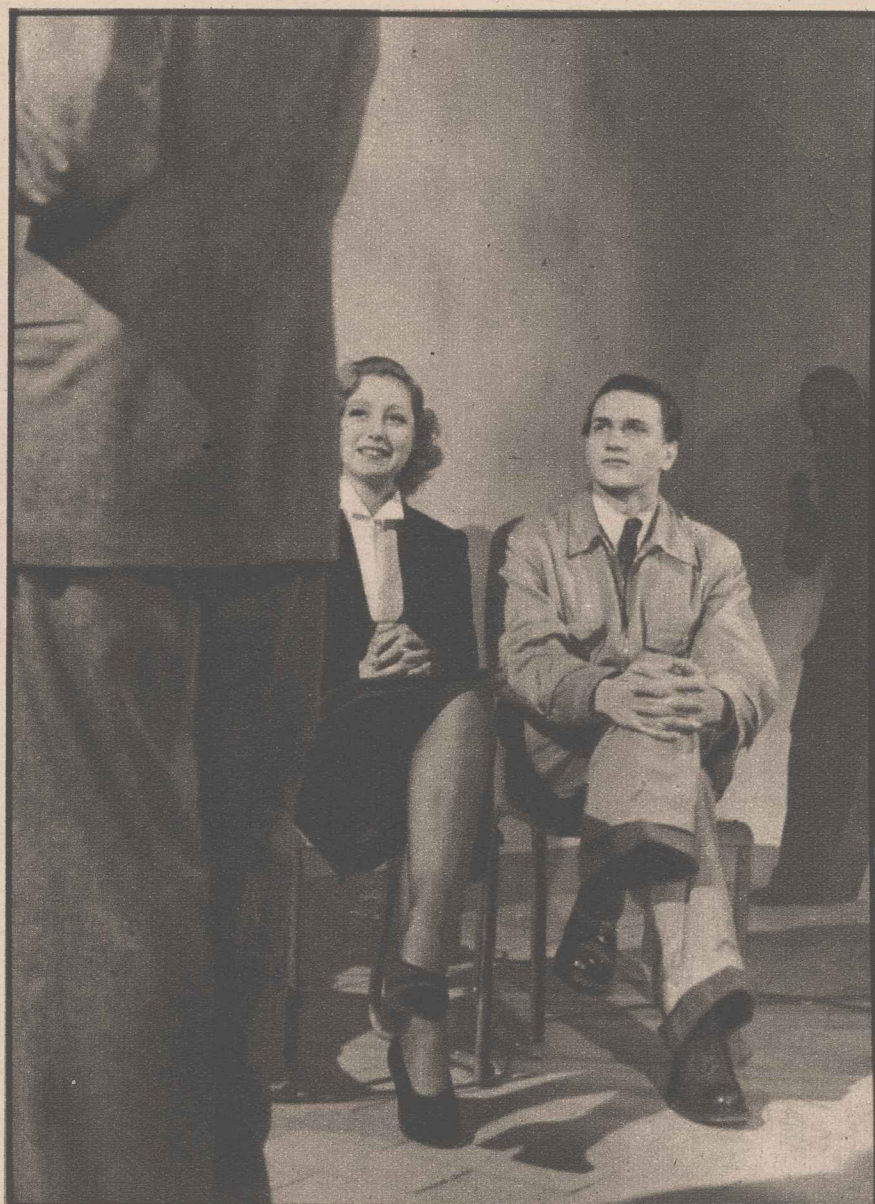
ΠΡΩΙΝΟ. Από τās 9 έως τās 10 φυσική άγωγή στό ύπαιθρο. Ένώ τ' άγόρια γυμνάζονται τά κορίτσια κάμνουν μαθήματα χορού. Είς τās δέκα ψυχρολουσία, έπειτα λίγων λεπτών

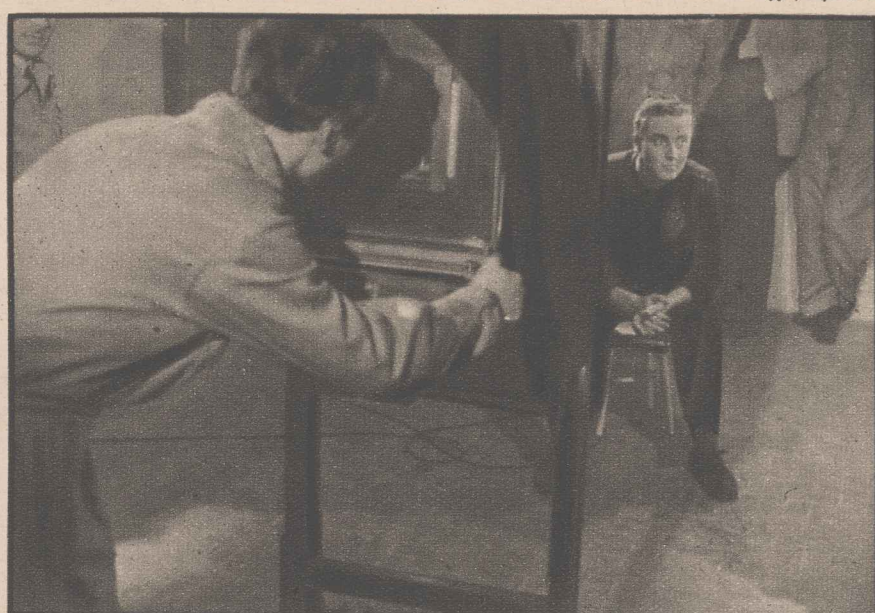
ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΕΚΑ και 3ο άρχίζει ή έργασία. Άνάβουν οι προβολείς. Άπ' τ' άλλο μέρος, σέ μιά μικρή σκηνή, ό μαθητής είναι έτοιμος στή θέση του και σέ λίγο θ' άρχισή.

Η ΕΡΓΑΣΙΑ εξακολουθεί. Στās 11 μάθημα άπαγγελίας. Μιά μαθήτρια δοκιμάζει μιά παθητική σκηνή. Οι σύντροφοι τήν παρακολουθούν περίεργοι. Στ' άριστερά ή διδασκά- λισσα επιβλέπει γιά νά γίνεται ή άπαγγελία φυσική, χωρίς νά χάνη και τή δυνάμη της.

Ο ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟΣ σκηνοθέτης δίδει οδηγίες γιά τή σκηνή πού θά γυρισθή. Αὐτός έξηγεί τίς στάσεις, πώς θά φερθῇ ό ήθοποιός, και πώς θά χαμογελάσῃ.

Ο ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟΣ όπερατέρ μελετᾷ μιά σκηνή. Παρατηρεῖ τήν απόσταση έλέγχει τόν φωτισμό. Όλες οι δοκιμές πού έγιναν κατά τās άσκήσεις μαζεύονται και είναι στή διάθεση τών παραγωγών, στήν περίπτωση πού θά χρειασθοῦν ένα καινούργιο τύπο.

σελ. 37

διαιετημα, γιά νά ξεκουρασθοῦν και νά έτοιμασθοῦν, γιά τὰ τεχνικά και καλλιτεχνικά μαθήματα, πού θ' άκολουθήσουν.

ΤΟ ΜΕΣΗΜΕΡΙ πρόγευμα στό έστια- τόριο κ' έπειτα άνάπαυση έως τās τρεῖς.

ΣΤΑΣ 3 ΞΑΝΑΡΧΙΖΕΙ ή δουλειά γιά νά εξακολουθήσῃ έως τās 6 και μισή.

Η ΕΡΓΑΣΙΑ τών ειδικευομένων εις τās επιπλώσεις και τίς ένδυμασίες. Οι μα- θηταί έξετάζουν δείγματα ύφασμάτων.

Η ΔΟΥΤΙ ΖΕΛΛΑ Μπέγκη μαθήτρια εκτός προγράμματος, είναι μαθήτρια πού βγή- κε άπ' τό Κέντρο και πού τιμήθηκε άπ' τούς παραγωγούς. Είναι προικισμένη μέ ιδιο- συγκρασία άληθινής καλλιτέχνιδος πού έλαβε στό Κέντρο τήν άπαιτούμενη μόρφωση.

ΟΙΚΟΣ
MONDADORI

Επιστροφή της

GRAZIA
DELEDDA

της μεγάλης Ιταλίδος συγγρα- φέως, Βραβείον Νόμπελ 1926 Μέ ένα πρώτον τόμον μέ

ΝΟΒΕΛΛΑΣ ΚΑΙ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

Ο οίκος MONDADORI ήρχισε έσχάτως τήν δημοσίευσιν, τή έπιμελεία του Ιταλού άκα- δημαϊκού Αιμιλίου Τσέκη

ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

της μεγάλης αὐτῆς καλλιτέχ- νιδος, της προώρως έκλιπού- σης. Ο πρώτος αὐτός τόμος περιλαμβάνει 76 μυθιστορή- ματα και μίαν συλλογήν από 22 νοβέλλας και άκριβώς :

ΗΛΙΑΣ ΠΟΡΤΟΛΟΥ - ΠΕΡΙ- ΣΤΕΡΑΙ ΚΑΙ ΙΕΡΑΚΕΣ - ΚΑΛΑΜΟΙ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ - ΑΝΟΙΚΤΟΒΑΘΥ (νοβέλλα) - ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΣΙΡΚΑ - Η ΜΗΤΕΡΑ - ΑΝΝΑΛΕΝΑ ΜΠΙΑΙΝΙ

Μέ πρόλογόν του Αιμιλίου Τσέκη, Τόμος της συλλογῆς «OMNIBUS» πανόδετος μέ έγ- χρωμον έξώφυλλον Λιρ, 45

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
MONDADORI - ΜΙΛΑΝΟΝ
ΟΔΟΣ CORRIDONI, 39

ΤΕΛΟΣ

Ο ΚΑΡΚΙΝΟΣ

Διά της λέξεως καρκίνος συνήθως (άνακριβώς όμως) ονομάζονται οι οιασδήποτε φύσεως κακοήθεις όγκοι. Ο καρκίνος όμως εις την πραγματικότητα, δεν είναι παρά εις εκ των αποτελούντων την μεγάλην οικογένειαν. Είναι ως να άπεκαλούντο, όλοι οι κάτοικοι μιάς οικίας, προς εύκολίαν, μέ τό όνομα του σπουδαιότερου έξ αὐτῶν.

Ο καρκίνος, άς τό εἰπωμεν άμέσως, είναι ίσως τό μεγαλύτερον και άλυτον ακόμα πρόβλημα, εκ τῶν ανθρωπίνων πόνων. Μολοντούτο, άς προσθέσωμεν ότι όλα μās κάμνουν νά πιστεύωμεν ότι ο καλός δρόμος εύρίσκεται εις απόστασιν δύο βημάτων. Ο ζήλος τῶν επιστημόνων κάθε άλλο ή έσβυσεν, άπ' έναντίας αι δυσκολίαι, τόν αναζωπυροῦν διαρκώς. Έν τῷ μεταξύ δέ, οι τρόποι θεραπείας έκαμαν, διά λογαριασμόν των, εξαιρετικά πρόδους, όπως θά ιδώμεν κατωτέρω.

Η πρώτη έρώτησις, ήτις τίθεται εις τόν ανθρωπον, όταν αυτός σκέπτεται άορίστως και μέ φόβον τό βράθερον αυτό, τό χαΐνον άνοικτόν έμπρός εις την μοίραν της ζωής του, είναι ή εξής: Τί πράγμα είναι ο καρκίνος; άπαντώνμεν: Είναι μία γελοία οικοδομή κυττάρων (ο άνθρωπος αποτελείται από κύτταρα: είναι αι άναρίθμηται υφάνσεις του μοσαϊκού του σώματος του) ως νά την είχεν άνεγείρει μία κοινωνία από τρελλούς. Είναι μία όμως κυττάρων, τά όποια εις μίαν ώριμμένην στιγμήν, έξ άσχημάντου και κοινής αιτίας, ή και άνευ εμφανούς αιτίας, διά μέσου μηχανισμών, άγνώστων έν μέρει, αρχίζει ν' αναπτύσσεται, νά πολλαπλασιάζεται κατά τρόπον άφύσικον και άκατάστατον, μή έχοντα άναλογίαν μέ ούδένα εκ τῶν βιολογικῶν φαινομένων, χαρακτηριζόμενον πάντοτε εις την φύσιν, έξ υπερτάτου και σταθερού νόμου ίσορροπίας και λογικής. Ο πολλαπλασιασμός τῶν κυττάρων, ο προκαλούμενος εκ του είδους αυτού της υπερπαραγωγικής παραφροσύνης, είναι άπεριόριστος (έξ αυτού και εκ της τάσεως προς έξάπλωσιν ο κακοήθης χαρακτήρ του). Τά κύτταρα ταῦτα ζοῦν ως τερατώδη παράσιτα επί ζημιά του οργανισμού, άφαιροῦντα έξ αυτού οιασδήποτε ενέργειαν διά την άφύσικον, άκανόνιστον και στασιαστικήν ανάπτυξιν των.

Είς τό σημείον αυτό ο άναγνώστης είναι περιττόν νά βανασισθῇ διά την δεύτεραν έρώτησιν, ήτις κατόπιν του προσδιορισμού του όγκου δεν δύναται παρά νά είναι: «Ποία είναι τά αίτια του καρκίνου;» Οι όγκοι παρουσιάζονται καθ' όλας τάς ηλικίας, είναι όμως άναμφιβόλως συχνότεροι μέ την πάροδον τῶν ετών, έχοντες τάς περισσότερας πιθανόντητας μετά τά πενήντα έτη. Διά ν' αποδώσωμεν την δικαιοσύνην εις τό κακόν, πρέπει ν' αναφέρωμεν ότι δεν σέβονται ουδέμιαν κοινωνικήν τάξιν και ότι δεν έχου προτίμησιν προς ούδένα εκ τῶν δύο φύλων. Η συχνότης τῶν καρκίνων της μήτρας και του στήθους, εις τάς γυναίκας ίσοφαρίζεται μέ την συχνότητα τῶν καρκίνων του στομάχου και τῶν έντέρων εις τούς άνδρας.

Αν ή τάσις προς δημιουργίαν καρκίνου είναι κληρονομική, είναι ζήτημα πολύ άμφίβολον και είναι προτιμώτερον νά σκεφθώμεν, άφού δεν γνωρίζομεν τίποτα τό θετικόν, ότι ή κληρονομικότης, εις την κοινήν έννοιαν, δεν υπάρχει, εκτός σπανιστάτων περιστάσεων (τά σαρκώματα επί του άμφιβληστροειδοῦς δυνάμενα νά παρουσιασθοῦν εις πολλά μέλη της ίδιας οικογενείας). Και ή περιοχή όπου κατοικεῖ τις; Αν ένθυμείσθε, πρό ετών έγινε πολὺς λόγος, διά τάς περιπτώσεις καρκίνου μεταξύ τῶν κατοικοῦντων μίαν ώριμμένην οικίαν. Αλλά κανείς πλέον σήμερα πιστεῖται εις την ύπαρξιν τοιούτων κατοικιών. Θά υπενθυμίσωμεν μόνον τόν εκπληκτικόν αριθμόν καρκίνων τῶν πνευμόνων μεταξύ τῶν ανθρακοῦχων του Σίνεπεργκ της Σαξωνίας. Είναι μεταδο-

τικός ο καρκίνος; Δέν φαίνεται, τουλάχιστον υπό όμαλὴν διαβίωσιν, αν και ή μεγάλη θνησιμότης τῶν χειρουργῶν καρκίνου, μās εκπλήττει, πρό παντός δέ εκπλήττει αὐτούς τούς ίδίους, όπως μās έλεγε πρό καιροῦ ένας χειρουργός του Παρισιῆ. Απ' έναντίας, είναι βεβαία ή επίδρασις συνηθειῶν, ως και χρονίων άσθενειῶν και πρό παντός της σφιλιδός. Αί συνήθειαι και τά επαγγέλματα, τά ευνουῶντα τόν σχηματισμόν του καρκίνου, είναι εκείνα τά όποια επιβάλλουν την επανάληψιν τῶν αὐτῶν έρεθιστικῶν πράξεων, επί τῶν αὐτῶν μερῶν του σώματος: π. χ. ο καρκίνος του δέρματος προσβάλλει τούς έκφορητάς άνθρακος, ο καρκίνος του έσωφάγου και του στομάχου τούς Ιάπωνας, έπειδή τρώγου διαρκώς ζεστό ρύζι, καρκινώματα του στόματος παρουσιάζονται εις τούς Ινδοῦς τούς μασιώντας διαρκώς μπέτελ, έγκως επί του μέρους εκείνου της κοιλίας επί του όποιου οι κάτοικοι του Κασιέρ, συνειθίζουν νά θέτουν τό πύρρουν κ. λ. π. Και θά ήδυνάμεθα ακόμα νά προσθέσωμεν την μεγάλην σημασίαν που έχου οι έρεθισμοί οι προερχόμενοι από τό πούρον, τό διαρκώς κρεμμύμασιν από τό ίδιον μέρος του χείλους, ή από τούς κατεστραμμένους οδόντας κλπ. Δέν δυνάμεθα ν' αποσιωπήσωμεν τάς πληγάς τάς προκαλουμένας από τό ράδιον ή τάς ακτίνες Χ, αἰνέως μετατρέπονται εις καρκίνον τῶν προσβληθεισῶν δερματικῶν ζωνῶν, εις όσους διέρχονται τόν βίον των πλησίον του ενός, ή τῶν άλλων (δι' αυτόν τόν λόγον οι ραδιολόγοι προφυλάσσονται μέ έμπροσθέντας και μακρά χειρόκτια) οὔτε την γέννησιν τῶν καρκίνων επί τῶν θέσεων τῶν χρονίων έλκων (έλκων του στομάχου κλπ. τό ζήτημα όμως αυτό άμφισβητεῖται). Είς τό σημείον αυτό ο άναγνώστης, δικαίως, είναι δυνατόν νά νομίσῃ ότι οι όγκοι είναι συνδεδεμένοι μέ τά έρεθιστικά χρόνια αίτια. Οφείλομεν άμέσως νά τοῦ εἰπωμεν, άπογοητεύοντες τον, ότι αν είναι αληθής ή σημασία τῶν χρονίων έρεθισμῶν, από μιάς άποφάσεως ως προδιαθετικῶν τοπικῶν παραγόντων και της ηλικίας ως γενικοῦ προδιαθετικῶ παράγοντος, από της άλλης δεν είναι γνωστόν κατά τίνα τρόπον και οι μέν και ή δέ δύνανται νά συντελέσουν εις τήν γέννησιν του όγκου, οὔτε πῶς είναι δυνατόν νά φαντασθώμεν τόν όγκον, εκεί όπου οι μέν και ή δέ λείπουν, όπως συχνάκις, τη αληθεία, λείπουν. Έδώ εύρισκόμεθα εις τό πεδίο τῶν υποθέσεων. Πράγματι υποθέσεις είναι μέχρι τοῦδε, αι διάφοραι θεωρίαι επί του σχηματισμοῦ τῶν όγκων. Και ιδού ότι εφθάσαμεν άσυναισθήτως εις την τρίτην έρώτησιν. «Ποία ή άφορμή γεννήσεως τῶν όγκων;» Εκτός της θεωρίας περί έρεθισμοῦ, περί της οποίας άρκετά ώμίησαμεν, ιδού ότι παρουσιάζεται και ή περί μόλυσμοῦ τοιαύτη: μίasma δυνάμενον νά μεταδοθῇ από έντομα ή άλλα όντα, θεωρία υποστηριζόμενη από την διαπίστωσιν, ότι οι όγκοι τῶν φυτῶν όφείλονται εις βάκυλλον. Η θεωρία αυτή, συνδέει την παρουσίαν τῶν όγκων, μέ ένα σύνολον αλλοιώσεων τῶν χυμῶν, σχετικῶν μέ έμφυτον άνισορροπίαν τῶν ένδοκρινικῶν αδένων. Η θεωρία αὐτή υποθέτει έμβρυώδη σπέρματα, αποπλανηθέντα εις τούς εφηβικούς οργανισμούς και διατηρήσαντα τάς αρχικάς αὐτῶν ιδιότητας ζωηράς αναπαραγωγής, υποθέτει επίσης μίαν πολὺ περιέργον διαδικασίαν αἰμομικτικής αναπαραγωγής μεταξύ κυττάρων και κυττάρων της αὐτῆς οικογενείας.

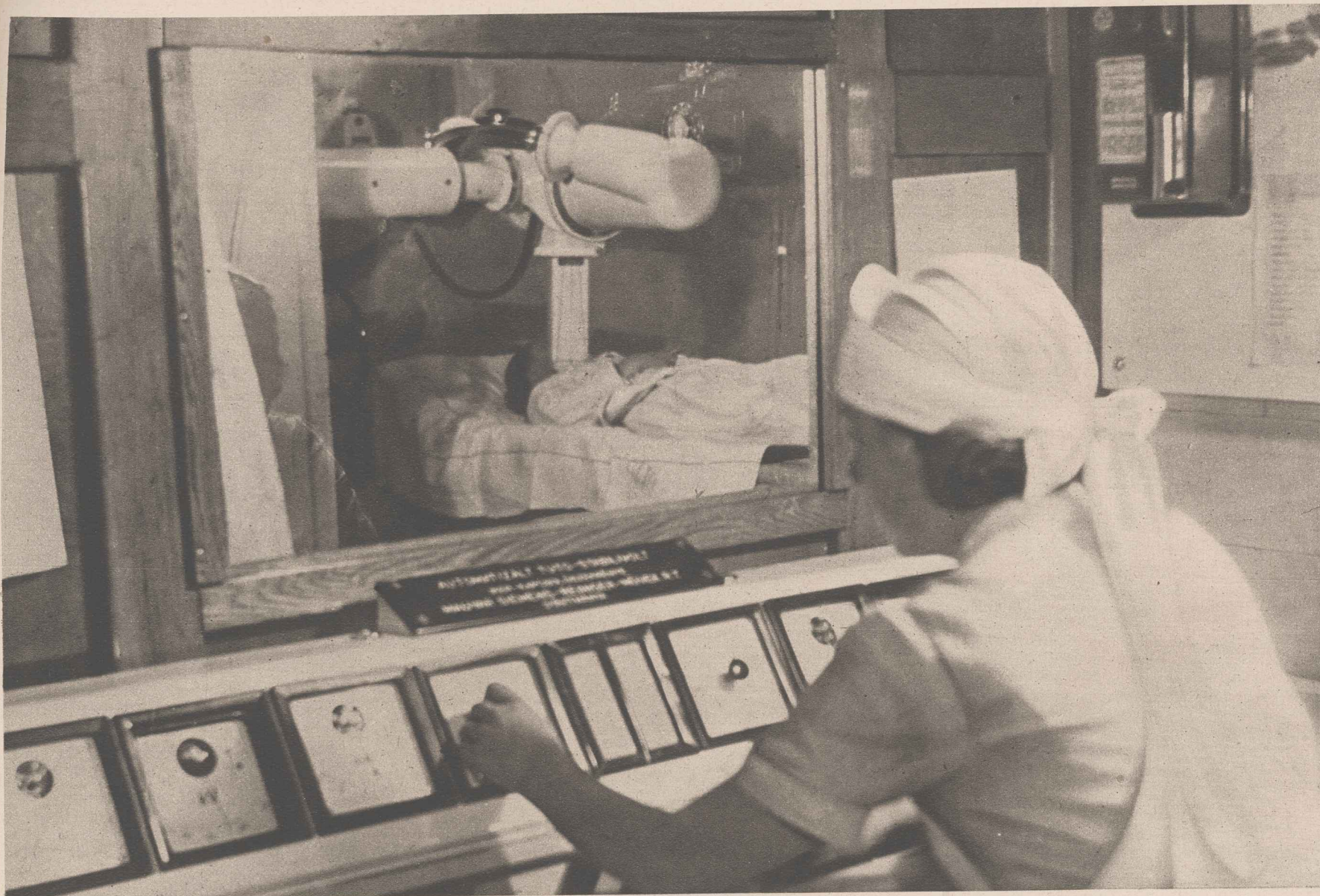
Τό γεγονός ότι τόσαι και τοιαῦται θεωρίαι έρίζουν επ' αὐτοῦ του πεδίου, άποδεικνύει άρκετά ότι δεν υπάρχει τίποτα τό βεβαιωμένο, και ότι όλοι και οὐδείς έχουν ὄλγιον δίκαιον. Ο Κάρελ ήνοιξε θαυμάσιον πεδίον έρευνῶν μέ τάς τεχνικάς καιλιεργείας του εις τό έργαστήριον, περί τῶν όποιῶν δεν είναι περίπτωσις νά έκπектаθώμεν. Είναι πολὺ ένδιαφέρουσα πράγματι

ή πειραματική διαπίστωσις της δυνατότητος παραγωγῆς του όγκου επί ζῶων έργαστηρίου (επί του Ινδικού χοιριδίου, πρό παντός άλλου) δι έρεθισμῶν, προκαλουμένων μέ πίσσαν, ή όποία άποτελεῖ πραγματικήν προτροπήν διά τόν σχηματισμόν του. Έντός του συνόλου, τῶν αποτελούντων τά σύνθετα του άνθρακος, μεταξύ τῶν όποιων είναι και ή πίσσα, καταρθώθη ν' άνακαλυφθῇ ο πλέον ενεργός συντελεστής διά νά προκαλέσῃ τόν καρκίνον, αν έπιτεθῇ επί του δέρματος του χοιριδίου, αὐτός δέ είναι τό 3: 3-4 βενζοπυρίνη.

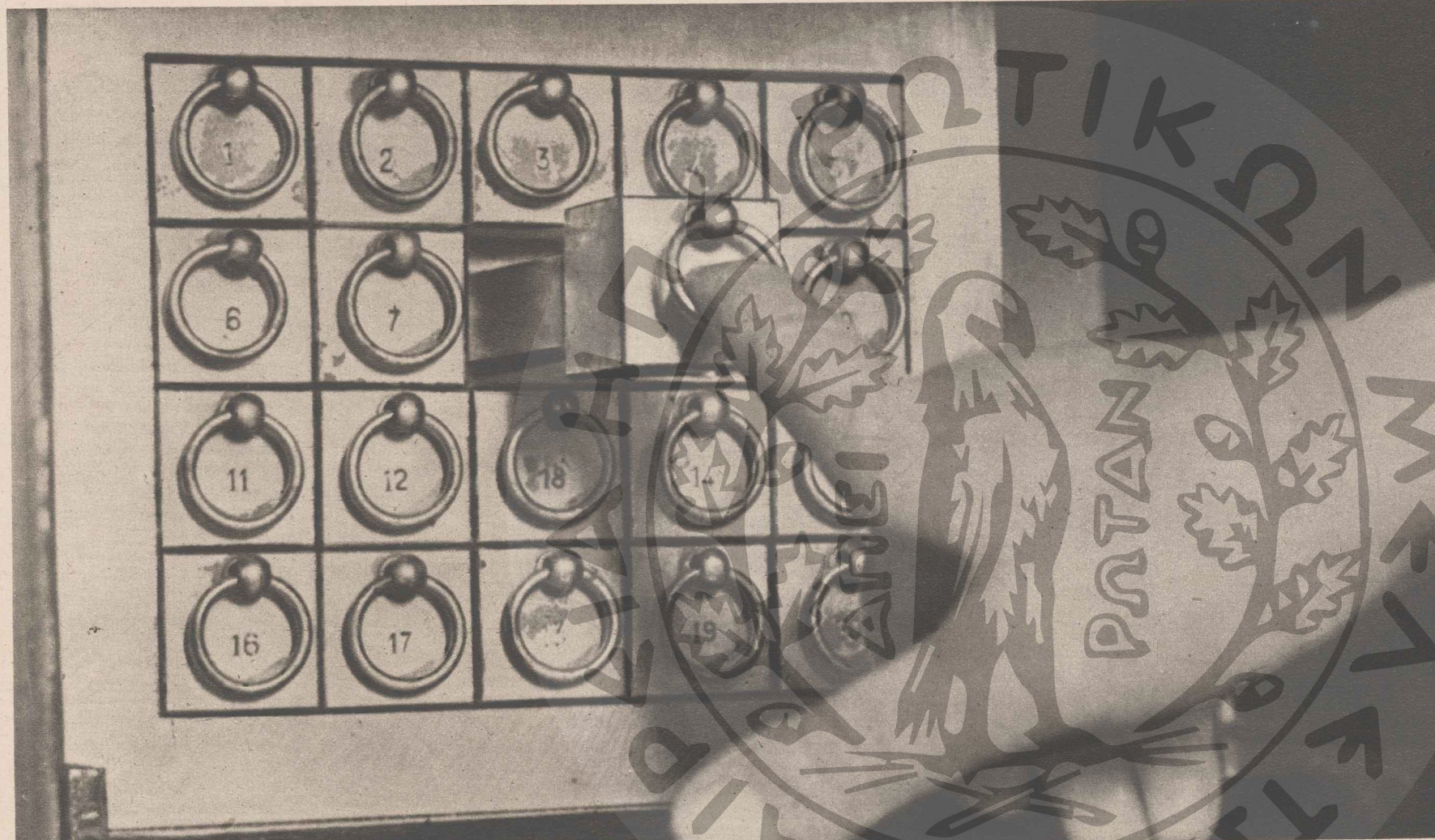
Είναι περίεργον και ένδιαφέρον τό γεγονός ότι μιά χημική συσκευασία πολὺ όμοιάζουσα προς την καρκινογενῆ βενζοπυρίνην, περιλαμβάνεται, όπως λέγει ο Βερνόν, εις πολλά όμαλά συνθετικά του οργανισμοῦ, όπως εις την βιταμίνην Δ, τά έξέα της χολῆς, την στερεάν χολήν τάς αδενώδεις όρμόνας της ωσθήκης, τάς όρμόνας τῶν όρχεων, επομένως ύφίστανται εις τόν ανθρώπινον οργανισμόν πολλά ούσια, δυνάμεναι νά μετατραποῦν εις στοιχεῖα, ικανά νά προκαλέσουν την γένεσιν του καρκίνου. Η βενζοπυρίνη αὐτή, ως και άλλοι υδατάνθρακες, έβροήθησαν διά νά συντελεσθῇ μεγάλη πρόδους εις τάς πειραματικάς μελέτας επί του καρκίνου. Μεταχειριζόμενοι τάς λέξεις ενός εκ τῶν μεγαλύτερων ευρωπαίων επιστημόνων και Ιταλοῦ ακαδημαϊκοῦ, του Ραντόνη, δυνάμεθα νά εἰπωμεν ότι τό πρόβλημα του καρκίνου τίθεται πλέον ως εξής: «Πολλοί έξωτερικοί παράγοντες, χημικοί, φυσικοί, βιολόγικοι (παράσιτα, μύασματα κλπ.) δύνανται νά παρουσιάσουν ίσας άφορμάς, μακρινάς ή έμέσους, διά καρκίνον. Όλοι αὐτοί οι έξωτερικοί παράγοντες, παράσσουν τόν βίον τῶν κυττάρων, εις τό σημείον της προσαρμογῆς των, προς αὐτούς δέ τό κύτταρον φέρεται χωρίς άλτροῦσισμόν και επιθετικῶς, ή πάλιν άποκτά την λεγόμενην βιολογικήν κακοήθειαν, ή αληθῆς δέ αίτια του καρκίνου εύρίσκεται άκριβῶς εις την βιολογικήν αὐτήν έκτροπήν του κυττάρου. Επέρχεται μιά μεταβολή εις τούς πολλούς και διαφόρους έξωτερικούς παράγοντας, εις ένα ή περισσότερους παράγοντας της κακοηθείας, οἷτινες είναι και οι έσωτερικοί του κυττάρου. Οι κακοήθεις όγκοι, επομένως, έχου εις τό παρόν σημείον της έρεύνης, πολλές αίτίας, αἰνέως συγκεντρώνονται εις ένα και μόνον παράγοντα, εισχωρήσαντα εις τό κύτταρον και όστις τό καθιστά ικανόν νά διαστραφῇ και νά υποβληθῇ νά διαφόρους θορυβώδεις μεταλλάξεις αι όποιαί σχηματίζουν τόν όγκον. Είς όλον αὐτό τό σύνολον έπεμβαίνει έξ άλλων και τό ζήτημα τῶν κληρονομικῶν χαρακτηρισῶν. Δεν θά προχωρήσωμεν περαιτέρω παρά μόνον διά νά υποβάλωμεν μετά του άναγνώστου την τελευταίαν έρώτησιν. «Ποία είναι τά μέσα θεραπείας;» θά αναφέρωμεν μόνον τά εξής: Πρῶτον: Η χειρουργική επέμβασις κατά τάς αρχάς. Δεύτερον: Ακτίνες Ραίντεν και ραδιοθεραπεία. Τρίτον: (Έχομεν καθήκον νά τ' αναφέρωμεν διότι πολλοί σοβαροί επιστήμονες, εις πολλές χώρας τό εδαρμόζουν, εις ώρισμένας περιπτώσεις μ' έμφανῆ έπιτυχίαν) θεραπεία δι' ενέσεων από έχχύλισμα κακοήθων όγκων νεωπών (έμβολιασμός) ή προϊόντων αυτοπεπτικῶν όμαλῶν έμβρυωδῶν ιστῶν ή ολ-δηματικῶν ιστῶν.

Δυνάμεθα επομένως νά ελπίζωμεν, πρέπει και είναι δυνατόν νά έχωμεν έμπιστοσύνην. Διά νά εξακολουθήσωμεν όμως την έρευναν χρειάζονται μέσα ισχυρά, και δεν υπάρχει άμφιβολία ότι οι σοφοί θά βοηθῶν εύρως, πάντοτε περισσότερον και πάντοτε καλλίτερον, διά νά φθάσωμεν νικηφόρος εις τό τέλος της' όδοῦ, της χαραχθείσης μέ τῶσον κόπον, τό τέμα της οποίας διεγείρει τάς καρδίας μας.

GAETANO BALDACC

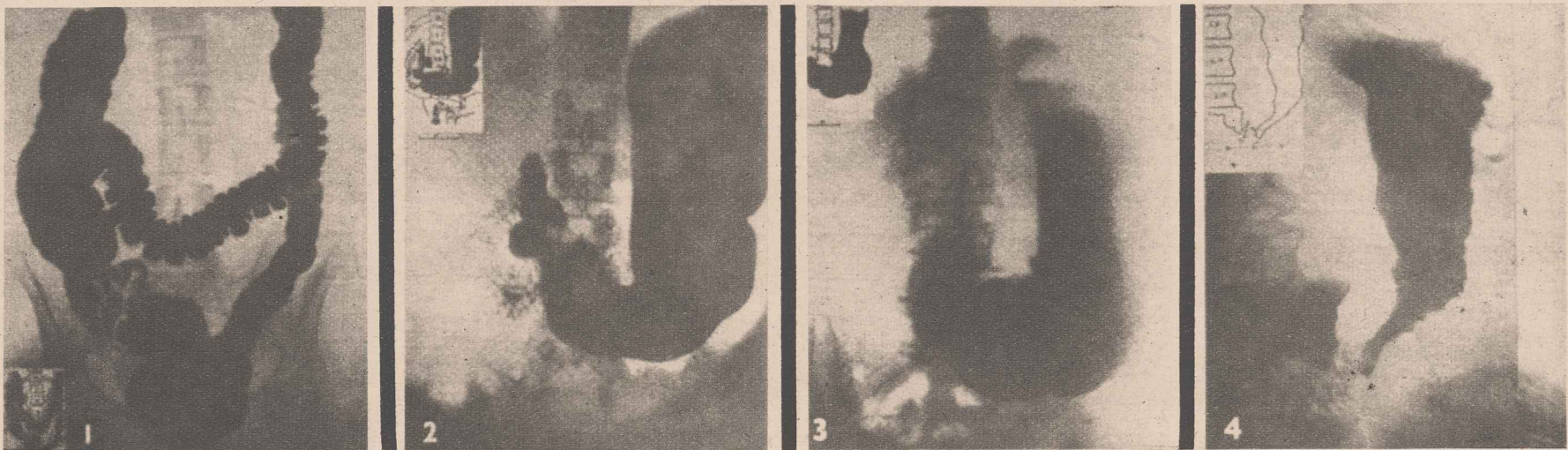
Ο ΣΚΟΠΟΣ της ραϊντενθεραπείας είναι ή χορήγησις ώρισμένης ποσότητας ακτίνων, εις τό πάσχον μέρος του σώματος, εις τρόπον ώστε νά παραχθῶσιν εις τό μέρος αυτό ώρισμένοι άλλαχαι, ανάλογοι μέ τάς έπερχομένας διά της ραδιοθεραπείας. Ο πάσχων τοποθετεῖται επί μικρῆς κλίνης, και ο άγωγός τῶν ακτίνων εφαρμόζεται πλησίον του πάσχοντος μέρους. Η νοσοκόμος, σύμφωνα προς τάς οδηγίας του ειδικῦ, χειρίζεται τά διάφορα κομβία και ρυθμίζει την έντασιν του ρεύματος ως και τό χρονικόν διάστημα.

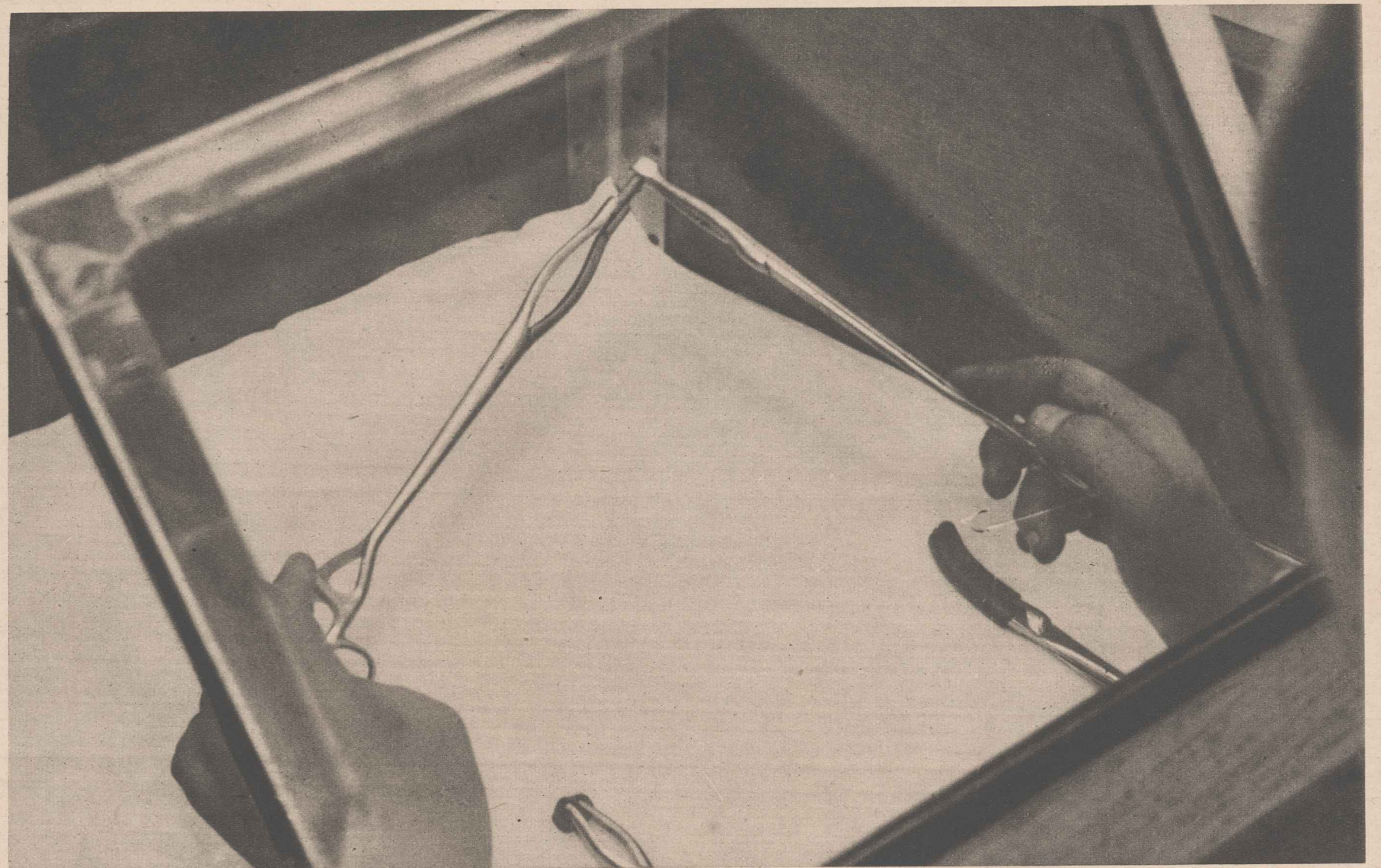
ΤΟ ΡΑΔΙΟΝ χρησιμοποιεῖται εσρέος εις την ιατρικήν διά τάς ακτινοβολίας άς εκπέμπει, αι ακτινοβολίαί δέ αὐταί είναι κεφαλαιώδους χρησιμότητος διά τόν άγώνα εναντίον τῶν όγκων, παρά τό πλεονόν της ραϊντενθεραπείας και της εγκαίρου χειρουργικής επέμβασως. Τό ράδιον φυλάσσεται εις ειδικάς κρύπτας, κλειόμενες έρμητικῶς, κατασκευασμένες από παχύ στρώμα μόλυβδου, διά νά έμποδισθῇ νά σχηματισθῇ, διά της ενεργείας την όποίαν εκπέμπει διαρκώς, επί τῶν ιατρῶν, τῶν νοσοκόμων και του λοιποῦ προσωπικοῦ του νοσοκομείου τραύματα, από τῶν έλκων μέχρι τῶν άπλαστικῶν άναιμιῶν και της άζωοσπερμίας. Τά τραύματα αὐτά είναι ένδεχόμενον νά σχηματίσουν άρχήν διά καρκίνον.

Η ΑΚΡΙΒΗΣ διάγνωση του όγκου γίνεται ιστολογικώς, δηλαδή διά του μικροσκοπίου. Τεμάχιον εκ του όγκου αναμειγνύεται, με ώρισμένας χημικάς ουσίας, κλείεται εντός τεμαχίου παραφίνης, εκ του οποίου λαμβάνονται τεμάχια πάχους ελαχίστων χιλιοστών του χιλιοστομέτρου. Τά τεμάχια χρωματιζόμενα, εξετάζονται διά του μικροσκοπίου.

Η ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ γενικώς του όγκου, γίνεται διά της ραδιολογίας. 'Η πρώτη φωτογραφία ανήκει εις γυναίκα ητις μόλις έλαβεν τον ειδικόν πόλτον. 'Η δευτέρα δεικνύει όμαλόν στόμαχον. 'Η τρίτη άφορά στομαχικόν έλκος (ή λευκή ζώνη). 'Η τετάρτη δεικνύει καρκίνον του στόμαχου, άποκαλυφθέντα διά της εξαπλώσεως του βαρίου εις τό βάθος.

ΤΟ ΡΑΔΙΟΝ είναι στοιχείον ραδιενεργητικόν, ανήκον εις την οικογένειαν του ούρανίου. Ανακαλυφθέν, όπως είναι γνωστόν, από τό ζεύγος Κουρί, περιέχεται κυρίως εις τά όρυκτά του ούρανίου, εις την φύσιν όμως εύρίσκεται εις ελαχίστην ποσότητα, εις τούς βράχους και τά ύδατα. Αι κλινικαί έφαρμογαί του ραδίου, εκτελούνται διά τεσσάρων τρόπων: δι' έσωτερικής παροχής, δι' έξωτερικών έφαρμογών, δι' έσωτερικών έφαρμογών και τέλος δι' έξωτερικών έφαρμογών εκ διαλειμάτων. Εις την άνω εικόνα μας άνοίγεται με μεγάλην προσοχήν σωληνάριον περιέχον ράδιον. Εις την κάτω μετράται, δι' ειδικού μηχανήματος, ή δύναμις και ή ένέργεια του ραδίου.

ΙΤΑΛΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ

Η βιομηχανία των ναυπηγήσεων είναι πολύ λίγο γνωστή στο κοινό, τό όποιον περιορίζεται νά θαυμάζη στους λιμένας τούς μεγαλοπρεπείς όγκους τών μεγάλων υπερωκεανείων, πού διασχίζουν τούς ώκεανούς, ένώνοντας μεταξύ των τās ήπειρους. Ίσως νά γνωρίζη έξ ιδίας πείρας, τās άνέσεις πού προσφέρουν στους επιβάτας, τās σύγχρονα αυτό ατμόπλοια, ή από περιέργειαν νά παρευρέθη εις κάποιαν καθέλκυσιν, παρακολουθών μέ ένδιαφέρον τό σκάφος νά γλιστρά πρός τήν θάλασσαν και νά καταδύεται, γιά πρώτη φορά, στό νερό.

Απ' έναντίας, τό κοινό, δύσκολα μπορεί νά ξεύρη τό μέγεθος τής εργασίας, τόν αριθμόν τών εργατών και τών τεχνικών πού χρειάζονται, διά νά έλθη εις πέρας ή ναυπήγησις ενός πλοίου, πού σήμερα αποτελεί ένα τόσο σημαντικόν όργανον του συγχρόνου πολιτισμού.

Η ανάπτυξις του στόλου συνώδευσε, από τās αρχάς, τήν ανάπτυξιν του πολιτισμού τών ναυτικών κρατών. Η Ίταλία, ή όποία είναι κράτος κατ' έξοχήν ναυτικόν, έδειώρσε πάντοτε τόν στόλον της ως σπουδαιότατον μέσον διά νά εξασφαλίση τήν εξέλιξιν του πολιτισμού της. Η ένδοξότερα περίοδος τής ιστορίας της, συμπίπτει μέ τήν περίοδον τής ευρύτερας ανάπτυξεως τών εμπορικών και πολεμικών στόλων της. Άρκει νά μνημονεύσμεν τās δυνάμεις τής Ρώμης, του Άμόλφι, τής Γενούης, τής Πίζης και τής Βενετίας.

Η τρίτη Ίταλία άνορθωθείσα, υπό τόν οίκον τής Σαβοΐας, επανέυρυσκε τήν ένότητα της, εις εποχήν καθ' ήν, από πολλών ήδη έτών, εις τās άλλα κράτη τής Ευρώπης και του κόσμου, επραγματοποιείτο ή βιομηχανική επανάστασις και παρ' όλες τās έλλείψεις της εις πρώτας ύλας, απαραίτητους διά τόν νέον προσανατολισμόν του παραγωγικού ρυθμού, συνεκέντρωσε άμέσως

τήν προσπάθειαν της διά νά δημιουργήση, μεταξύ άλλων και ναυπηγικήν βιομηχανία. Η γιγαντιαία αυτή προσπάθεια, κατά τήν όποίαν ή Ίταλία έπρεπε νά κερδίση τās δεκάδας έτών πείρας, τής άποκτηθείσης ήδη παρά τών άλλων κρατών, έστέφθη από επιτυχίαν και μεταξύ του τέλους του παρελθόντος αιώνος και τής αρχής του παρόντος, ή ναυπηγική βιομηχανία κατόρθωσε νά καταλάβη εις τόν κόσμον θέσιν άνταξίαν τών ένδόξων ναυτικών της παραδόσεων.

Μετά τό τέλος του παγκοσμίου πολέμου, εις τās Ιταλικές ναυπηγεία επήλθε κρίσις, όπως και εις τās ναυπηγεία τών άλλων κρατών. Και ήτο τόσο σοβαρά ή κρίσις ώστε ένδυνε νά μειώση κατά τρόπον διαρκή και αυτός τās μελλοντικές πιθανότητες τής επαναλήψεως τής βιομηχανίας αυτής. Η κρίσις άνεχαιτίσθη μέ τήν άνοδον εις τήν αρχήν του Φασισμού, όστις άνέθεσε εις τόν ύπουργόν τών συγκοινωνιών Κωσταντίνο Τσιάνο, τό έργον τής αναδιοργανώσεως τών ναυπηγείων και τής άνανέωσεως του εμπορικού στόλου. Τά μέτρα τής Φασιστικής Κυβερνήσεως, διά νά διαλύση τήν κρίσιν τών ναυπηγείων περιλαμβάνουν: Α) τήν συγκέντρωσιν τών μεγαλειτέρων ναυπηγικών εταιριών εις τέσσαρας κυρίους όμίλους: Άσάλντο, Όντέρο-Τέρνη-Ορλάντο, Ηνωμένα ναυπηγεία τής Άδριατικής, και Πιάτσιο, εκ τών όποιων οι τρεις πρώτοι έτέθησαν άλληλοδιαδόχως υπό τόν κρατικόν έλεγχον, διά μέσου του όργανισμού διά τήν βιομηχανικήν άνασυγκρότησιν.

Β) τήν διάλυσιν τών παλαιών σκαφών. Γ) μίαν σειράν μέτρων προς ύφέλος τής βιομηχανίας τών εξαρτύσεων τών πλοίων και τών ναυπηγήσεων. Δ) εις τακτικήν εργασία, διά τήν ειδικεύσιν τών ναυπηγείων.

Χάρις εις τās δραστήρια αυτά μέτρα τής κυβερνήσεως, ό εμπορικός στόλος έδιπλα

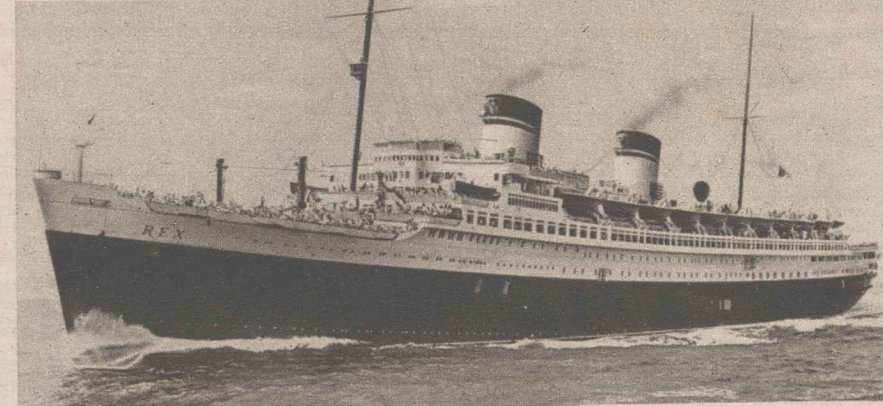
σιάσθη σχεδόν, από του 1922 μέχρι του 1938, ένώ ό πολεμικός στόλος άνανέωθη και ήξήθη, μέχρις ότου κατέστη ισχυρόν πολεμικόν όπλον, ή άποτελεσματικότης του όποιου άποδεικνύεται καθημερινώς και περισσότερο κατά τās πολεμικές επιχειρήσεις.

Η αύξησις του στόλου κατέστη δυνατή από τήν αύξηθείσαν παραγωγικήν δυνατότητα τών ναυπηγείων. Από τινων έτών, εύρίσκεται υπό πραγματοποιήσιν εύρύτατον πρόγραμμα, τεχνικών τελειοποιήσεων τών ναυπηγείων έν συνεχεία τών όποιων ή βιομηχανία αυτή θά τεθή επί κεφαλής τής πύ προωδευμένης παγκοσμίου τεχνικής. Όρισμένα ναυπηγεία έχουν ριζικώς αναδιοργανωθεί και προικισθή μέ συγχρόνους ναυτικές εγκαταστάσεις, εις τρόπον ώστε δύνανται νά θεωρηθούν τās τελειότερα τής Ευρώπης. Ηρχισε ή ναυπήγησις πλοίων ποιότητος, δηλαδή πλοίων ειδικών διά τās διαφόρους σημερινάς μεταφοράς, διά τās όποιας, από άπόψεως άποτελεσματικότητος και ταχύτητος, ή Ίταλία κατέλαβε πράγματι πρωτεύουσιν θέσιν.

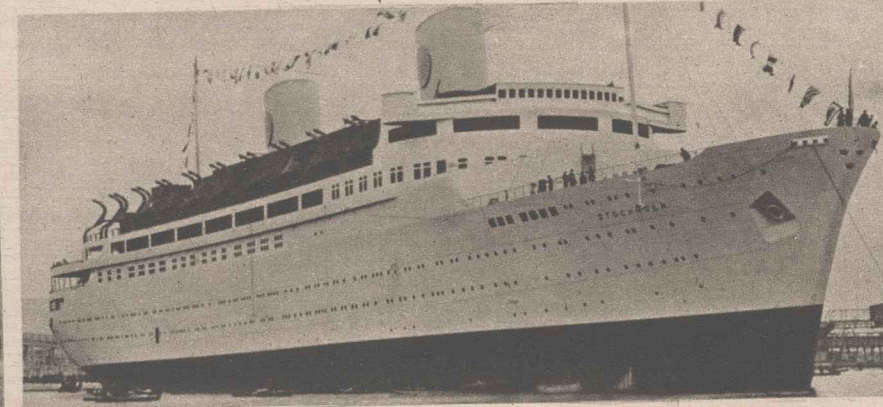
Η Ίταλία εισήλθεν εις τόν πόλεμον παρά τό πλευρόν τής Γερμανίας εις εποχήν καθ' ήν τās έργα τής συστηματοποίησεως τών ναυπηγείων ήσαν ακόμα υπό έκτέλεσιν. Παρ' όλον τουτο όμως τό έργον αυτό έσυνεχίσθη και τώρα δυνάμεθα νά ειπώμεν ότι πρακτικώς συνεπληρώθη. Μετά τό τέλος του πολέμου τās ναυπηγεία θά εύρεθούν ένώπιον τεραστίων καθηκόντων, διότι εκτός του ότι θά πρέπει νά άνανεωθούν τās υπάρχοντα σκάφη λόγω τής ταχείας εξέλιξεως τής συγχρόνου ναυπηγικής τέχνης, θά χρειασθή ν' άντικατασταθούν και τās βυθισθέντα κατά τήν διάρκεια του πολέμου, και πρό πάντος διά ν' άντιμετωπισθούν αι μεγαλύτεραι ανάγκαι μεταφορών αίτινες θά προκύψουν διά τήν Ίταλίαν ως εκ τής κοινής νίκης.

«ΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΣΑΒΟΙΑΣ» Αίθουσα πρώτης θέσεως

Τό υπερωκεάνειον «ΡΕΞ»

Τό ατμόπλοιον «ΣΤΟΚΧΟΑΜΗ»

ΤΕΜΠΟ - ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΈΚΔΟΣΙΣ - ΕΚΔΑΙΕΤΑΙ ΠΕΜΠΤΗΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΗΜΕΡΟΝ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ALBERTO MONDADORI - ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ PAOLO LECALDANO

Έκδίδεται παρά τής ANONIMA PERIODICI ITALIANI - Προέδρος: ARNOLDO MONDADORI - Μιλάνον, Via Corridoni, 39. Διά δημοσιεύσεις άπευθυντέον προς τήν Α. Ρ. Ι. Corso del Littorio, 1 - Milano - Τηλ. 75-136 - Έκτιστοίται επί γράφον τής Χαρτοποιίας BURGO. Stab. Rotoc. Vitagliano, Milano, via Serio 1-via Asiago 41- 1941-XIX